

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Anden behandling af lovforslag nr. L 204: Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. (Registersamkøring m.v.).

Af arbejdsministeren (Jytte Andersen).
(Fremsat 7/2 96. Første behandling 13/3 96. Betænkning 2/5 96).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Anden behandling af lovforslag nr. L 235: Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. (Optagelse, dagpenge i forbindelse med ansøgning om social pension, kontingent for unge, mindstesats for efterlønsmodtagere).

Af arbejdsministeren (Jytte Andersen).
(Fremsat 10/4 96. Første behandling 17/4 96. Betænkning 2/5 96).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1-3 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Forespørgsel nr. F 49: Forespørgsel til statsministeren og udenrigsministeren:

»Hvad kan statsministeren og udenrigsministeren oplyse om forhandlingerne på EU's regeringskonference?«

Af Ove Fich (S), Charlotte Antonsen (V), Kent Kirk (KF), Steen Gade (SF), Jørgen Estrup (RV), Annette Just (FP), Keld Albrechtsen (EL), Addi Andersen (CD) og Kristian Thulesen Dahl (DF).
(Forespørgslen anmeldt 23/4 96. Fremme af forespørgslen vedtaget 26/4 96).

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg skal oplyse, at afstemningen om eventuelle motiverede dagsordener udsættes til tirsdag den 14. maj.

Begrundelse

Ove Fich (S):

EU's regeringskonference er helt afgørende for Danmarks fremtidige rolle i Europa, og som bekendt startede regeringskonferencen for ca. 1½ måned siden.

Alle partierne i Folketinget har i enighed stillet denne forespørgsel, idet alle partierne er enige om, at vi skal have maksimal åbenhed omkring forhandlingerne.

Derfor skal forespørgslen i dag også ses som én af en række forespørgsler, hvor vi etape for etape får oplyst af regeringens, hvad der foregår på regeringskonferencen.

Besvarelse

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen): Jeg er glad for hr. Ove Fichs indledningsvise understregning af, hvad hele formålet med forespørgselsdebatten i dag er, og jeg deler fuldt og helt denne indstilling.

Dermed vil jeg også komme med en personlig appel til debattørerne i dag om, at formålet er at få en åben debat om det stadium, vi lige nu er på i regeringskonferencen, og hvilke perspektiver der tegner sig. Og det ville være uendelig befriende, hvis vi i dag kunne undgå den sædvanlige dagsordenstaktik og alt for meget hyppen af egne partikartofler og i stedet få en god og dynamisk EU-debat. Det burde ikke være umuligt i denne trænede kreds af parlamentarikere at hæve sig lidt over detaljerne og koncentrere sig om det centrale og det vigtige.

Og som jeg ser det, er det vigtige for mig og for regeringen vores historiske ansvar, hverken mere eller mindre. Regeringskonferencens hovedopgave er at forme Europas fremtid og at sikre selve fredens projekt: et demokratisk og helt Europa baseret på fred og stabilitet i Øst som i Vest. Det er regeringskonferencens afgørende brik i udviklingen af det nye Europa.

Det Europæiske Råds møde i Torino den 29. marts markerede indledningen på regeringskonferencen og dermed tilrettelæggelsen af den foreløbige dagsorden for regeringskonferencen.

Vi havde fra den danske regerings side et klart mål op til topmødet i Torino, og målet var en bred dagsorden – ikke en smal, men netop en bred dagsorden, som kan skabe grundlaget for udvidelsen, som jo er det overordnede mål, og det opnåede vi.

Der var generel enighed om, at konklusionsteksten skulle betragtes som et startskud og et katalog over de emner, som regeringskonferencen navnlig skal koncentrere sig om. Og samtidig blev det slået fast, at der ikke hermed er etableret en udtømmende liste over emnerne for regeringskonferencen. Men det afgørende – målet: udvidelsen – blev klart slået fast og dermed hovedtemaet for regeringskonferencen: at tilrettelægge vort fremtidige samarbejde sådan, at vi er bedst stillede med hensyn til at udvide vort europæiske samarbejde. Det er sagen.

Derudover understregede jeg fra dansk side, at der var behov for en stærkere udformning af afsnittene vedrørende beskæftigelse og miljø, og det var et synspunkt, som flere kunne støtte. Efter nogen diskussion – som er bekendt her i salen – nåede vi til enighed om en ændret formulering af de to afsnit i klar retning af de ønsker, vi fra dansk side havde.

Jeg synes, vi har lov til at sige, at Torinokonklusionerne alt i alt er et resultat, vi fra dansk side kan være tilfredse med. Det betyder meget, at de danske prioriteringer er på dagsordenen fra starten og med en central placering.

Jeg vil ikke gå så langt som til at sige, at godt begyndt er halvt fuldendt, for det gælder nok sjældent i europæisk politik. Men det er dog alligevel et godt signal, at andre lande også tænker på de prioriteringer, som vi selv tillægger stor betydning.

Vi har fået et godt grundlag for det videre arbejde i regeringskonferencen – sådan er det – og på den baggrund arbejder regeringen nu bevidst videre.

Udgangspunktet er regeringens forhandlingsgrundlag fra december sidste år. Det danske hovedmål ligger fast.

Og lad mig indledningsvis koncentrere mig om det allervigtigste:

Det allervigtigste er at have modet til at forklare den danske befolkning om vores store historiske chance og pligt, som jeg tror aldrig kommer igen, hvis vi ikke bruger den nu: pligten til at yde vores beskedne bidrag til, at Europa bliver udvidet med den nye medlemskreds. Det er det, sagen drejer sig om.

Nu må vi hæve os lidt over de daglige trakasserier og få det skåret ud i pap, så det kan forstås, og så vi ikke mister proportionsansen: Vores historiske opgave som danskere, som nordiske og som europæere er at sammenbinde landene i Øst- og Vesteuropa for herigennem at bane vej for øget velfærd og velstand og en altomfattende fredsudvikling og fredsordning på det europæiske kontinent. Målet er at gøre krig i Europa utænkelig, at befæste demokratiets idé, at sikre vort kontinents miljø og at forme et medborgernes Europa – hverken mere eller mindre.

Og vi må have modet til at rive de barrierer ned, som opdeler Europas folk i fattige og i rige og i øst- og vesteuropæere. Dette er vor tids største udenrigspolitiske opgave, og denne opgave kan kun løses ved et åbent og målrettet samarbejde inden for det europæiske område.

Med de udgangspunkter vil vi fra dansk side arbejde aktivt og konstruktivt på at skabe grundlaget for denne udvidelse.

Det siger sig selv, at en udvidelse af EU til 27 lande stiller krav om ændringer i EU's måde at samarbejde på, for det må sikres, at EU også efter en udvidelse kan arbejde effektivt og være i stand til at træffe beslutninger. Det er trods alt evnen til at arbejde målrettet, der gør EU attraktiv så vel for medlemslandene som for gruppen af ansøgerlande.

Og endnu en gang: Er det ikke netop den opgave, der altid efter krigen har stået i centrum for dansk udenrigspolitik?

Jeg kan ikke lade være med på dette stadium at drage en parallel til et møde, som jeg i sidste weekend deltog i i Visby på Gotland, hvor Østersølandene for første gang i historien var samlede på stats- og regeringschefniveau. Vi skal tilbage til 1300-tallet for at finde et lignende møde, og de to møder kan alligevel ikke helt sammenlignes. Dengang var det kongerne og andre gode folk, der var samlet, i dag er det demokratisk valgte regeringsledere.

Jeg synes, det var spændende for første gang at fornemme, at den gamle sovjetrussiske retorik om »Fredens hav« ikke længere kun var retorik, men pludselig var på bordet i den dialog, der fandt sted mellem 11 landes stats- og regeringschefer. Rusland var der, Tyskland var der, de baltiske lande var der, Polen var der, og de nordiske lande var der. Der begynder at tegne sig en region med en befolkning i de kystnære områder, som vel er af størrelsesordenen 60 millioner indbyggere. Der begynder at tegne sig en region, som kun kan blive et fredens hav i vores generation, hvis vi formår og forstår modet og handlekraften, der ligger i at løfte udvidelsens opgave, og lader være med at gå i for små sko og drukne os i retorik og partitaktik.

Det var et lille sidespring til Gotland, til Visby, hvor vi også har sat vores historiske spor, som det ikke er alt for populært at komme ind på – ikke på Gotland i hvert fald, her var Valdemar Atterdag jo, som de historikkyndige nok kan erindre.

Men hvis vi springer tilbage til nutiden, skal min appel til alle partier være: Lad være med at trække perspektivet ned! Lad være med at tage små sko på, men tag store sko på, som vi gør i regeringen, både fysisk og politisk! Tænk bredt, tænk højt, tænk stort og tænk historisk! Lad være med at forfalde til partipolitiske fiflerier, men prøv at forstå, hvad det er for en opgave, vi

skal løse! Og husk, at der kun er en times flyvetid til Skt. Petersborg, hvor der stadig er tiggere i gaderne, og en times flyvetid til Riga, hvor der stadig er gadebørn, som lever på helt andre vilkår, end vi er vant til i Vesteuropa.

Vi må selvfølgelig se i øjnene, at forhandlingerne om de institutionelle ændringer bliver vanskelige, og det er der ikke noget overraskende i. Der er meget, der står på spil. Flere af de store lande ønsker, at regeringskonferencen skal styrke deres betydning og deres vægt i institutionerne. Fra dansk side søger vi resultater og afviser ikke på forhånd diskussioner, men lad mig slå én ting fast: De små lande i EU er ikke andenrangslande eller -nationer, og de vil ikke acceptere at blive behandlet som sådanne. Selve sjælen og selve styrken i det europæiske samarbejde er en afbalanceret, ligeværdig behandling af store og små lande.

Et andet hovedmål, som vi får understreget i disse dage, er at skabe et EU, som er tættere på borgerne. Det er egentlig tankevækkende, at borgerne i alle de lande, der gerne vil ind i EU, synes, der er et godt samarbejde, og at borgerne i alle EU's medlemslande synes, der er temmelig meget, de må forholde sig kritisk til. Det understreger vel mere end noget andet, hvor vigtigt det er, at vi på regeringskonferencen også beskæftiger os med emner og problemer, som berører den enkelte borger direkte. Det er glædeligt, at næsten alle synes at have forståelse for den opgave, og det giver et godt udgangspunkt for den danske indsats.

Regeringen vil arbejde på at styrke EU's indsats for beskæftigelsen, miljøet, forbrugerbeskyttelsen, lønmodtagerrettigheder, heriblandt ligestillingsspørgsmålet, og sikringen af åbenhed og demokrati i EU.

Arbejdsløsheden er EU's største interne problem, men det er ikke EU's skyld, at det er sådan. EU kan ikke gøre ret meget ved beskæftigelsen, hvis medlemslandene ikke selv vil gøre en indsats. Det er vigtigt at gøre sig klart, at forudsætningerne for, at EU kan gøre mere for beskæftigelsen, i virkeligheden ligger i hvert enkelt medlemsland, og derfor er det vigtigt, at vores indfaldsvinkel til at fremme beskæftigelsesamarbejdet i EU er den rigtige. Vi forestiller os, at hvert enkelt EU-land må forpligte sig til i højere grad at sætte høje mål for beskæftigelsen og dernæst forpligte sig til at samarbejde bedre.

Helt konkret forestiller regeringen sig, at følgende hovedlinjer skal indarbejdes i Traktaten, og på dette sted føler jeg trang til at citere en

kendt dansk sangstrofe: »Du danske sommer, jeg elsker dig, skønt du så ofte har sveget mig.« Jeg er blevet lidt sveget af den danske sommer i de seneste dage og det beklager jeg for de tilstedeværende. Men lad mig prøve at sammenfatte mine hovedpunkter om beskæftigelsen. Følgende ting bør indarbejdes i Traktaten:

Punkt 1: Det skal slås fast, at fremme af et højt beskæftigelsesniveau og en styrket koordination på beskæftigelsesområdet er en fælles målsætning.

Punkt 2: Vi skal have slået fast, som jeg sagde før, at beskæftigelsespolitikkerne i medlemslandene og i fællesskabet er et spørgsmål af fælles interesse.

Punkt 3: Principperne for, hvordan samarbejdet om og koordinationen af beskæftigelsespolitikkerne skal ske, skal nedfældes i Traktaten, helst i et egentligt beskæftigelsesafsnit.

Punkt 4: Principperne skal omsættes til praksis gennem et tæt samarbejde på beskæftigelsesområdet, men indsatsen skal gøres på hvert enkelt lands egen måde.

Punkt 5: Et tæt samarbejde kan bygge på udarbejdelse af nationale beskæftigelsesprogrammer, gensidig overvågning af hinandens politikker på beskæftigelsesområdet samt udarbejdelse af særlige retningslinjer for beskæftigelsespolitikker.

For indsigtfulde folk taler vi i virkeligheden i en vis udstrækning om en parallel til ØMU'en, men ikke om en sammenblanding med ØMU'en. Vi taler i virkeligheden om at opbygge et systematisk samarbejde på beskæftigelsesområdet, der respekterer landenes nationale suverænitet på området, men samtidig gør brug af den ekstra gevinst, der ligger i et bedre samarbejde.

Vi løser ikke arbejdsløshedsproblemet, fordi Traktaten laves om, det ved vi godt. Men ved at ændre Traktaten kan vi få bedre samarbejdsvilkår og få en ekstra gevinst ved at se på det indre markeds muligheder i stedet for at lade indsatsen være begrænset af hver enkelt medlemslands begrænsninger.

Sikring af et bedre miljø er en hovedopgave for EU. Det gælder for de nuværende 15 medlemslande, og det vil i endnu højere grad gælde i et fremtidigt EU med op til 27 medlemslande. På konferencen vil regeringen arbejde for, at miljøsam arbejdet mellem medlemslandene styrkes.

Begrebet »Bæredygtig udvikling« skal ind som en selvstændig målsætning i Traktatens

formålsbestemmelser, og miljøhensynet bør i højere grad end i dag indbygges i andre politikker. De fælles EU-regler bør vedtages på et stadig stigende beskyttelsesniveau og bør ikke kunne føre til forringelser i de lande, der har et højt beskyttelsesniveau. Miljøgarantien bør præciseres, og forsigtighedsprincippet bør i højere grad afspejles i hele fællesskabslovgivningen.

På regeringskonferencen vil vi også fra dansk side søge tilslutning til, at der knyttes en erklæring eller protokol til Traktatens miljøbestemmelser, artikel 130S, som vil gøre det muligt at indføre afgifter til løsning af grænseoverskridende miljøproblemer med kvalificeret flertal. Denne erklæring bør have form af en positivliste. Det vil være en overordentlig praktisk og målrettet måde at løse et af miljøområdets dilemmaer på, for vi insisterer jo på – og sådan vil det også fortsat være – at finanspolitik, skattempolitik og fordelingspolitik skal være et nationalt anliggende. Men samtidig ser vi gerne, at en så klar positivliste giver mulighed for at skabe et stærkere samarbejde til gavn for et bedre miljø.

Jeg skal dernæst kort omtale en anden sag, som ligger Danmark meget på sinde, nemlig kampen for åbenhed i EU. Det er faktisk i stor udstrækning lykkedes os at nå resultater på dette felt. Jeg behøver blot at nævne reglerne om aktindsigt, offentliggørelse af afstemningsresultater, åbne debatter i Ministerrådet og offentliggørelse af erklæringer og protokoller, når Rådet optræder som lovgivende myndighed. Alle disse resultater har Danmark været med til at sikre.

Men der kan gøres endnu mere, og det kan ske ved, at princippet om åbenhed i EU-samarbejdet indsættes i Traktaten og ved at traktatfæste princippet om, at den enkelte borger, virksomhed og organisation har ret til aktindsigt. Herudover vil regeringen fortsat arbejde for, at der bliver mere åbenhed i EU's lovgivningsarbejde. Rådets første og afsluttende behandling af forslaget til retsakter bør således ske i åbne rådsmøder.

Om nærhedsprincippet har jeg kun den korte, præcise bemærkning, at det er regeringens ambition – som vi også har sagt i forhandlingsgrundlaget – at grænsen skal trækkes tydeligere under regeringskonferencen mellem det, hvert enkelt land selv fortsat kan løse bedst, og det, der skal samarbejdes om i fælles interesse.

Som oplæg til debatten vil jeg også komme med et par kommentarer om et andet tema, som jeg ved optager mange, og det er spørgsmålet

om fleksibilitet. Jeg må slå fast, at det ikke er i Danmarks interesse, at EU udvikler sig til et totalt a la carte-samarbejde. Jeg tror heller ikke, der er tilslutning til at indføre et variabelt samarbejde inden for f.eks. søjle 1, altså dér, hvor samarbejdet er mest forpligtende. Eksempelvis er det åbenbart for regeringen og for mig selv, at høje miljøstandarder må gælde for alle. Her skal der ikke være friбилletter, for det er ikke i nogens interesse. Flexibilitet må heller ikke indebære, at vi mod vores vilje bliver hægtet af et samarbejde, vi gerne vil være med i.

Vi kan under alle omstændigheder nu se, at spørgsmålet om fleksibilitet vil komme til at indtage en vis placering i forhandlingerne på regeringskonferencen. Flexibilitet er i og for sig ikke noget ukendt begreb i EU-samarbejdet, ØMU'en og den sociale protokol er klare eksempler herpå. Men det er nyt, at spørgsmålet behandles generelt med henblik på at fastlægge et overordnet princip. Det er noget, vi fra dansk side må overveje meget grundigt, også for at undgå de faldgruber, der ligger foran et land som vort. Sagen er jo, at det vil være af afgørende betydning for, om sådanne tanker har nogen fremtid for sig, at der kan fastlægges klare betingelser og kriterier for eventuelle fleksibilitetsmodeller. Det må f.eks. sikres, at et udvidet samarbejde mellem nogle medlemsstater finder sted inden for de institutionelle rammer i Traktaten. Det må også sikres, at det til enhver tid må stå åbent for dem, der måtte ønske det, at tilslutte sig samarbejdet, og det bør også være klart, at beslutninger om at acceptere et sådant udvidet samarbejde må træffes enstemmigt mellem landene – med konsensus, som det hedder.

Endelig vil jeg fremhæve, at fleksibiliteten ikke må bruges til at skabe tilbageskridt i forhold til allerede opnåede resultater – med andre ord: Skrue udviklingen tilbage. Det følger heraf, at der er områder, hvor fleksibilitet på forhånd må antages at skabe flere problemer, end den løser, f.eks. i det indre marked og på landbrugs- og miljøområdet. Heldigvis må vi også sige, at når vi ser på Torinokonklusionsteksten og studerer det afsnit, som handler om fleksibilitet, meget nøje, er nøgleordene: Åbenhed for alle, respekt for gældende fællesskabsret, undgåelse af forskelsbehandling og konkurrenceforvriddning og respekt for den fælles institutionelle ramme, så der er en række kriterier her, som nok er værd at fastholde.

Nu har jeg talt om de danske prioriteter på regeringskonferencen, og jeg skal blot tilføje, at selv når konferencen for alvor accelererer, går alting jo ikke i stå i EU-samarbejdet. Det bliver ikke sådan, at vi glemmer vores daglige arbejde, det vil fortsat intensiveres parallelt med konferencen. Man kan sige, at vores daglige arbejde er nutidens, mens regeringskonferencen er fremtiden.

Og hvordan bliver så forløbet af regeringskonferencen? Det kan ingen naturligvis forudse 100 pct., men der tegner sig et billede, som jeg godt vil runde mit indlæg af med: Det italienske formandskab vil blive brugt til at rydde underskoven og stille de tusind spørgsmål, der må stilles, inden man ved, hvordan man præcis vil gribe sagen an. Formentlig vil vi være nået så langt på topmødet i Firenze i juni, at emnerne er ved at være på plads – ganske vist rått tilhugget, men de skal nok være der.

Under det irske formandskab vil vi i højere grad få de egentlige forhandlinger i centrum, og højst sandsynlig vil der mod slutningen af det irske formandskab foreligge en lang række forslag til egentlige traktattekster. Om man kommer så langt, at man under det irske formandskab kan have et første samlet bud på en revideret Traktat, er det for tidligt at sige noget præcist om.

Endelig vil de mange kompromiser på kryds og tværs blive indgået under det efterfølgende hollandske formandskab. Det er nogenlunde rytmen, sådan tegner billedet sig lige nu.

Lad mig slutte med et par korte kommentarer til to ofte fremførte kritikpunkter af regeringens linje på konferencen. Det første er, at regeringen ikke klart nok fastholder de fire danske forbehold. Det er en stor misforståelse, og igen her må jeg sige til de partier, der har været ivrige på den front: Jeg har somme tider fornemmelsen af, at man mere eller mindre bevidst prøver at skabe usikkerhed om den sag. Jeg vil gerne understrege i dag – så er det sagt – at forbeholdene står fast. Der bliver ikke røkket ved forbeholdene under forhandlingerne på regeringskonferencen. De er ikke til diskussion, de står ved magt, indtil danskerne måtte ønske at ændre dem ved en folkeafstemning.

Det andet kritikpunkt er, at regeringen er for ambitiøs i sit udspil til regeringskonferencen. Nogle advarer om og påstår, at de danske mærkesager ikke vil få den fornødne støtte. Jeg ved egentlig ikke, hvad den gruppe kritikere havde forestillet sig. Havde man forestillet sig, at vi

skulle lægge os fladt ned og lade som ingenting, lade være med at gøre for meget vrøvl, rette os efter, hvad de store sagde, og opføre os pænt? Sådan flytter man jo ikke nogen grænsepæle.

Ethvert land ved godt – og Danmark mere end så mange andre – at man kun flytter grænsepæle og opnår forbedringer, hvis man er synlig og har klare mål. Og det er præcis det, regeringen har: Vi vil noget med Europa, vi har viljen til at kæmpe for sagen! Hvis man starter med at spørge sig selv, om det kan lade sig gøre, og når frem til, at det nok ikke kan lade sig gøre, sker der ikke nogen forandringer i den retning, man ønsker. Men vi er naturligvis ikke naive, og vi er ikke overambitiøse. I sidste ende er det alene forhandlingerne, der vil vise, hvor langt vi kan nå, men de hidtidige resultater tegner godt og i den rigtige retning. De danske prioriteter er godt placeret på regeringskonferencens dagsorden.

Jeg håber, vi får en god debat i dag, og min appel skal være: Fasthold det væsentlige, fasthold det, sagen drejer sig om på regeringskonferencen, for det skylder vi befolkningen! Behold de store sko på, for det vil folk være glade for!

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): I mit indlæg vil jeg koncentrere mig om forløbet af forhandlingerne efter topmødet i Torino, men først sige et par ord om det umiddelbare billede, som det tegnede sig efter Torinomødet.

Allerede efter den formelle åbning af regeringskonferencen havde vi det første møde blandt udenrigsministrene, og stemningen var præget af tilfredshed med konklusionsteksten fra Torino. Det fælles mål fremstod klart: At sætte EU i stand til at fungere effektivt efter udvidelsen og virke på en måde, der svarer til borgernes forventninger.

Jeg synes, Danmark er kommet godt fra start. Forberedelserne har båret frugt. Danmark er mødt frem med klare holdninger fra starten, og der er sat et dansk præg på konferencens dagsorden.

Med disse møder starter en proces, der skal gøre det muligt for de central- og østeuropæiske lande, herunder selvfølgelig de baltiske lande, at træde ind i Den Europæiske Union som medlemmer med fulde rettigheder og pligter. Det er en historisk chance, og den skal vi udnytte. Opgaven er at udstrække de fordele, vi selv har haft ved samarbejdet, til de nye demokratier i Central- og Østeuropa, til 110 millioner østeuropæere, som har ventet længe på at træde

ind i vores europæiske samarbejde, som er baseret på demokrati og markedsøkonomi.

I denne proces er nøgleordet for Danmark det åbne Europa. Vi må tage vores politiske ansvar på regeringskonferencen, vi skal træffe beslutninger, der gør udvidelsen mulig. Det er udfordringen for vores generation af europæere. Lykkes det, er gevinsten stabilitet og sikkerhed i hele Europa.

Udvidelsen får også økonomiske konsekvenser, og mange hæfter sig især ved udvidelsens finansielle konsekvenser for EU's budget. Det er indlysende, at der bliver behov for omstrukturering, men vanskelighederne må ikke få lov til at overskygge den helt afgørende økonomiske fordel, der følger af at udvide samarbejdet til også at omfatte 110 millioner mennesker i Central- og Østeuropa. Vi agter derfor under forhandlingerne i regeringskonferencen at holde fast ved målet: skabelsen af et udvidet og et åbent Europa.

Forløbet af møderne i forberedelsesgruppen og på ministerniveau har indtil nu været tilfredsstillende, og jeg skal prøve at give et billede af de enkelte emner, som er blevet drøftet indtil nu, og af Danmarks placering i forhold til de øvrige lande. Den fælles overskrift for de første drøftelser har været »Unionen og borgerne«, og det første emne, vi har berørt under denne overskrift, har været unionsborgerskabet. Drøftelserne her viste almindelig tilslutning til at præcisere, at begrebet ikke erstatter, men supplerer det nationale statsborgerskab, og kommer det ind i Traktaten, er det en væsentlig gevinst for Danmark. Det svarer i realiteten til at traktatfæste Edinburgh-Aftalen på dette punkt.

Indholdet af unionsborgerskabet vil blive drøftet nærmere på de kommende møder. En række lande er for en udbygning af unionsborgerskabet med f.eks. visse politiske rettigheder, og der er behov for afklaring og uddybning af, hvad de enkelte rettigheder vil omfatte og indebære. Bør EU-borgernes grundlæggende rettigheder f.eks. indskrives i Traktaten, og i givet fald hvor? Det danske synspunkt er, at de skal stå i indledningen til Traktaten, og det synspunkt deles af andre lande. Det drejer sig først og fremmest om menneskerettigheder og demokratiske rettigheder.

En eventuel tiltrædelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention blev kun kort berørt. Delegationerne havde kun haft kort tid til at studere den afgørelse, som er faldet ved Domstolen, og Domstolen har ikke udtalt sig til

fordel for en tiltrædelse. Alle lande på nær et enkelt tog imidlertid vel imod ideen om at skabe mulighed for vedtagelse af sanktioner over for et medlemsland, der groft og vedvarende krænker menneskerettighederne eller demokratiske rettigheder. Der er også enighed om, at en sådan beslutning i givet fald træffes af Det Europæiske Råd.

Et tredje emne, vi indtil videre har berørt, vedrører samarbejdet om retlige og indre anliggender. Der er bred tilslutning til ideen om at præcisere målene for samarbejdet, fordi en mere præcis målsætning er en forudsætning for effektivisering. Samtidig er alle lande på nær Danmark og Storbritannien parat til at gå længere og overføre visse områder fra søjle 3 til søjle 1. Det drejer sig primært om asylpolitikken og kontrol af ydre grænser. Søjle 3-samarbejdet rummer vigtige opgaver som f.eks. kriminalitetsbekæmpelse og bekæmpelse af svig, og dette samarbejde kan intensiveres inden for rammerne af det mellemstatslige samarbejde. Det er i øvrigt også nødvendigt, at det sker, og det kan ske ved en bedre udnyttelse af de samarbejds-muligheder, der allerede findes i Traktaten.

Det fjerde emne for drøftelserne var beskæftigelsen. Her har det vist sig, at det høje danske ambitionsniveau harmonerer godt med de fleste andre landes opfattelser. Der er bred tilslutning til at styrke unionsmålsætningen, så EU's politik på de forskellige områder udformes under hensyn til beskæftigelsen, og der synes ligeledes at være tilslutning til at indskrive et beskæftigelsesafsnit i Traktaten.

Mange delegationer anførte, at målet er at skabe en ramme for koordination af nationale politikker. Afsnittet kan således indeholde procedurer for en fælles beskæftigelsesovervågning og retningslinjerne for medlemslandenes indsats på beskæftigelsesområdet. Det skal dog understreges, at en række større lande ikke ser noget behov for at ændre Traktaten for at give beskæftigelsen en stærkere stilling.

Også hvad miljøet angår, indtager Danmark en offensiv holdning. Drøftelserne har hidtil vist, at alle vil kunne acceptere, at princippet om en bæredygtig udvikling indføres i Traktatens målsætningsbestemmelser, og Danmark og en række andre lande er parat til at gå videre for at styrke det tværgående miljøhensyn i EU-samarbejdet, ikke mindst med hensyn til landbrug og transport. Andre lande er her mere forbeholdne, og der synes heller ikke at være overvældende tilslutning til udvidet brug af kvalificeret flertal inden for miljøområdet.

Der er delte meninger blandt de andre lande om miljøgarantien. Ingen ønsker at rulle den baglæns, men nogle – heriblandt Danmark – ønsker forbedringer, mens andre mener, at miljøgarantien udgør et kompromis, hvis balance ikke bør forrykkes. Danmark arbejder for, at miljøgarantien bliver præciseret, og at forsigtighedsprincippet i højere grad afspejles i hele fællesskabslovgivningen.

Det sjette punkt vedrørte de øvrige fællesskabspolitikker, og på dette punkt var der delte meninger. Den overvejende holdning var, at der ikke skønnes at være behov for at indføre specifikt retsgrundlag for områderne civilbeskyttelse, energi og turisme. Derimod var der klar tilslutning til opretholdelse af artikel 235, dog selvfølgelig som hidtil med indbygget enstemmighed.

Drøftelserne vedrørende nærhedsprincippet tegner et nuanceret billede. De fleste medlemslande synes at være enige om ikke at ændre formuleringen af nærhedsprincippet, som det kommer til udtryk i Traktatens artikel 3B. Visse lande fremførte desuden en idé om en nærhedsprotokol, men den idé blev fra andre landes side, herunder Danmarks, modtaget med en vis skepsis. Ideen kan misbruges til at opnå en afregulering på områder, hvor vi netop ønsker en høj grad af fællesskabsregulering, f.eks. på miljø-, arbejdsmiljø-, sundheds- og uddannelsesområderne.

Endelig viste vore drøftelser om åbenhed almindelig tilslutning til at indføre et generelt princip om åbenhed i Traktatens indledende bestemmelser. To lande, herunder selvfølgelig Danmark, støttede ideen om at traktatfæste bestemmelser om åbne rådsmøder. Også spørgsmålet om aktindsigt er blevet drøftet. Nogle lande fandt ikke, der var grund til at drøfte emnet, medmindre man parallelt hermed sikrede, at akter, som ikke underkastes offentlighed, reelt kan forbeholdes medlemslandenes egne myndigheder.

Den anden runde af drøftelser, som indtil videre kun er foregået i forberedelsesgruppen, havde EU's institutioner som emne. Den overordnede tanke er helt klart, at EU må kunne fungere effektivt efter udvidelsen. For at sikre et funktionsdygtigt Europa-Parlament synes et flertal af medlemslandene at være enige om, at der sættes loft over antallet af pladser i Europa-Parlamentet. Europa-Parlamentets eget bud er 700 pladser. Det tal nævnes ofte, og det er vi fra dansk side også indstillet på. Der synes også at være almindelig forståelse for, at små lande må sikres et vist minimum af pladser.

Som led i en forenkling af EU-samarbejdet støtter de fleste lande, også Danmark, en reduktion af antallet af beslutningsprocedurer. Det foreslås, at antallet skæres ned til tre: høring, fælles beslutningstagen og samstemmende udtalelse. Fra dansk side finder vi det også vigtigt, at selve proceduren for fælles beslutningstagen gøres mere enkel.

Der synes at være bred enighed blandt medlemsstaterne om, at der skal skabes bedre mulighed for folkelig deltagelse og debat, og i den sammenhæng nævnes behovet for at inddrage de nationale parlamenter. Flere lande går ind for en øget udveksling af oplysninger mellem EU's institutioner og de nationale parlamenter. F.eks. bør de nationale parlamenter modtage kommissionsforslag til retsakter samt grønboøger og hvidboøger i så god tid, at de kan nå at forholde sig til dem.

Med flere lande om bordet vil det blive sværere at nå til enighed. En række lande, herunder Danmark, finder, at det bør overvejes, hvor der inden for søjle 1 kan gøres yderligere brug af kvalificeret flertal frem for som nu at træffe afgørelser med enstemmighed. Også tærsklen for kvalificeret flertal og spørgsmålet om stemmevægtning er blevet diskuteret i forberedelsesgruppen. Nogle af de store og mellemstore lande ønsker flere stemmer, og som begrundelse herfor anføres, at udvidelsen af EU vil betyde et EU med mange flere små lande. Det frygtes, at et kvalificeret flertal vil være baseret på et tyndere befolkningsgrundlag. Andre lande, heriblandt Danmark, mener, at der skal findes en løsning, så balancen mellem store og små lande ikke forrykkes. Det kan f.eks. ske ved, at der ved vedtagelse af beslutninger skal være et kvalificeret stemmeflertal i Ministerrådet, og at dette flertal samtidig skal svare til et flertal i EU's samlede befolkning, altså et såkaldt dobbeltflertal.

Hvad Kommissionen angår, har en række lande talt for, at der skal være færre kommissærer end medlemslande, og for indførelse af vicekommissærer. Andre lande, f.eks. Danmark, finder, at alle medlemslande bør være repræsenteret i Kommissionen. Kun på den måde kan befolkningerne have tillid til, at Kommissionen tager tilstrækkeligt hensyn til medlemslandenes forskellige interesser.

Spørgsmålet om fleksibilitet har også været drøftet, som statsministeren var inde på. Nogle lande synes indstillet på at gå langt, mens andre er mere forsigtige, og det gælder bl.a. Danmark.

Væsentlige EU-samarbejdsområder egner sig ikke til fleksibilitet. Det gælder især samarbejdet inden for søjle 1, hvor jeg bl.a. vil nævne miljø-samarbejdet. Flexibilitet risikerer her at betyde en begyndende optræveling af samarbejdet.

På søjle 2 og 3 kan der være områder, hvor Danmark er indstillet på at overveje fleksibilitet. Afgørende for Danmark og en række andre lande synes at være fleksibilitetens kriterier. Som udgangspunkt bør den fælles institutionelle ramme respekteres, et mindste antal medlemmer skal deltage, og samarbejdet skal være godkendt af alle og åbent for samtlige medlemslande.

Endelig har forberedelsesgruppen taget hul på emner, der kan samles under overskriften »EU's ydre identitet«.

Her har drøftelserne bl.a. drejet sig om effektiviteten af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Mange mener, at der her bør ske forbedringer.

Det er blevet fremhævet, at Unionens ydre ansigt bør gøres mere synligt og mere konstant ved udnævnelsen af en såkaldt hr. eller fru FUSP i Rådsregi. Det synes umiddelbart, som om de forskellige medlemslande lægger noget forskelligt ind i funktionen. Nogle ønsker en politisk figur, andre en embedsmand, måske Rådets generalsekretær. Der synes bred enighed om, at vedkommende under alle omstændigheder må være under instruktion enten af Rådet (generelle anliggender), eller af Det Europæiske Råd. Der er imidlertid også en række lande, der ikke finder ideen om en sådan repræsentant særlig nyttig. Vi har ikke lagt os fast fra dansk side.

EU's forhold til WEU vil blive et spørgsmål på regeringskonferencen. Intet i hidtidige meldinger tyder på, at der vil komme forslag om en egentlig fusion af EU og WEU.

Derimod synes det klart, at en række lande finder, at forholdet mellem organisationerne må styrkes, så EU kan påtage sig humanitære og fredsbevarende opgaver. Det fremgår også af det danske forhandlingsgrundlag, at vi fra dansk side er indstillet på, at EU-landene skal have mulighed for at deltage i løsningen af sådanne opgaver, hvis de ønsker det.

De første møder er nu afsluttet. Forhandlingerne er vel undervejs. Vi er med fra dansk side for at påvirke udviklingen i forhandlingerne i overensstemmelse med vore synspunkter og ønsker.

Det italienske formandskab holder et højt tempo. Der er ugentlige møder i forberedelsesgruppen og månedlige møder blandt udenrigsministrene. De næste kapitler, der skal drøftes blandt ministrene, er EU's institutioner og den ydre identitet.

Der er tale om en omfattende kalender. Den vil kræve vores fulde opmærksomhed. Formandskabets ambition er, at vi inden Det Europæiske Råds møde i Firenze den 21.-22. juni får afdækket, hvor der er fælles terræn, og hvor der er principielle uenigheder blandt medlemslandene.

Man må vente, at konferencen kan være afsluttet om ca. et år. Seks måneder efter kan EU begynde de vigtige optagelsesforhandlinger med landene i Central- og Østeuropa, herunder de baltiske lande, og Cypern og Malta.

For at få forhandlingerne i gang hurtigt er det også ønskeligt at få regeringskonferencen afsluttet uden unødigt tidsspille.

Forhandling

Ove Fich (S):

Tak til statsministeren og udenrigsministeren for svar på forespørgslen.

De omfattende og detaljerede svar viser, at regeringen ønsker at bidrage med maksimal åbenhed om forhandlingerne på EU's regeringskonference. Og sandheden er jo, at aldrig før har der været en sådan åbenhed om forhandlingerne. Den danske forhandler, ambassadør Niels Ersbøl, informerer pressen efter de ugentlige møder – ikke til alle andre landes tilfredshed – udenrigsministeren gør det samme efter sine møder, og statsministeren gør det i forbindelse med topmøderne. Rådet for Europæisk Politik holder informations- og diskussionsmøder. Der stilles penge til rådighed for alle organisationer, der vil informere om EU, og Folketingets EU-oplysning besvarer hundrede- ja, tusindvis af henvendelser. Så jeg havde nær sagt: Åbenheden kender ingen grænser.

Alligevel oplever vi en propaganda fra nejbevægelserne, en propaganda, som søger at opbygge en myte om, at det hele foregår i en meget snæver kreds bag nedrullede gardiner. Hvis der er nogen, der har rullet de gardiner ned, så er det nejbevægelserne selv. De vil ikke se, hvad der foregår; det kunne jo punktere fordommene.

Jeg har her en artikel fra Jyllands-Posten, som er godt en uge gammel, og jeg citerer bare nogle enkelte uddrag af den. Det er Junibevægelsens talsdame, og der står: »Manipulation med vælgerne«, »regeringen løber om hjørner med befolkningen«, og »den danske regering hykler«. Det er alt sammen forsøg på at snige sig uden om substansen. Jeg ved, det er fristende at spille de undertrykte og uvidendes beskyttere, men det er en grov manipulation for nu at blive i sprogbugen.

Det, jeg synes kunne være befriende, var, at vi fik klaring på, hvad det egentlig er nejbevægelserne vil. Jo, én ting har jeg opfattet: de vil gerne have et samarbejde mellem alle Europas folk. Men hvorfor så ikke netop bruge chancen i EU til at skabe dette samarbejde mellem Europas folk, om ikke andet så for fredens skyld? Jeg tænker her ikke på freden i Folketinget, men på freden i Europa.

Regeringskonferencen er ikke nogen fred. Det er kamp. Det er hård kamp fra position til position, og jeg tror, det er væsentligt, at man gør sig klart allerede nu, at man får ikke alt. Man kan i virkeligheden bedst sammenligne det med overenskomstforhandlinger.

Danmark har fremlagt sit forhandlingsudspil; det er ambitiøst, det er meget ambitiøst, men det er efter min mening ikke overambitiøst.

Vi kunne naturligvis have valgt en anden strategi. Vi kunne have været følgagtige. Vi kunne bare gå ind for det, som alle de andre også går ind for. Så havde vi opført os ligesom kongen på asteroiden i den bog, der hedder »Den lille prins«, som har en vældig magt, fordi han kan beordre solen op og solen ned, det handler bare om at gøre det på rette tidspunkt.

Vi har valgt noget andet. Vi vil noget mere med den risiko, det naturligvis indebærer, en risiko, som jo er, at nogen kan sætte sig ned efterfølgende og lave en checkliste og sige: De sagde, de ville have det og det og det, og de fik ikke det hele. Og derfor bør man sige nej, vil de pågældende påstå. Men vi synes, det er vigtigere at kæmpe indædt for sagen frem for at lave taktiske positioneringer over for nejbevægelserne.

Og sådan set har det jo vist sig at give pote allerede. Det startede for halvanden måned siden i Torino. På forhånd havde forskellige folk forsøgt at svække vores forhandlingsposition mest muligt. Jeg tænker ikke mindst på Venstres formand, hr. Uffe Ellemann-Jensen, som i sit elektroniske ugebrev af 25. marts skriver:

»Statsministeren har lanceret sin helt private dagsorden for EU's regeringskonference. Han taler meget om, at der skal skabes fremskridt for beskæftigelse og miljø i Europa. Men det handler regeringskonferencen slet ikke om«, skriver han.

Og han fortsætter lidt senere: »Derfor vil man høre megen bragesnak om, at nu skal EU sandelig lave en aktionsplan for beskæftigelse og miljø, og det vil man arbejde energisk for at fremme.« Ja, det stod der i det elektroniske ugebrev.

Hvad skete der faktisk i Torino? Ja, der skete jo lige præcis det, at beskæftigelse og miljø blev opprioriteret. Det var en sejr, vel ikke en kæmpesejr, men dog en etapesejr, og egentlig burde man vel have forventet, at der i det næste elektroniske ugebrev ville have været en undskyldning fra Venstres formand; men det var nok for meget forlangt.

Og mens vi nu er ved beskæftigelsen, så tror jeg, det er væsentligt at bruge denne lejlighed til at forklare, hvad det egentlig er, der skal ske på beskæftigelsesområdet. For jeg møder igen og igen – især fra repræsentanter for partiet Venstre – den påstand, at man ikke skaber beskæftigelse på regeringskonferencen ved at skrive det ind i Traktaten. Man siger, at det er ganske ligegyldigt.

Derfor er det vigtigt at forstå, hvad det her handler om. Det handler ikke om at afgive suveræniteten på det økonomiske område, men det handler om, at EU-landene i fællesskab skal formulere, overvåge og evaluere en fælles beskæftigelsespolitik. Det handler altså om, at landene i fællesskab skal løfte. Og hvis man løfter i fællesskab, kan man nå meget mere på beskæftigelsesområdet, end hvis man gør tingene hver for sig.

Vi har i virkeligheden allerede prøvet dette her. Det er jo det, der foregår i øjeblikket med ØMU'en. ØMU'en er for øjeblikket ikke bindende. Ikke desto mindre er det jo sådan, at de enkelte lande hver for sig har formuleret konvergensprogrammer, som de søger at efterleve, og man overvåger det kollektivt. Og det har jo vist sig at have en ganske positiv effekt.

Og tag også lige miljøområdet, nu vi er i gang. Også her er Venstre jo på krigsstien. Af det netop citerede ugebrev fra Venstres formand fremgår det, at miljø ikke har noget med regeringskonferencen at gøre.

Jo, miljø har så sandelig meget med regeringskonferencen at gøre. Hvis man først foretager udvidelsen med 12 lande i Central- og Øst-

europa, som er relativt fattige, så kan vi se for os en situation, hvor det vil være overordentlig vanskeligt i fremtiden at skabe miljøforbedringer. 12 fattige lande sammen med konservative vesteuropæiske lande vil i sig selv kunne blokere miljøfremskridt. Den risiko vil vi ikke løbe.

Det er ikke, fordi landene i Central- og Østeuropa er imod miljøforbedringer – de har selv prøvet, hvor galt det kan gå – men det er klart, at de har meget lidt råd. Derfor handler det naturligvis meget om at forbedre miljøreglerne lige netop nu.

Det gælder i øvrigt også et andet område. Det gælder også forbrugerbeskyttelsen, hvor vi har haft en række dårlige eksempler på det sidste, herunder ikke mindst på fødevarerområdet.

Og så til udvidelsen: Udvidelsen er jo det centrale i hele den her diskussion. Jeg synes, det er glædeligt, at der er så stort flertal, både i Danmark og i det hele taget i Europa, for, at denne udvidelse skal finde sted. Jeg har netop været i Litauen, hvor man anstrenger sig meget for at gøre sig klar til at blive medlem af EU. Jeg har været i Rumænien, hvor man gør en voldsom indsats for at gøre sig klar, både på det lovgivningsmæssige og på det økonomiske område.

Ja, og så har jeg i øvrigt også været i Storbritannien. I Storbritannien siger man, at man gerne vil have udvidelsen med Central- og Østeuropa, men man vil i øvrigt ikke lave noget som helst om i EU. Og hvad er konsekvensen af det? Konsekvensen af det vil være, at man foretager en udvidelse, der derefter lammer EU totalt. Hvis man vil målet, må man også ville midlerne.

Det gælder i øvrigt også herhjemme. Det gælder f.eks. også i relation til Enhedslisten. Enhedslisten siger jo, når vi presser Enhedslisten hårdt, at de også går ind for udvidelsen med Central- og Østeuropa, men Enhedslisten vil heller ikke have lavet noget om på EU's nuværende struktur, og det vil i virkeligheden medføre, at EU holder op med at fungere. Jeg kunne egentlig godt tænke mig at vide: På hvilke felter overhovedet adskiller Enhedslistens politik sig fra de konservatives i Storbritannien, for så vidt angår EU?

En enkelt kommentar i forlængelse af dette til SF: Jeg har jo som så mange andre med interesse fulgt SF's netop overståede landsmøde, og det skal jeg ikke kommentere andet på, end at det fortsat er mig ubegribeligt, at der er medlemmer af SF, som seriøst overvejer at sige nej til regeringskonferencens resultat. Jeg er da enig i, at

man skal vente med at vurdere tingene, til det er afsluttet, men alligevel, for et nej til regeringskonferencens resultat er jo det samme som at sige nej til udvidelsen. Og alternativet er jo et fortsat delt Europa, et Europa, som har svigtet befolkningen i Central- og Østeuropa.

Regeringskonferencen går godt. Der skal nok komme problemer – vi ved, at vi vil løbe ind i adskillige af dem – men det, som er det centrale, er: Har vi viljen til at presse vores mærkesager igennem? Vil vi gå i små sko, eller vil vi sætte store fodaftryk på den kommende EU-Traktat?

Til slut en enkelt bemærkning om dagsordener: I Socialdemokratiet mener vi principielt ikke, at disse forespørgsler bør afsluttes med dagsordener. Vi synes, det er væsentligere, at vi får en ordentlig debat, og at det bliver fremlagt, hvad partierne står for, frem for at vi har et taktisk spil om enkelte ord i dagsordenerne og om, hvor mange partier der kan støtte dem. Derfor vil Socialdemokratiet stemme imod samtlige dagsordensforslag, der måtte blive stillet, ved afslutningen af denne her diskussion uanset de pågældende dagsordeners indhold.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må sige, at jeg er temmelig rystet for ikke at sige meget rystet over den måde, hvorpå hr. Ove Fich har misbrugt sin rolle som ordfører for forespørgerne her, da han indledte debatten. Vi har ikke aftalt noget om, at der ikke skulle være dagsordener.

Jeg forstår nu, at regeringen har valgt den uforsonlige linje. Man kalder vores argumentation for propaganda og partitaktik osv. Jeg forstår, at det, som er hr. Ove Fichs og også statsministerens hensigt med denne her forespørgselsdebat, er, at vi skal have en debat, hvor regeringens politik ikke bliver kritiseret. Jeg må sige, at hvis det skal være på den måde, så er chancen for, at vi fremover kan aftale fælles forespørgsler, utrolig beskedene.

Vi er nogle, der mener, at regeringen er på vej ned ad unionsglidebanen i et rivende tempo, og hvis ikke roret bliver lagt om og den danske regering får en anden forhandlingstaktik på regeringskonferencen, vil det med usvigelig sikkerhed ende med, at der bliver en Unionstraktat, som har ét bestemt indhold: mere union, mere union og mere union!

Resultatet af den taktik, som den danske regering følger ved disse forhandlinger i EU, er, at vi er på vej ned ad unionsglidebanen, og der-

for er det i sidste øjeblik, hvis roret skal lægges om. Skal det sikres, at det ikke ender med et helt uacceptabelt resultat dernede, så skal forhandlingstaktikken lægges om, og derfor er det selvfølgelig også nødvendigt, at der bliver stillet dagsordensforslag i denne debat. Derfor er det også nødvendigt, at det bliver gjort klart, at den danske regering er ude på en kurs, der ganske enkelt ender med noget, som er rivende galt, og at tiden faktisk nu er inde til at lægge kursen om.

Derfor vil jeg på dette tidspunkt i debatten stille et forslag om motiveret dagsorden. Det mener jeg faktisk er en rimelig ting at gøre.

Men nu er lampen så begyndt at lyse. Jeg skal give hr. Ove Fich et svar i en senere kort bemærkning på det spørgsmål, som han stillede mig.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det er nemt at klandre folk, der ikke er til stede i salen, og det er det, hr. Ove Fich indleder debatten med, ved at sige: Det er jo svært at få en klargøring af, hvad nejbevægelsen vil – og så citerer hr. Ove Fich nogle avisartikler det ene sted og det andet sted.

Hr. Ove Fich må jo være klar over ligesom alle andre ordførere her i salen, at nejbevægelserne, som hr. Ove Fich kalder dem, jo ønskede at deltage i forhandlingerne om udarbejdelsen af Danmarks bidrag til regeringskonferencen; men flertallet af partier herinde ønskede ikke at inddrage bevægelserne i diskussionen om, hvad der skulle være Danmarks bidrag til regeringskonferencen.

Der var rent faktisk to partier, Enhedslisten og Dansk Folkeparti, som under en tidligere debat, vi har haft, foreslog, at disse bevægelser skulle inddrages; men flertallet stemte forslaget ned, flertallet ønskede det ikke. Så er det jo nemt at komme bagefter og sige, at de spiller forsmåede, og at man ikke kan forstå, hvorfor de ikke klargør deres holdning osv., osv. Det er jo nemt nok, når man har afskåret dem muligheden for at deltage i diskussionen om, hvad der skulle være Danmarks forhandlingsgrundlag.

For det andet nævner hr. Ove Fich, at åbenheden er grænseløs. Ja, der afholdes jo et utal af pressemøder, og jeg havde nær sagt: Jo flere pressemøder, regeringspartierne holder om, hvad de vil på den regeringskonference, jo bedre, for så laver de da ikke så mange andre ulykker, alt imens disse pressemøder står på.

Men jeg må nok sige, at selv om nogle måske ønsker, at denne her debat skulle få karakter af at være et pressemøde, så ønsker jeg i hvert fald, at debatten i dag også kommer til at handle om nogle andre ting og ikke bare bliver et salgsvindue for regeringens grundlag til konferencen, nemlig også et spørgsmål om, hvordan man får inddraget befolkningen i langt højere grad i diskussionerne om perspektiver i udarbejdelsen af resultatet på regeringskonferencen osv. Og uanset det utal af pressemøder, der holdes, er det jo ikke lykkedes at inddrage befolkningen og få en folkelig diskussion om, hvad Danmark skal gå ind for.

Og så til sidst: Hr. Ove Fich mener, at vi slet ikke skal have dagsordensforslag under denne debat, og hr. Ove Fich siger, at Socialdemokratiet vil stemme imod alle de dagsordensforslag, der måtte blive stillet. Jeg vil tillade mig at sige, at jeg tror i virkeligheden, det er, fordi regeringspartierne er bange for at komme i mindretal på nogle dagsordener, og det kan give usikkerhed om, hvad regeringen egentlig har mulighed for at gennemføre. Jeg tror, det er derfor, hr. Ove Fich anlægger det synspunkt.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Det er da helt fint, at hr. Ove Fich har fulgt med i, hvad der skete på SF's landsmøde. Jeg kunne ønske, han havde været der til hele landsmødet; så kunne han måske have fået lidt mere indblik i, hvordan et demokratisk parti arbejder. Vi stopper jo ikke debatten sådan med et håndkantslag hos os; hos os kører debatten.

Jeg synes, der var utrolig meget socialdemokratisk beton i hr. Ove Fichs tale. Når hr. Ove Fich på forhånd siger, at man vil stemme alle dagsordensforslag ned, så er det jo imod almindelige demokratiske og parlamentariske principper, hvor man tager stilling til, hvad det er for forslag, man forholder sig til, og om man er enig eller uenig i indholdet.

Sådan kunne vi ikke drømme om at tænke hos os. Vi tager konkret stilling til et forslag, vi argumenterer og diskuterer i stedet for på forhånd betonagtigt at sige: Vi stemmer dette her ned. Det var, hvad hr. Ove Fich sagde.

Det samme gælder vores holdning til regeringskonferencen. Vi siger hos os: Vi vil da se resultatet først. Så siger hr. Ove Fich: Det er måske også meget klogt, men alligevel, hvordan kan man sige nej. Jamen herre du milde himmel, hvis man ikke har muligheden for at sige nej, hvorfor skal man så vurdere resultatet?

Vi siger – klogt, synes jeg – at vi først vil se forhandlingsresultatet, ligesom når man forhandler overenskomster, som hr. Ove Fich sammenlignede det med, og så vurderer vi det. Er det godt, går det i vores retning, i en retning, vi mener er rigtig, så stemmer vi ja. Går det i en forkert retning, i en retning, vi er imod, så stemmer vi nej.

Det er egentlig meget simpelt, hr. Ove Fich, og jeg synes, at Socialdemokratiet burde gøre det samme. Jeg synes, at alle partier i Folketinget burde gøre det samme. Det er den eneste rigtige og kloge og intelligente måde at gøre dette her på. Derfor har SF besluttet det sådan.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg er virkelig glad for at komme lige efter hr. Holger K. Nielsen, for jeg må indrømme, at jeg er et hundrede procent enig i, hvad hr. Holger K. Nielsen lige har sagt.

Men det, jeg bad om ordet til, var egentlig det, hr. Ove Fich sagde, kort efter at hans egen statsminister havde stået her på talerstolen og sagt, at nu skal vi have de store sko på, vi skal se den historiske chance, vi skal virkelig tænke europæisk og ikke grave os dybt ned i alle grøfterne og gå til i småpolitisk fridderfnadder. Det var ikke det ordvalg, han brugte, men det var meningen med det, han sagde.

Og hvad gør Socialdemokratiets ordfører så? Han bruger al sin taletid på at fortælle, hvordan han har opfattet andre partiers opfattelse af regeringskonferencen, og kommer ikke ind med et eneste ord om, hvilke store visioner Socialdemokratiet har.

Jeg synes nok, at Socialdemokratiet, hvis det virkelig er deres mening at stå fast ved, hvad hr. Ove Fich har sagt her, ja, så har det parti, der jo trods alt er landets største endnu – ikke efter den tale her, tror jeg, men indtil nu har det været landets største parti – kun ét at komme med, og det er at gemme hovedet i busken og sige: Vi tør ikke rigtig tale om det, men vi kan jo tale om, hvad alle de andre mener eller ikke mener, og hvordan de har forstået eller misforstået det.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg håber, hr. Ove Fich lytter til de signaler, der kommer fra ordførerne. De bekræfter i hvert fald for mig, at der ikke er enighed om den snæversynede måde at opfatte debatten på, som hr. Ove Fich indledte med.

Så vil jeg sige, at jeg var meget skuffet over linjen i det, hr. Ove Fich fremlagde. Der var intet forsøg på at overveje, om den forhandlingslinje, som regeringen nu følger, er forsvarlig, eller den ikke er forsvarlig.

Situationen er faktisk meget alvorlig. Hvis man ser på det papir, Udenrigsministeriet har udarbejdet om landenes positioner, så kan vi se, at et flertal af de store lande og et flertal af landene går ind for mere union over hele linjen.

Og så har vi en udenrigsminister, som dribler rundt – uden at have bolden – på de store landes banehalvdel. Imens er bolden foran det danske mål, og der er ingen danske forsvarsspillere til at forsvare det danske mål, for de dribler rundt i sikker afstand fra bolden oppe hos de store lande, hvor de tror, at de kan opnå glørværdige resultater. Hvis det ikke skal gå helt galt på den regeringskonference, så skal de danske spillere trækkes hjem foran det danske net og forsøge på at holde det rent gennem konferencen.

Regeringen er allerede begyndt med at lave selvsmål med Vestunion og undergravelse af den første af undtagelserne. Det indledte den danske regering selv med, og nu har man så sendt spillerne væk fra, hvor det foregår, og vi kan se, at de store lande skyder det ene mål efter det andet ind i det danske net.

Derfor vil jeg tillade mig at fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

»Idet Folketinget konstaterer,

- at en række af EU-landenes regeringer ønsker mere magt til Unionen og udvidelse af dens beføjelser på områder som udenrigspolitik, forsvarspolitik og retlige anliggender,
- at en række af EU-landenes regeringer ønsker mere magt til de store EU-lande, og
- at hovedmålet for Danmark på EU's regeringskonference derfor er at hindre, at EU får mere magt på landenes bekostning, samt
- at den danske regerings udspil ikke er egnet til at sikre dette,

opfordrer Folketinget regeringen til at udarbejde et nyt udspil med det formål at skabe alliancer med regeringer, som siger nej til svækkelse af de små lande, nej til øget brug af flertalsafgørelser, nej til udvidelser af Unionens beføjelser, eller som ønsker at bevare veto retten.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 79).

Første næstformand (Ivar Hansen):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg er nødt til at tage ordet, fordi jeg synes, hr. Ove Fichs tale var meget uklog. Den var meget uklog, for vi har lagt op til, at vi skulle have en debat, der skulle belyse, hvad der indtil nu er foregået på regeringskonferencen, og så hører vi en tale fra den socialdemokratiske ordfører, der slår til højre og venstre. Det synes jeg ikke er klogt.

Jeg er også nødt til at præcisere over for hr. Ove Fich, at nok har vi fra konservativ side sagt, at vi ikke er interesseret i at vedtage en dagsorden under denne debat, men det betyder ikke, at vi i efterfølgende debatter er i samme position. Det afhænger meget af, når vi begynder at nærme os snoren, om vi kan se, at regeringen får indflydelse på de forhandlinger, der er under regeringskonferencen. Men da regeringskonferencen først lige er startet og der ikke rigtig er sket noget, så kan vi ikke se, at der er nogen grund til at vedtage en dagsorden, der skal ændre noget i forhold til det, der blev vedtaget i december måned sidste år. Det er positionen.

Og så vil jeg også gerne understrege over for hr. Ove Fich, at det jo ikke betyder, at andre partier er mere eller mindre latterlige, hvis de stiller et dagsordensforslag. Det synes jeg ikke. Ethvert parti har ret til at foreslå en dagsorden, hvis de føler, at de gerne vil markere deres politik.

Derfor synes jeg, hr. Ove Fichs tale var meget uklog, og jeg håber ikke, at vi skal fortsætte debatten på det niveau.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Hr. Peter Duetoft for en kort bemærkning og derefter hr. Ove Fich.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg må tilstå, at jeg synes, hr. Ove Fichs tale på mange områder var en ganske klog tale.

Det, der bringer mig herop, er hr. Keld Albrechtsens store omhu for danske boldspillere. Jeg vil nok sige, der er kun én gruppe i øjeblikket, der er i gang med at lave et dansk selv-

mål, og det er Enhedslisten, måske støttet af nogle af vennerne på højrefløjen.

Er det ikke et dansk selvmål først at lave et forhandlingsudspil og sende regeringen i byen for at forhandle om det og så komme rendende tre måneder efter og begynde at sætte spørgsmålstegn ved de retningslinjer, som et flertal i Folketinget har bakket op om i december måned? Det er da at sørge for, at den danske regering overhovedet ikke skal få nogen som helst indflydelse på den her regeringskonference, for sådan forhandler man ikke.

Folk, der skal forhandle, må naturligvis gå i byen med nogle retningslinjer og kæmpe for de retningslinjer så godt, de kan, og når der så kommer et resultat, må man tage stilling til, om det er nok, eller det ikke er godt nok. Hvis man hver tredje måned skal til at have dagsordener, hvorved man ændrer det grundlæggende udspil, og hvad ved jeg, så er det da at bede om, at der bliver nul indflydelse til Danmark.

Så er der nogen, der i øjeblikket er i gang med at tale for en procedure, hvorved man skal opnå nul indflydelse, så er det de folk, der er så utrolig optaget af dansk indflydelse i Europa som selvstændig nation, og hvad hr. Keld Albrecht- sen plejer at kalde det.

Jeg synes, det er en meget klog linje at sige: Det danske regeringsudspil, der blev bakket op af et flertal i Folketinget i december, skal naturligvis ikke ændres ved dagsordener efter nogle ganske få måneder. Det vil være – det er jeg enig med hr. Ove Fich i – misbrug.

Jeg synes, det er godt, at vi nu får en række forespørgselsdebatter, hvor vi i åbenhed kan diskutere, hvad der foregår; men hvis de skal misbruges til at gøre det vanskeligere for de danske ministre at få nogle synspunkter igen- nem, så er det faktisk et sørgeligt resultat af en god, åben linje i det danske Folketing.

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Til hr. Kristian Thulesen Dahl, som bekymrer sig lidt på vegne af nejbevægelserne over, at de ikke bliver inddraget i forhandlingerne, vil jeg sige: Døren har altid stået åben. Jeg har flere gange offentligt sagt: Hvis nejbevægelserne vil snakke med os i Socialdemokratiet, så er døren åben. Vi er klar til at diskutere med dem på et hvilket som helst tidspunkt. Men jeg må med skam fortælle, at de aldrig har henvendt sig. De har ikke henvendt sig én eneste gang for at komme i dialog med os om de her spørgsmål; det synes jeg dog lige skal med.

Så vil jeg sige om dagsordener, at min opfat- telse er, at der findes en udmærket dagsorden fra den 12. december 1995. Den forhandler rege- ringen på baggrund af, og den synes jeg, man skulle holde sig til. Og det er også baggrunden for den holdning, som vi indtager i relation til dagsordenerne her.

Endelig til sidst til hr. Holger K. Nielsen: Det, jeg anmoder om, er, at man – inden man på et tidspunkt går hen og siger nej til et forhand- lingsresultat fra regeringskonferencen – grun- digt gennemtænker, hvad konsekvensen er. Konsekvensen specielt i relation til udvidelsen, for det ville selvfølgelig være en ulykke for os alle sammen, hvis udvidelsen med Central- og Østeuropa enten blev forsinket eller endnu vær- re: helt gik i spåner. Det er bare i al mindelighed det, jeg ønsker.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Lad mig først sige til hr. Peter Duetoft: Kan man forestille sig, når resultatet af regeringskonfe- rencen foreligger, hr. Peter Duetoft vurdere resultatet sådan helt objektivt: Er det godt eller er det dårligt? Og er der en chance for, at hr. Peter Duetoft overhovedet kan nå frem til, at det er dårligt, og vil stemme nej? Kan man overho- vedet forestille sig det?

For jeg må sige, jeg er meget i tvivl. Jeg tror, at hr. Peter Duetoft tilhører et af de partier, der er helt fastlåst i en ja- og nejdebat og ikke i en ind- holdsdebat, et af de partier, der hele tiden vil sige, at der kun er én vej, og det er at stemme ja til de regeringsresultater, der måtte komme. Det er jeg bange for, men jeg håber da, at debatten her kan afsløre noget andet.

Og må jeg så sige til hr. Ove Fich, som næv- ner, at døren hos hr. Ove Fich jo er åben: Hvis Drude Dahlerup eller en anden repræsentant for Junibevægelsen, Morten Knudsen, eller hvem det kunne være, ønsker at træde ind ad hr. Ove Fichs dør, så er han velkommen. Jamen, det er da rart at vide. Det er da såmænd også godt nok at få at vide her fra talerstolen.

Men det, der var spørgsmålet, og det, der var sagen, og det, der var ønsket, var selvfølgelig at være med i nogle debatter, der virkelig resulterede i det grundlag, som regeringen forhandler på baggrund af, og det var jo ikke muligt. Man kan da godt få audiens hos et politisk parti her- inde, hvem kan ikke det? Det kan alle, der ønsker det, stort set og i de fleste partier, og gudskelov for det.

Men det var jo ikke det, der var tale om. Det var at komme ind og være med i nogle forhandlinger, og det sagde Folketingets flertal nej til. Og så er det jo nemt for hr. Ove Fich efterfølgende at sige, at det er umuligt at finde ud af, hvad de bevægelser vil, for man kan ikke rigtig komme i nogen dialog, når man på den måde afviser dem.

Jeg vil så sige, at når hr. Ove Fich afviser dagsordensforslaget i dag med den begrundelse, at det jo er lagt fast, hvad regeringen skal arbejde for på regeringskonferencen, vil jeg gerne fremsætte et dagsordensforslag, som ikke har noget at gøre med selve arbejdet på regeringskonferencen, men som har noget at gøre med, hvordan vi i højere grad inddrager befolkningen i arbejdet med resultatet af regeringskonferencen. Jeg mener nemlig, at befolkningen skal spørges, også inden regeringskonferencen er endeligt afsluttet, og jeg vil derfor tillade mig at stille følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

»Idet Folketinget konstaterer, at der er behov for i langt højere grad at sikre befolkningens indflydelse på udarbejdelsen af regeringskonferencens resultat, opfordrer Folketinget regeringen til at tage initiativ til afholdelse af en vejledende folkeafstemning om konferencens resultat, før regeringen på Danmarks vegne underskriver en ny traktat, og dermed før regeringskonferencen reelt afsluttes.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 80).

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg vil gerne sige til hr. Kristian Thulesen Dahl, at jeg er en af dem, der faktisk glæder sig allermost over, at den dér forkromede ja-nej-diskussion er død, og at man kan begynde at diskutere indholdet, så for mig at se er det kun Dansk Folkeparti og Enhedslisten, der holder fast i den dér diskussion med ja og nej. Stort set alle andre partier begynder at diskutere indholdet, og hvad der faktisk skal foregå, og det synes jeg er meget glædeligt.

Må jeg sige til det konkrete spørgsmål, hr. Thulesen Dahl stiller mig – om man kan forestille sig en situation, hvor CD ville sige nej til et resultat af regeringskonferencen – at det har jeg lidt vanskeligt ved at svare på. Det har jeg, fordi teoretisk kan man godt konstruere en situation, hvor vi ville sige nej. Nemlig den, hvor der bliver mindre union, hvor man fjerner Europa-Parlamentet, hvor man sikrer den sociale dumping i det indre marked, hvor man gør det umuligt at bekæmpe miljøsvineriet i EU, og hvor man vil fjerne den fælles EU-sikkerheds- og -udenrigspolitik.

Da kan jeg love hr. Kristian Thulesen Dahl, at hvis det blev resultatet af regeringskonferencen, så ville vi klart sige nej til det resultat her i Folketinget med CD's stemmer. Men det, der er mit problem i svaret, er, at jeg ved lige så godt som hr. Thulesen Dahl, at så tåbelige er andre regeringer og heller ikke den danske regering ved regeringskonferencen altså ikke. Derfor er det et utrolig tænkt eksempel.

Jeg er ret overbevist om, at med den dagsorden, der er sat på konferencen, med det udspil, der ligger fra den danske regering, med de meldinger, der kommer fra andre regeringer, der alle sammen trækker en fornuftig vej, der effektiviserer og gør det europæiske samarbejde tættere og bedre, er det en tænkt situation, at vi skulle kunne sige nej. Men jeg skal love hr. Thulesen Dahl, at hvis det første scenario skulle optræde, så skal jeg være den første, der går på talerstolen og tordner imod regeringskonferencens resultat.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne understrege, at jeg er enig med hr. Kent Kirk i, at det selvfølgelig er en naturlig og god ting, at partierne under en sådan debat som den her stiller dagsordensforslag, og jeg lagde også mærke til, at Det Konservative Folkeparti naturligvis selv forbeholder sig retten til at stille dagsordensforslag under disse debatter.

Så håber jeg, at hr. Ove Fichs forsøg på at kvæle debatten dermed er noget, vi kan komme væk fra, og at vi ved fremtidige forespørgselsdebatter kan få en ordentlig form. Så må vi jo se, om det ville være muligt, at hr. Ove Fich igen skal være ordfører for os alle sammen som indleder til en sådan debat.

Så vil jeg svare hr. Peter Duetoft: Den danske regering kæmper på en række punkter, hvor slaget på forhånd er tabt. De papirer, som ligger,

dokumenterer klart, at der ikke er vilje til at gennemføre forbedringer på miljøet. Man vil måske skrive noget løst om beskæftigelsen i et eller andet indledningsafsnit, men ingen penge og ikke noget reelt. Derfor koncentrerer den danske regering i øjeblikket sin indsats på tabte sager og skubber dermed et land som Storbritannien, som hr. Ove Fich spurgte mig om, væk fra sig.

Vi skubber i øjeblikket Storbritannien væk fra os, og når sandhedens time kommer og vi får flere flertalsafgørelser - man vil have det retfळे over i unionsafsnittet, Vestunionen osv., angrebene på de danske undtagelser - og man står og har brug for Storbritannien, hvor er Storbritannien så herne? Næ, Storbritannien har man så skubbet i armene på de andre store lande, for Storbritannien har nemlig ét punkt, som er meget væsentligt at lægge mærke til, og det er, at Storbritannien godt kan acceptere, at der bliver mere magt til de store lande.

Hvis den danske regering fortsætter sin nuværende linje, skubber den Storbritannien over sammen med Tyskland og Frankrig i den fløj, som ønsker, at resultatet bliver mere magt til de store.

Anden næstformand (Henning Grove):
Korte bemærkninger er på 2 minutter.

Keld Albrechtsen (EL):
Undskyld, hr. formand.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg håber, at der kommer nogle svar fra hr. Ove Fich, hvis ordføreltale det egentlig er vi diskuterer.

Jeg stillede nogle spørgsmål bl.a. om de folkelige bevægelsers mulighed for at komme til orde i den sammenhæng, at hr. Ove Fich mente, at de jo bare plaprede løs om det ene og det andet, men man kunne ikke få noget konkret om, hvad de ville, man har ikke spurgt dem, man har ikke bedt dem indenfor i de forhandlinger. Jeg savner nogle svar på det, jeg savner også nogle svar fra hr. Ove Fich, om der nu kommer en ny begrundelse for, at Socialdemokratiet vil afvise dagsordensforslag. Den sidste var jo, at man ikke skulle blande sig i, hvad der foregik på regeringskonferencen.

Nu foreligger der altså et dagsordensforslag, der ikke forholder sig til det, men forholder sig til, hvordan vi håndterer det resultat, der måtte

komme ud af regeringskonferencen, men inden regeringskonferencen er formelt afsluttet.

Og lad mig så sige til hr. Peter Duetoft: Jamen i Dansk Folkeparti er vi også usædvanlig meget tilhængere af, at vi diskuterer substansen, og at vi ikke alene tager en ja-nej-diskussion. Men må jeg ikke godt minde om, hvordan regeringsgrundlaget rent faktisk blev fastlagt. Det blev fastlagt gennem nogle høringer af partierne, ikke gennem forhandlinger, ikke hvor partierne kunne komme og diskutere - jo, hr. Peter Duetofts parti kunne jo nok som regeringsparti, men vi andre havde altså ikke mulighed for at komme ind og forhandle om, hvad der skulle være regeringens grundlag.

Vi kom til nogle høringer i Statsministeriet, hvor vi kunne forelægge vores synspunkter, og det vil sige: Det, vi har haft mulighed for, er at sige ja eller nej til det grundlag, regeringen så har lagt frem ved den forespørgselsdebat, vi havde i december. Og dér har vi altså tilladt os at sige, at det grundlag er ikke tilstrækkeligt til at opfylde de krav, som vi måtte have til regeringskonferencen. Og det kommer jeg tilbage til i min ordføreltale senere, hvad det konkret er.

Men vi havde ikke mulighed for andet, vi havde ikke mulighed for at gå ind i en konkret forhandling på det tidspunkt; vi fik alene forelagt et grundlag, som vi kunne sige ja eller nej til. Og så er det klart, når man laver det på den måde og ikke inddrager de for alvor EU-skeptiske partier i udarbejdelsen af det danske grundlag til regeringskonferencen, at vi ender i en ja-nej-debat.

Charlotte Antonsen (V):

Først skal jeg konstatere det noget ejendommelige i, at hr. Ove Fich først går op og starter med at tale om, hvor åben regeringen er i denne sag og det ene og det andet, og så har vi altså en debat her i øjeblikket, hvor statsministeren så åbenbart har fundet det vigtigere at foretage sig noget uden for salen; men jeg er da glad for, at statsministeren nu er tilbage.

Statsministeren talte om at hygge kartofler og talte nærmere bestemt om, at man ikke skulle hygge sine egne kartofler. Jeg vil sådan set tale om det samme tema, fordi jeg mener, at noget af det, der er problemet i den danske Europadebat, er, at regeringen ikke i tilstrækkelig grad hygger sine egne kartofler.

Jeg mener, at den danske EU-debat er for sømt, og jeg mener, at i det omfang regeringen overhovedet taler om emner, der er på dagsor-

denen i EU, sker omtalen efter en nøje udtænkt plan. Og den plan går ud på, at man kun taler om emner, der ikke støder nogen, og dermed så forsømmer regeringen sin vigtigste opgave, nemlig at regere også i denne sag.

Det er en demokratisk pligt for enhver regering at udstikke retningslinjerne for samfundets udvikling, og regeringen bør også i EU-sagen ærligt forelægge befolkningen de sager og de problemer, der er politisk væsentlige for landet, og tage fat på en diskussion også af de kontroversielle emner.

Den frygtsomme politiske linje, regeringen har lagt op til i EU, kan meget let føre Danmark ud på et sidespor. Vi risikerer at blive et andrangsland. Bliver vi det, er der også stor risiko for, at vi bliver fuldstændig udrangeret af EU, for kommer Danmark ikke med i kernen på de vigtige politikområder, så mister vi indflydelse både på retning og på hastighed i EU-udviklingen, og dermed vil vejen jo være banet for et nej ved en kommende afstemning.

Vi så allerede på det seneste topmøde i Torino, hvordan der er en række lande, som er meget optaget af, som også statsministeren var inde på her, at det fremover skal være muligt, eller man skal i hvert fald diskutere, om man kan lave regler med henblik på at sætte et vist antal medlemsstater i stand til at udvikle et styrket samarbejde.

Der lægges altså op til et EU i to hastigheder, og landene kan jo så selv bestemme, om de vil være med i kernen eller ej, men dér er problemet jo for Danmark, at det er helt centralt, at hvis det går igennem, at vi kommer med i den hårde kerne, at vi så ikke ved vores optræden i EU bidrager til den stemning, der jo især har været udtrykt fra tysk side om, at man gerne ser et eller andet EU, hvor man ikke længere har de besværlige lande som Danmark og Storbritannien med. Den udvikling er vi nervøse for, og derfor er vi også lidt bange for denne her lidt forsømte EU-debat.

Det politiske problem er vel, at statsministeren ikke tør vælge SF officielt fra, og det er jo ellers helt tydeligt her efter bededagsferielandsmødet i SF, at SF nu kører et tæt parløb med JuniBevægelsen, der vil ud af EU, og i øvrigt har vi jo tidligere set, hvordan SF stiller nogle krav om traktatfæstelse af de danske undtagelser, som aldrig nogen sinde bliver en realitet i en EU-traktat. Dermed er der for os at se ikke nogen tvivl om, at SF nu lægger op til, at der skal siges nej efter det kommende resultat.

Derfor er det også for os at se fuldstændig umuligt med den taktik, som regeringen tilsyneladende anlægger, med at lade hr. Holger K. Nielsen og hr. Steen Gade sikre de socialdemokratiske skeptikere, for det er jo den taktik, man har lagt op til fra Socialdemokratiets side.

Så længe man ikke siger klart nej fra regeringens side til SF, er der ro blandt de socialdemokratiske skeptikere. Men vi vil advare mod den taktik, for opgaven med at overbevise skeptikerne også i regeringspartierne bliver jo bare udskudt. Man kommer under alle omstændigheder i den situation, at man er nødt til at tage fat på at hyppe sine egne kartofler – for at anvende statsministerens udtryk – tage en ærlig debat med de socialdemokratiske medlemmer om, at Danmark hører hjemme i EU, og at der sker nogle politiske ting i EU, som ændrer Traktaten, men som ikke betyder, at Danmark på nogen måde skal følge skeptikerne ud på et sidespor.

Det, der vel er problemet for Socialdemokratiet, er, at man allerede i 1986 valgte at sige nej til EF's indre marked, og siden da har man været delt i EU-spørgsmålet. Det så vi meget tydeligt ved folkeafstemningen i 1992, hvor vi fik et nej, fordi 60 pct. af de socialdemokratiske vælgere stemte nej.

Statsministeren afstår fra at tage del i den politiske debat om EU. Det er ikke tilstrækkelig tydeligt blevet sagt, at nej-beslutningen i 1986 var et indenrigspolitisk fejltrin. Det er ikke tilstrækkelig klart blevet sagt, at der for et lille land og en handelsnation som Danmark ikke er noget realistisk alternativ til medlemskab af Europas politiske og økonomiske fællesskab.

Socialdemokraterne har i stedet for siden midten af 1980'erne valgt at gøre helt centrale EU-emner til tabuemner. Tænk blot på debatten om demokratiseringen i EU. Her har man alene talt om styrkelse af det danske Europaudvalg og det tidligere Markedsudvalg. Man har ikke turdet tale om det direkte valgte Europa-Parlament, selv om vi jo alle sammen ved, at en demokratisering i EU naturligvis indebærer, at Europa-Parlamentet skal have mere magt.

Tilsvarende har regeringen afstået fra at indgå i en offensiv debat om de nye politiske emner, der er på regeringschefernes bord. Der er stort set tavshed om politisamarbejde, flygtningesamarbejde og forsvarspolitik.

Forsvarspolitik er jo, om jeg så må sige, det eneste område, hvor der indtil nu er sket noget for mig at se meget interessant i relation til rege-

ringskonferencen, for vi har lige for et par dage siden i Birmingham set, hvordan neutrale lande som Finland og Sverige nu ønsker, at samarbejdet mellem EU og Vestunionen skal styrkes.

Det er jo selvfølgelig, fordi Finland og Sverige erkender, at EU uden en fælles forsvarspolitik er ligesom en tiger uden tænder. Og jeg mener, at det grænser til vælgerbedrag, når regeringen vedblivende fastholder, at det danske forbehold over for forsvarspolitik ikke bliver berørt af forhandlingerne i EU. Selvfølgelig gør det det. Det tyder alting på.

Socialdemokraterne taler uden om. Men for så ikke helt at lade være med at diskutere EU, så vælger man at tale om noget andet. Vi har lige haft en stor debat om åbenhed i det danske Folketing om EU-sagerne, og der er blevet talt og der er blevet talt om at forbedre Folketingets indseende med og indflydelse på EU-politikken, men reelt sker der jo stort set ingen formelle ændringer på området, for det, der er regeringens og Socialdemokratiets egentlige ærinde, er, at man bare vil tale om noget andet.

Og nu kommer jeg så også til svaret til hr. Ove Fich, og jeg glæder mig da over, at hr. Ove Fich læser hr. Uffe Ellemann-Jensens elektroniske nyhedsbreve. Det mener jeg der kan være behov for. Det, der for os at se er problemet, er, at regeringen netop kun taler om miljø og beskæftigelse, fordi der bliver talt meget, der bliver talt længe, og der bliver talt indtrængende om miljø og beskæftigelse i relation til regeringskonferencen. Men det er jo ikke dér, de nye væsentlige politikområder er. Det er jo ikke dér, de socialdemokratiske vælgere er i tvivl. Det er jo de lette sager, hvor ingen er uenige.

Venstre har da heller ikke noget imod, at der kommer til at stå lidt mere om beskæftigelse, og at der kommer til at stå lidt mere om miljø. Det har vi jo også tilsluttet os i det danske oplæg. Men det er jo ikke dér, de væsentlige ændringer sker. Man taler udenom, og det, der for os at se kan være et problem på lidt længere sigt, er jo, at regeringen og Socialdemokratiet på denne måde løber sig nogle nye staver i livet i EU-debatten.

Man kan meget let risikere, at den megen tale om beskæftigelse kan få nogle danskere til at forvente, at EU efter regeringskonferencen vil løse beskæftigelsesproblemet i Europa, men det kan EU jo ikke. Og hvorfor så lægge så stor vægt på det i den hjemlige debat, når vi ved, at de nye områder: det er forsvarspolitik, det er flygtningesamarbejde, det er politisamarbejde. Hvorfor

tale om noget, som alligevel ikke spiller nogen særlig stor rolle? For ingen af os ønsker at overdrage hverken finanspolitik eller beskæftigelsespolitik til EU.

På ét punkt er jeg så nogenlunde tilfreds med regeringens EU-debat. Det er i erkendelsen af, at Øst- og Centraleuropa naturligvis har den helt centrale topprioritet. Det har man jo også i Økonomiministeriet sagt nogle penge, og jeg mener, det er vigtigt, at den danske befolkning er klar over, at det selvfølgelig ikke er uden omkostninger, at Østeuropa kommer med.

Men når vi så taler om udvidelse, synes jeg igen, at statsministerens tale var meget tynd, når det drejer sig om konsekvenserne for Danmark. Der bliver ikke talt særlig højt om, at en udvidelse i bredden først skal ske efter en yderligere integration i dybden.

Den nødvendige integration er udmærket beskrevet i det skriftlige udspil fra regeringen, men hverken statsministeren eller udenrigsministeren har gjort sig den ulejlighed at forklare befolkningen, at større effektivitet i EU f.eks. betyder, at Danmark risikerer at blive stemt ned i flere sager, når flere beslutninger træffes ved kvalificeret flertal; at ændrede afstemningsregler betyder, at store lande får forholdsvis mere indflydelse end små lande; at antallet af danske medlemmer af Europa-Parlamentet bliver reduceret med måske 2-3 pladser.

I EU-politikken må der tones rent flag. Den usikkerhed, der allerede er i befolkningen, bliver større og mere rodfæstet, hvis regeringens valenhed og leflen for SF får lov at fortsætte ret meget længere.

Kun med Venstre og De Konservative kan der skabes klarhed om dansk Europapolitik, og for ikke at sætte landets fremtid i EU over styr har vi jo ført en meget pragmatisk linje over for regeringen. Vi accepterede i december regeringens EU-udspil uden at rette et komma, og vi er fortsat indstillet på at indgå kompromiser.

Men det fratager ikke statsministeren ansvaret for at overbevise sine egne socialdemokratiske vælgere om, at der ikke er noget alternativ for Danmark uden for EU.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Jeg vil gerne rose fru Charlotte Antonsen. Jeg synes virkelig, det er en meget, meget klog iagttagelse, hun har gjort i dag, nemlig at det er helt afgørende, hvordan SF stiller sig i den her sag. Det er ikke noget, jeg har noget imod at konsta-

tere. Jeg konstaterer, at det, som er sagt af andre, er, at SF er nøglepartiet, når det handler om regeringskonferencen.

Og så skal jeg meddele fru Charlotte Antonsen og andre, der er interesseret, at det jo betyder, at vi håndterer sagen sagligt; vi kigger på indholdet, og det vil også fremgå af den tale, jeg holder, kigger på indholdet. Vi gør det, fordi vi vil påvirke maksimalt. Vi vil udnytte den nøgleposition, vi har, maksimalt undervejs og presse regeringen.

Og vi gør altså ikke sådan noget, som Venstre har gjort over for regeringen: De tog papiret ubeset og sagde bare ja. Det gør vi ikke. Det siger vi ærligt. Vi kigger på indholdet, og er vi tilfredse, så støtter vi, ellers presser vi fortsat, indtil vi bliver tilfredse, og så tager vi stilling, når forhandlingerne er afsluttet.

Egentlig burde det jo være en selvfølge. Egentlig burde det jo være sådan, at det var hele Folketinget enig om, men jeg kan forstå på Venstres ordfører og andre, at man har taget stilling på forhånd. Venstre har vel reelt sagt, at det, som den her regering kommer hjem med, stemmer man for, ligegyldigt hvad det er.

Jeg hørte godt, at hr. Peter Duetoft var ude og true med, at man godt kunne forestille sig en situation, hvor han ville stemme nej til et forhandlingsresultat ved en EU-regeringskonference. Der tror jeg nok hr. Duetoft kom til at prale lidt meget. Han har heller ikke nogen power.

Det er rigtigt, at SF er nøglepartiet, og vi vil af al magt udnytte den position.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Må jeg lige til hr. Steen Gade sige, at jeg altså opstillede et scenario, og jeg sagde også bagefter, at jeg ikke troede på, at Europas regeringer var så tåbelige, at de ville gennemføre det. Men hvis de stort set nedlagde EU-samarbejdet ved en regeringskonference – det var jo det, jeg skitserede – så ville vi naturligvis være imod det resultat.

Må jeg godt sige, at der jo var mange pudsige ting i fru Charlotte Antonsens tale. En af dem var kritikken af, at regeringen ikke regerer EU-politikken, men jo bestemte heller ikke på andre områder. Jeg troede, Venstres kritik af regeringen normalt har været, at regeringen regerede for meget i det her land. Men nu er det altså, at vi ikke regerer. Sådan er det så småt.

Men, det, der bringer mig herop overhovedet, er hr. Thulesen Dahl. Nu ved jeg godt, at det var svære tider dengang. Men jeg synes ikke, den historiske usandhed skal stå til troende, at Fremskridtspartiet ikke havde mulighed for at få indflydelse – og jeg siger Fremskridtspartiet. Det havde man, for der var en høring af alle partier.

Men det er da logisk, at en regering efter at have hørt, hvad partierne melder – når man oplever, at der i alt fald var to partier, nemlig Fremskridtspartiet og Enhedslisten, der i alle vurderinger lå 180 grader modsat af andre partier – så fortsætter forhandlingerne med de øvrige partier, efter at den oplysning er kommet.

Og jeg vil altså sige, hvad det var, vi foretog os i Statsministeriet, både når vi mødte Fremskridtspartiet og Enhedslisten, men også nat efter nat, var jeg ved at sige. Hvis det ikke var forhandlinger og filen ord, og hvad ved jeg, for at få et fælles oplæg i gang, så ved jeg ikke, hvad der skal kaldes forhandlinger her i verden. Men det er da klart, at ved starten af en forhandling ser man, hvem der kan være med på en hovedlinje eller ej.

Men når hr. Thulesen Dahl måske ikke husker det, så kunne det jo skyldes, at det også var i de dage, da Fremskridtspartiet ikke længere kun var Fremskridtspartiet. Jeg husker godt, der var møder, hvor Dansk Folkeparti ikke kunne være til stede, fordi Dansk Folkeparti var meget optaget af andre ting, og det kan jeg godt forstå. Jeg har jo selv været med til at danne et parti engang. Så det kunne måske være derfor, hukommelsen svigtede.

Men forhandlinger har der været. Bestemt.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, der er det rigtige i det, fru Charlotte Antonsen var oppe og sige, at regeringen ikke taler rent ud om problemerne. Man tror, at man ved tavshed – ligesom en struds, der stikker hovedet i busken – kan undgå at blive set.

Problemet med Vestunionen er kæmpestort, som også fru Charlotte Antonsen sagde. Jeg tror, hun sagde, at det grænser til vælgerbedrag, når man fra regeringens side forsøger at skjule, hvad det i virkeligheden handler om. Og hvad handler det om? I Birmingham har man haft et møde i Vestunionen – nej, undskyld, i Rom var det vist – hvor man åbenbart har indgået en aftale med Irland og Danmark og medlemslan-

dene i Vestunionen om, at Danmark skal have de samme rettigheder og ansvar som de fulde medlemmer af Vestunionen for de funktioner, der er overført til Vestunionen fra andre fora.

Det vil altså sige, at Danmark åbenbart har indgået en aftale med Vestunionen – det vil jeg godt bede ministeren komme op og bekræfte er rigtigt – om, at vi nu i virkeligheden allerede halvt er medlemmer af Vestunionen, fordi den danske regering har været nede og lave en aftale om, at vi går ind i en række af de ting, også en række af de militære ting, som foregår i Vestunionen. Uden nogen folkeafstemning, uden at spørge nogen, uden at diskutere det med nogen som helst.

Fru Charlotte Antonsen har 100 pct. ret. Det her er bare noget, der foregår. Det er bare noget, der skrider lige så stille, og uden at regeringen blander Folketinget og offentligheden og andre ind i det.

Jeg vil håbe, at udenrigsministeren vil gå op og svare på, om det virkelig kan være rigtigt, at man sidder og laver sådan nogle aftaler, som jeg altså har fået tilsendt.

Så vil jeg bare sige til hr. Steen Gade: Hvis den danske regering fastholder det udspil, den har fremlagt nu, så bliver resultatet af regeringskonferencen af en sådan karakter, at enhver må stemme nej, og derfor kan Enhedslisten allerede nu sige, at vi stemmer nej. Desværre, for vi ønskede, at regeringen skulle gøre noget andet.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Hr. Keld Albrechtsens sidste løfte om at stemme nej kan næppe komme som nogen stor overraskelse for dem, der påhører denne debat.

Fru Charlotte Antonsen var meget vedholdende i sin kritik af regeringens såkaldt frygt-somme politiske linje. Meget stor foragt lyste ud af fru Charlotte Antonsen, da hun sagde, at regeringen ikke turde tale om det, det drejede sig om; man turde ikke tage fat på de ømme punkter, og man førte i det hele taget en meget forsigtig politik.

Jeg mener, der er al mulig grund til at føre en meget forsigtig politik. Hvis fru Charlotte Antonsen gransker lidt i sin hukommelse, så var det en Venstreudenrigsminister, som i 1992 fatalt fejlbedømte stemningen i den danske befolkning, og som tabte en folkeafstemning, hvis resultat vi andre skulle hjælpe ham med at reparere.

Fru Charlotte Antonsen tror åbenbart, at alle danskere i virkeligheden, når det kommer til stykket, er enige med hende. Hvis de nu gik ind i deres lønkammer og rigtig tænkte sig om og lyttede til fru Charlotte Antonsen, så var de egentlig nok enige. Men sagen er jo, at det er de ikke.

Hvis fru Charlotte Antonsen skal have ført en mere offensiv Europapolitik her i Danmark, så må hun udskifte folket. Der er ikke andet at gøre. Befolkningen vil ikke have den politik, som fru Charlotte Antonsen står for.

Det må hun hellere begynde at indse, før hun allierer sig alt for meget med hr. Keld Albrechtsen, med JuniBevægelsen, med Folkebevægelsen mod EF, med Fremskridtspartiet og med Dansk Folkeparti.

Det er den værste alliance, jeg kan se for mig, det dårligste varsel for Danmarks fremtid i EU. Det er, hvis Venstre kammer over og allierer sig med alle de bevægelser, der vil have et nej. Så skal vi se løjer ved næste folkeafstemning, og så får Venstre et ansvar, de får meget svært ved at forklare bagefter.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Hr. Peter Duetoft tog ordet for et øjeblik siden for – som jeg forstod det – at sikre historieskrivningen. Jeg kan så konstatere, at hr. Peter Duetoft efterfølgende lavede historien om. Det er jo ikke så godt, så derfor bliver jeg nødt til at minde hr. Duetoft om, at Dansk Folkeparti blev stiftet som gruppe her i Folketinget den 6. oktober 1995, og at jeg sammen med andre fra Dansk Folkeparti som repræsentanter for Dansk Folkeparti deltog i de tre møder, som regeringen indbød os til. Vi blev ikke indbudt til andre end de tre møder, og vi var til stede ved alle tre møder.

Derfor har jeg svært ved at se, hvad det er for nogle møder, der måtte være afholdt, som hr. Peter Duetoft har kendskab til, og som hr. Duetoft siger vi ikke deltog i, fordi vi jo – som det ellers rigtigt blev bemærket – har haft travlt med noget andet.

Men hr. Duetoft tager fejl, når hr. Duetoft siger, at de tre møder havde karakter af forhandlinger. Den diskussion tog vi jo også under decemberforespørgslen, og dér troede jeg egentlig vi fik det lagt på plads. Der var bred enighed om, at der ikke var tale om forhandlinger, men der var tale om, at partierne kunne fortælle regeringen, hvilken holdning man havde til forskellige spørgsmål, hvorefter man sagde tak for

den tid, der var gået, og så kunne man forlade stedet igen. Vi har ikke på noget tidspunkt været indbudt til egentlige forhandlinger med regeringen om regeringsgrundlaget.

Men må jeg så ikke også minde om, at debatten her i dag om det hjørne udsprang af, at hr. Ove Fich i sit ordførerindlæg kom med et kraftigt angreb på de folkelige bevægelser, der, som hr. Ove Fich sagde, blot kommer med udtalelserne i pressen osv., og som man ikke ved, hvor man har, og hvad de vil. Så reflekterede jeg over det og sagde, at det er jo, fordi de folkelige bevægelser ikke fik lov til at deltage i forhandlingerne om udarbejdelsen af regeringsgrundlaget. Det var der faktisk nogle partier der stillede forslag om, men det var ikke muligt at få opbakning til det.

Jeg kan forstå, at hr. Ove Fich under debatten her i dag har valgt den taktik, at han springer op med kraftige angreb på bl.a. folk, der slet ikke deltager i debatten, men så falder han ned som et lam. Jeg kan i hvert fald konstatere, at selv om jeg flere gange har opfordret hr. Ove Fich til at svare på spørgsmål, jeg har stillet hr. Ove Fich, så bliver hr. Ove Fich siddende og ønsker ikke at deltage i den videre debat – ikke engang, når han bliver konfronteret med konkrete spørgsmål til sit eget ordførerindlæg. Det synes jeg er ærgerligt, for det gør jo, at det er svært at få en debat om det indhold, hr. Ove Fich præsenterede i sit ordførerindlæg.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Det er til hr. Peter Duetoft, som pludselig kommer og siger, at nogle fra Fremskridtspartiet, Enhedslisten og lignende blev siet fra, fordi de havde nogle diametralt modsatte opfattelser af det, der var blevet fremlagt. Som hr. Kristian Thulesen Dahl lige har gjort rede for, blev der faktisk indkaldt til tre orienterende møder mellem regeringen og de forskellige partier. De møder var Fremskridtspartiet også med til, og vi meldte på de oplæg, som var kommet, eller de papirer, som blev fremlagt, og det var såmænd ikke dem, der var noget galt med.

Men som hr. Peter Duetoft jo fuldstændig klart ved, og som han blot undlod at sige, er den eneste grund til, at vi blev siet fra, at vi havde anbefalet et nej til Maastricht-Traktaten med de begrundelser, som jeg jo mildest talt har gentaget så mange gange under alle de tidligere debatter, at det nok ikke vil være nødvendigt at gentage dem. Men ingen af de emner, som var

begrundelsen for at sige nej til Maastricht-Traktaten, blev på noget tidspunkt berørt i de orienterende møder. Så det har altså intet med de møder at gøre, men det var regeringens principielle beslutning, at man ikke ønskede Fremskridtspartiet med til forhandlingerne.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg har et spørgsmål til fru Elisabeth Arnold, for jeg forstod ikke rigtig, hvordan sammenhængen i hendes politik var. Hun siger – hvad jeg tror er rigtigt – at der vil være et flertal i den danske befolkning imod den politik, som Venstre ønsker omkring Vestunionen. Jeg forstod det sådan, at fru Elisabeth Arnold ønsker at fastholde den danske undtagelse.

Men hvordan kan det så harmonere med det, som regeringen i praksis laver? Der stod i Politiken den 8. maj, at Danmark overvejer at ændre observatørstatus i Vestunionen til fuldt medlemskab. Jamen det er da en ophævelse af den danske undtagelse. Det er nøjagtig det, fru Charlotte Antonsen gjorde opmærksom på, at der foregår et spil, som regeringen ikke drøfter offentligt eller i hvert fald ikke her i Folketingsalen, og som underminerer den danske undtagelse, og det burde der være en klar og åben debat om, hvor man kunne tage stilling.

Men det er da modsætningsfyldt, ja nærmest dobbeltmoralisk, at fru Elisabeth Arnold på den ene side står og holder tale om, at vi ikke kan acceptere det, og at der ikke skal slækkes på vores modstand mod medlemskab af Vestunionen, for det vil den danske befolkning ikke acceptere, og på den anden side er fru Elisabeth Arnold medlem af et regeringsparti, der aktivt dag efter dag underminerer den samme undtagelse.

Jeg lægger mærker til, at udenrigsministeren ikke tager til genmæle. Vi kan her konstatere, at det sker nøjagtig, som fru Charlotte Antonsen gjorde opmærksom på. Regeringen gør intet forsøg på at korrigere, hvis det skulle være forkert. Vi må gå ud fra, at udenrigsministeren ikke er i stand til at svare på det og ikke er i stand til at forklare det, for det er korrekt, at det er glidebanen, og at det er vejen ind i Vestunionen.

Så jeg vil godt spørge fru Elisabeth Arnold, hvordan i alverden hendes politik dog kan hænge sammen.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Til fru Elisabeth Arnold: Venstres opfattelse af EU er, at jo mere befolkningen ved om EU, jo større forståelse er vi helt sikre på der kommer.

Hvis vi taler om 1992-afstemningen, er det et faktum ifølge de undersøgelser, der blev lavet efterfølgende, at 60 pct. af socialdemokraterne stemte imod. Vi har aldrig i Venstre haft nogen ambitioner om, at det er os, der skal ud og overbevise socialdemokratiske vælgere. Vi havde stort set Venstres vælgere bag os i den pågældende afstemning. Vi så i 1986, hvor vi ikke havde socialdemokraterne med på slæb, hvordan vi kørte det igennem i en folkeafstemning til et ja, på trods af at der var et flertal imod her i Folketingssalen.

Til fru Elisabeth Arnold: Det er rigtigt, at man kan godt luske ting igennem, men det kan man ikke i denne sag, for der venter en folkeafstemning. Og så nytter det altså ikke noget at tro, at man 3 dage før folkeafstemningen pludselig kan sige: Så var der i øvrigt lidt om en Vestunion, og så var der i øvrigt lidt om noget med politisamarbejde. Vi er nødt til at begynde at forklare danskerne, at EU også er et politisk samarbejde, og det indebærer også nogle ting, som måske ikke umiddelbart for alle danskere er positive. Det skal vi begynde at forklare nu. Vi kan ikke komme op med det 3 dage før en folkeafstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Så er det hr. Ove Fich og derefter fru Elisabeth Arnold. Så nærmer vi os vist ordførerrækken igen.

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Hr. Kristian Thulesen Dahl beklager sig over, at jeg ikke har svaret. Det var nu for at gøre hr. Kristian Thulesen Dahl en tjeneste, men således opfordret vil jeg da gerne svare. Jeg troede, at det var selvindlysende, at det var Folketinget, der fastlagde den danske forhandlingslinje. Det er ikke bevægelser uden for Folketinget. Disse bevægelser vil vi selvfølgelig gerne høre på. Det var derfor, jeg også sagde, at døren har stået åben hele tiden. Der er mange organisationer, LO, Dansk Industri og andre, der har henvendt sig til os med ideer til regeringskonferencen, men der er et par nej-bevægelser, som vi aldrig har hørt fra. De har ikke ringet på.

Hr. Kristian Thulesen Dahl spørger også til det forslag til dagsorden, som hr. Kristian Thulesen Dahl har fremsat. Det er et meget besynderligt dagsordensforslag, fordi det, der står om, at man skal holde en folkeafstemning, før regeringen underskriver resultatet af en regeringskonference, gør ingen forskel, for regeringskonferencens resultat er jo ikke gyldigt, før det er blevet ratificeret. Så om man holder afstemningen før eller efter, at regeringen har skrevet under, er fuldstændig ligegyldigt, og dermed har dagsordenen overhovedet intet indhold, og det var det, jeg ville have forskånet hr. Kristian Thulesen Dahl for at høre her fra Folketingets talerstol.

Så vil jeg endelig sige til fru Charlotte Antonsen: Med hensyn til det dér med at overbevise vælgerne, så tror jeg, det er på tide, Venstre kommer i gang, for af en undersøgelse, som Finansrådet netop offentliggjorde for et par uger siden, fremgår det tydeligt, at det er blandt SF's, De Radikales og Socialdemokratiets vælgere, der er den store opbakning til udvidelsen med Central- og Østeuropa, hvorimod der blandt borgerlige vælgere er langt mindre opbakning. Det synes jeg Venstre skal se at komme i gang med at få overbevist sine vælgere om.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Fru Charlotte Antonsen leverer selv en del af nøglen til forståelsen af, hvorfor det gik galt i 1992. Fru Charlotte Antonsen sagde højt og tydeligt, at den daværende udenrigsminister havde Venstres vælgere bag sig. Problemet var jo, at han ikke havde landets vælgere bag sig, og det er enhver regerings forbandede pligt at sørge for, at der ved den slags sager er opslutning i befolkningen og ikke blot i ens eget parti.

Lad mig minde om, at den nuværende udenrigsminister er repræsentant for et overordentlig lille parti, og hvis han skulle sikre sig opbakning blandt de radikale vælgere, ville det altså ikke hjælpe meget på det samlede billede – sagt i al fredsommelighed. Men det er altså ikke nok, at man kun sikrer sit eget partis vælgere. Man skal faktisk også sørge for, at andre kan være med, ellers hjælper det ikke spor.

Til hr. Keld Albrechtsen vil jeg blot sige, at hvis hr. Keld Albrechtsen ikke havde så mange lange korte bemærkninger, havde jeg for længst været på talerstolen for at holde mit ordførerindlæg.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Kristian Thulesen Dahl for en kort bemærkning, og derefter går jeg videre i ordfører-rækken.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil gerne sige tak for, at det endelig lykkedes at få hr. Ove Fich på banen med holdninger på det her område, og så sige, at det kan da godt være, at hr. Ove Fich i sin terminologi har de folkelige bevægelser, som omhandler EU-spørgsmålet, på samme linje som LO, Dansk Industri osv. Det kan godt være, men forskellen er dog – og det må hr. Ove Fich og Socialdemokratiet da også erkende – at de folkelige bevægelser rent faktisk har stillet op til valg til Europa-Parlamentet og har bevist, at de har en del af den danske befolkning med sig i deres EU-synspunkter.

Derfor var det da naturligt at inddrage de bevægelser i udarbejdelsen af et dansk oplæg til en regeringskonference. Det synes jeg er helt naturligt at gøre på lige fod med de partier, der er repræsenteret i Folketinget, og jeg kan forstå, at jeg dér er helt uenig med hr. Ove Fich. Jeg må så bare sige, at hr. Ove Fich tillader sig alligevel den frækhed at angribe dem, selv om de altså ikke har haft mulighed for at påvirke det danske forhandlingsoplæg i de forhandlinger, der har været herinde i huset. Det kan vi jo så bare tage til efterretning.

Så siger hr. Ove Fich med hensyn til det dagsordensforslag, som Dansk Folkeparti har stillet her under debatten, at det ikke rigtig har nogen relevans, for hr. Ove Fich siger, at det jo er ligegyldigt, om vi får en afstemning før eller efter den danske regerings tiltrædelse af resultatet på regeringskonferencen. Nej, det er det lige præcis ikke. Det er helt afgørende, at vi får en vejledende folkeafstemning om det, der ser ud til at blive resultatet, inden forhandlingerne formelt sluttes. For hvad er alternativet?

Det er, at forhandlingerne er sluttet, at regeringerne har tiltrådt, at der bare bliver ratifikationsprocedurer i de enkelte lande, og at vi her fra dansk side så skal høre den dér med, at vi kan sige ja eller nej, og siger vi nej, så bliver vi smidt ud. Hvis vi har en vejledende folkeafstemning inden og siger nej, har vi muligheden for at sige, at forhandlingerne ikke er formelt afsluttet, så kan vi stadig væk gå til de andre lande og sige, at vi må genåbne forhandlingerne, vi må fortsætte vejen frem.

Det er det, der er forskellen, og det er også derfor, dagsordensforslaget siger, at det er på regeringens initiativ, det skal ske, for regeringen skal selvfølgelig tage initiativ til at meddele de andre lande, at det er denne procedure, vi ønsker for afslutningsfasen omkring regeringskonferencen.

Kent Kirk (KF):

Vi er i Det Konservative Folkeparti glade for, at regeringskonferencen nu er kommet i gang. Det er måske på et lidt lovligt tidligt tidspunkt, vi har denne forespørgselsdebat, for det er begrænset, hvor mange ting man har fået diskuteret på regeringskonferencen. Men vi håber meget på, at efterhånden som regeringskonferencen skrider frem, vil vi her i Folketinget begynde at forholde os til den europæiske dagsorden og ikke trave rundt i alle de emner, som vi har gjort hidtil, hvor vi kender alle partiernes positioner, og der ikke kommer noget som helst nyt frem.

For Det Konservative Folkeparti er der to gode grunde til, at vi har denne her regeringskonference. Den ene er, at vi i henhold til Maastricht-Traktaten skal finde en afklaring af, hvordan det forsvarspolitiske samarbejde skal udvikles. Og den anden, og det er såmænd den vigtigste, er, at vi skal have tilrettelagt EU-samarbejdet på en sådan måde, at det er realistisk at lave en udvidelse af EU.

Vi har helt klart det sigte med EU-samarbejdet, at EU skal være den stabiliserende og den fredsskabende kraft i Europa, og vi ser udvidelsen af EU som den bedste mulighed for at sikre freden og stabilisere udviklingen i hele Europa. I virkeligheden er det formentlig det største sikkerhedspolitiske skridt, vi kan tage inden for EU-samarbejdet.

Vi er selvfølgelig også meget opmærksomme på, at udvidelsen stiller krav og stiller krav til vores egen måde at organisere EU-samarbejdet på, så det kan blive funktionsdygtigt. Derfor er vi parate til at arbejde på at få defineret, hvad det er for nogle områder, EU skal beskæftige sig med, og hvad er det for nogle områder, hvert enkelt land selv skal klare. Det finder vi er meget, meget vigtigt at regeringskonferencen definerer. Vi ønsker på den ene side et mindre, men bedre EU, hvad sagerne angår, og på den anden side et større EU. Det er hele formålet for os med denne her konference.

Derfor tror vi, det er afgørende vigtigt, at vi får defineret, hvad det er for nogle sager, der falder ind under nærhedsprincippet. Og der ser

vi den diskussion, der i øjeblikket kører i gruppen af udenrigsministrenes personlige repræsentanter, om, hvordan og hvorledes vi kan få placeret de nationale parlamenter stærkere i definitionen af nærhedsprincippet, som en meget positiv diskussion, og som vi håber på kan munde ud i nogle resultater, der gør, at de nationale parlamenter sammen kan komme til at spille en stærkere rolle i EU's udvikling.

Vi ønsker også at få fjernet de blokeringer, der er for offentlighedens adgang til EU-beslutningsprocessen. Vel har vi et Europa-Parlament, hvor offentligheden har adgang både til Parlamentets behandlinger og til udvalgets arbejder, men vi har også en Kommission, der er lukket, og vi har et Råd, der er lukket. Derfor er det nødvendigt, at vi på regeringskonferencen finder nogle løsninger på, hvordan og hvorledes vi kan få åbnet rådsmøderne.

Som det jo også har været drøftet i gruppen på regeringskonferencen om spørgsmålet om kvalificeret flertal i Rådet, er vi også tilhængere af, at man bruger kvalificeret flertal så mange steder som overhovedet muligt. Men dog har vi i Det Konservative Folkeparti nogle hegnspele her, for vi ønsker ikke, at EU med kvalificeret flertal skal kunne fastlægge skatter eller fastlægge afgifter. Det mener vi helt klart er et nationalt anliggende, og her er vi så lidt i konflikt med det, som statsministeren sagde i sin tale, hvor statsministeren var parat til, at man inden for et begrænset område kunne vedtage miljøafgifter med kvalificeret flertal.

Problemet er jo, at vi allerede i dag har den mulighed, hvis det er sådan, at man kan påvise, at miljøafgifterne ikke har en afgiftsmæssig, altså en skattemæssig vinkel på sig, at så kan man gøre det. Men problemet er, at hvis man først bevæger sig ud på denne her bane, hvor sætter man så grænserne for, hvad der kan vedtages? Ja, det gør man så i den positivliste, som regeringen foreslår.

Vi sagde allerede dengang, vi forhandlede oplæg til regeringskonferencen, at her havde vi fra konservativ side meget store betænkeligheder, men er selvfølgelig parate til at se, om man kan lave en positivliste, der er så begrænset, at man ikke bevæger sig ud på glidebanen.

Så har der været diskuteret meget omkring institutionerne. Vi er også tilhængere af, at man begrænser antallet af Europaparlamentarikere. Dog mener vi, at man skal have det sigte, at de små landes parlamentarikere også skal kunne være funktionsdygtige, dvs. at der skal være et

vist minimumsantal fra de små lande. At forestille sig, at et land kan fungere i Europa-Parlamentet, hvis man kun har tre medlemmer f.eks., det er fuldstændig urealistisk. Så derfor må rådet til regeringen være, at vi må sikre os, at det antal Europaparlamentarikere, der bliver, også sikrer, at de små landes repræsentanter kan fungere.

Vi synes også, det er fornuftigt, at vi får begrænset antallet af kommissærer, men her igen: Det enkelte land skal være repræsenteret. Vi kan ikke have en Kommission, hvor det enkelte land ikke er med.

Så endelig en ting, der ikke har været nævnt så meget på det sidste, men som jeg synes er værd at trække frem i den her debat, og det er, at vi må sikre os, at regeringskonferencen ikke underminerer muligheden for at bruge det nationale sprog i EU. Det vil være katastrofalt for hele udviklingen. Selv om det kan være vanskeligt at få tingene til at fungere med 20, 25, 27 lande med hver deres sprog, så mener vi, det er en afgørende ting for EU-samarbejdet, hvis man skal fastholde, at det er medlemslande, der fungerer, og det ikke er den union, som hr. Keld Albrechtsen hele tiden forsøger at trække frem. Så sproget skal være repræsenteret i EU's institutioner.

Så tales der jo meget om beskæftigelsen. Der tales meget om, hvordan vi kan lave en EU-politik på beskæftigelsesområdet. Og vi er da stærke tilhængere af, at man kan koordinere kræfterne, men igen her må vi sige, at dér, hvor hegnspelet står, det er, at vi synes ikke, at man skal lave et system, hvor Kommissionen får lov til at lave retsakter, der har til formål at koordinere medlemslandenes beskæftigelsespolitik.

Beskæftigelsespolitikken må være et nationalt anliggende, og man skal heller ikke komme og sige, at fordi vi skriver et eller andet ind i præamblen i Traktaten, så løser man arbejdsløshedsproblemerne i EU. Det gør man ikke. Jeg tror, at alle medlemslandene i EU gør, hvad de kan for at løse arbejdsløshedsproblemerne, men det er klart, at vi kan nå en sideeffekt, hvis det er sådan, at vi bedre kan koordinere vores indsats, og hvis den måde, som EU's politik bliver tilrettelagt på, også har til formål at sikre beskæftigelsen. Det kan vi, men vi vil ikke se et system, hvor Kommissionen får bemyndigelse til at lave retsakter.

Må jeg så sige, at det, der er foregået på selve regeringskonferencen, selvfølgelig er interessant. Men der er jo også foregået nogle ting ved

siden af, som bl.a. har haft til formål at påvirke det, der senere skal ske på regeringskonferencen, og her tænker jeg på det finsk-svenske initiativ omkring forsvarspolitisk samarbejde. Jeg var meget ked af, at udenrigsministeren kun havde to sætninger i sin tale om det her område, men jeg synes, det var spændende og interessant at se, hvad den svenske og finske udenrigsminister skrev i Dagens Nyheter. Jeg synes, det er spændende, fordi det er to alliancefrie lande, som ønsker at forholde sig til den europæiske sikkerhedspolitiske dagsorden.

Derfor vil jeg gerne spørge udenrigsministeren, om den danske regering ikke har været spurgt, om man vil deltage i et sådant initiativ. Jeg tænker på, at vi jo her i Folketingssalen havde Nordisk Råds møde om Europa, og hvad man bagefter gik ud og sagde: Nu skal de nordiske lande samarbejde og samordne deres initiativer. Og så ser vi altså det her i Dagens Nyheter, hvor jeg må sige, at jeg føler mig i Det Konservative Folkeparti bedre repræsenteret af det, som den svenske og finske udenrigsminister udtaler, end det, jeg har hørt fra den danske udenrigsminister.

Derfor er jeg nødt til at spørge udenrigsministeren: Er man da ikke blevet spurgt, eller har man haft en form for reservation over for det, som Sverige og Finland har foretaget sig? Vi har jo set, at mange lande har taget positivt imod det. For jeg synes, det er positivt, at Sverige og Finland nu siger, at vi har en ny situation, som efter deres mening kræver et nyt og bredere syn på sikkerhed, og de siger, at for at klare dette behøver EU en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, hvor alle medlemslandene deltager, og som indbefatter hele skalaen af instrumenter – alt fra forebyggende indsats til væbnet fredsfremmende indsats, altså Petersbergerklæringerne.

Så siger de det, som vi også er enige om, at når man taler om fredsfremmende indsats, så bør det ske i respekt for De Forenede Nationers eller OSCE's beslutninger. Det er noget, vi er enige i i Det Konservative Folkeparti. Så derfor vil jeg gerne høre udenrigsministeren: Hvad er regeringens holdning til det her initiativ? Den svenske og den finske udenrigsminister siger også: Vi foreslår en løsning, der indebærer, at alle EU's medlemsstater kan deltage i jævnbyrdige beslutninger og iværksættelsen af operationer, som Den Vesteuropæiske Union udfører på opfordring af EU.

Det her er noget af det, der rører ved hele den debat, vi har haft – og nu er min taletid ved at løbe ud – men det rører ved hele den debat, vi har haft omkring EU og WEU, og derfor synes jeg, det kunne være interessant, om den danske regering her fra Folketingets talerstol vil sige, hvordan man ser på dette initiativ fra to alliancefrie lande.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må sige, at når man hører hr. Kent Kirk, kan man komme til at undre sig noget over, hvorfor Det Konservative Folkeparti i december 1995 støttede regeringens udspil. Man kan forstå, at Det Konservative Folkeparti ikke ønsker, at Europa-Kommissionen skal have adgang til at lave retsakter omkring beskæftigelse. Det gør vi andre heller ikke. Det vil der ikke komme beskæftigelse, men kun bureaukrati ud af. Så jeg er enig i synspunktet.

Men hvordan kan man så støtte et regeringsudspil, der fører sig frem med det krav om at få beskæftigelse ind i Traktaten, og det samme med disse flertalsafgørelser om afgifter, som regeringen peger på? Hr. Kent Kirk siger, at dem er Det Konservative Folkeparti også imod. Jeg er igen enig. Vi skal ikke have EU til at blande sig i danske skatter og afgifter, men hvordan kan Det Konservative Folkeparti så støtte regeringens udspil?

Så vil jeg spørge hr. Ove Fich på baggrund af, at vi nu kan konstatere, at der nok kun er 89 mandater bag de forslag om miljøafgifter, om magt til Europa-Kommissionen, om beskæftigelse, og vi har læst eller hørt i udenrigsministerens tale, at flertallet af landene ikke vil have disse forslag. Det er en tabt sag, den har ikke opbakning her i Folketinget, og man kan ikke få den igennem i Ministerrådet. Alligevel koncentrerer Danmark hele sin forhandlingsindsats om at få gennemført den tabte sag, imens vandet fosser ud af dæmningen alle mulige andre steder, og det bekymrer man sig ikke om: Vestunionsundtagelsen bliver udhulet, det retlige samarbejde og alle mulige andre steder, hvor regeringen skulle gøre en indsats, men i stedet koncentrerer man sig om en tabt sag, som der ikke engang er opbakning til her i Folketinget.

Men jeg vil godt spørge hr. Kent Kirk: Hvordan i alverden har man egentlig kunnet stemme for den dagsorden fra december sidste år?

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg synes, det står mere og mere lysende klart, hvorfor hr. Ove Fich i sit ordførerindlæg ved starten af debatten klart meddelte, at Socialdemokratiet ikke ville medvirke til nogen som helst dagsorden. Man skulle simpelt hen have en række forespørgsler her om regeringskonferencen, som ikke måtte ende i nogen dagsordensforslag, som man skulle realitetsbehandle. Derfor kunne man lige så godt lige fra starten markere, at man ville modsætte sig enhver form for dagsordensforslag, fordi det står mere og mere klart, efterhånden som debatten i dag skrider frem, at regeringen ikke har flertal bag sig i de konkrete ting, som regeringen virkelig gør en indsats for ved regeringskonferencen.

Jeg synes efter både fru Charlotte Antonsens indlæg, efter vi har hørt SF give nogle meldinger, og efter at hr. Kent Kirk nu er kommet på banen, at det må give anledning til nogen grad af efterrationalisering i regeringen. Og gør det ikke det, må vi andre jo blot konstatere, hvorfor regeringen vil modsætte sig enhver form for dagsordensforslag. Det er, fordi risikoen for at blive stemt ned simpelt hen er for stor.

Så må jeg sige til hr. Kent Kirk, at jeg forstår, at De Konservative lægger endog meget stor vægt på et kompetencekatalog. Det gør vi også i Dansk Folkeparti. Vi kan være uenige om, præcis hvor hegnsplæne skal stå. Vi mener nok, at de skal gå tættere på at bevare dansk suveræniteten, end Det Konservative Folkeparti ønsker. Men jeg er meget enig i ideen om, at et kompetencekatalog burde fastlægges, og det er jo noget, De Konservative gør meget ud af ved mange lejligheder. Men det findes jo ikke i regeringens forhandlingsoplæg, så jeg vil gerne spørge hr. Kent Kirk, hvad De Konservative konkret vil gøre for at fremme ideen om, at der bliver et kompetencekatalog ved regeringskonferencen.

Omkring Vestunionen, som De Konservative taler meget for skal være en del af EU's apparat, eller at EU i hvert fald skal kunne benytte Vestunionens apparat til aktioner, vil jeg gerne spørge helt konkret: Omfatter den konservative støtte også et forslag, der hedder, at der skal være finansiel og politisk opbakning også fra de EU-lande, som så ikke ønsker at deltage i de fælles aktioner? For det er jo det, der er interessant. Det er jo det, der er politisk sprængstof i. Det er jo dér, hvor man forpligter f.eks. Danmark, hvis vi ikke ønsker at være med i en

aktion, til at betale til en sådan aktion, som EU så måtte beslutte, og man forpligter os også til politisk at forsvare den beslutning, som er truffet.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Hvis hr. Keld Albrechtsen havde lyttet lidt mere til min tale, så ville hr. Keld Albrechtsen have bemærket, at Det Konservative Folkeparti ser det som noget positivt, hvis man kan koordinere beskæftigelsespolitikken og på forskellige leder og kanter prøve at sikre, når vi foretager os noget i det enkelte land for at fremme beskæftigelsen, at det sker i en samordnet indsats med andre.

Der, hvor vi trækker strengen, er ved spørgsmålet om, hvor Kommissionen skal have adgang til at lave retsakter. Skal Kommissionen f.eks. have adgang til at lave retsakter om, hvordan Danmark skal indrette sin beskæftigelsespolitik? Det er jo en anden sag, og det er dér, vi trækker strengen og siger, at vi ikke vil give Kommissionen den magt. Det mener vi ikke skal være tilfældet.

Jeg ved ikke, hvordan Socialdemokratiet stiller sig til det her, men jeg kunne næsten forestille mig, at Socialdemokratiet havde den samme opfattelse, men her står Det Konservative Folkeparti altså. At gøre, hvad vi kan for at koordinere tingene, synes vi er fornuftigt. Og i den udstrækning vi bruger EU's budget på forskellige ting, så mener jeg også, det er fornuftigt, at man sørger for, at budgettet er rettet imod at prøve på at fremme beskæftigelsen. Så her er der altså ikke nogen konflikt, så vidt jeg kan se, i forhold til det, som blev diskuteret i december måned omkring forhandlingsgrundlaget.

Må jeg så sige om miljøafgifter, at vi er meget nervøse for det her. Vi ønsker ikke, at EU skal kunne vedtage afgifter med kvalificeret flertal. Jeg sagde også på mødet i december måned, da vi forhandlede tingene: Vi bryder os egentlig ikke om det med en positivliste, hvor man prøver at definere nogle områder, for vi er bange for, at det er en glidebane. Det var nøjagtig det, jeg sagde her fra talerstolen: Vi er bange for, at det er en glidebane. Vi ønsker som sagt ikke, at vi skal til at indrette vores afgiftssystem på baggrund af et kommissionsforslag, hvor man har svært ved at se, hvem der vil stemme for det, og hvor man kan blive stemt ned i Ministerrådet.

Til hr. Kristian Thulesen Dahl vil jeg sige, at det, vi interesserer os for i øjeblikket omkring

det såkaldte kompetencekatalog, er at finde et system, hvor vi kan få præciseret og defineret nærhedsprincippet, et system, hvor vi kan få prøvet af, når Kommissionen kommer med sine forslag, hvem det er, der har ret til at fremsætte disse forslag, og om Kommissionens forslag bør nyde fremme.

Her interesserer vi os meget for, hvordan de nationale parlamenter kan komme ind i billedet. Vi har ikke den endelige løsning, men vi ved, at disse ting diskuteres, og vi kommer med meldingen her, fordi udenrigsministeren skal være klar over, at det er et emne, som Det Konservative Folkeparti gerne finder en løsning på.

Omkring Vestunionen synes vi faktisk, at det, det drejer sig om i første omgang, er at finde ud af, hvordan det her kan struktureres, og hvilke beslutninger man kan træffe i EU. Her synes vi, at den svenske og den finske udenrigsminister er kommet med nogle gode meldinger.

Finansieringen må vi se på. Hvis man laver et opting out-system, er det klart, at så må der ligge nogle grænser for, hvor meget et medlemsland skal kunne deltage i, hvis det selv opter out af en beslutning.

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Hr. Kent Kirk spurgte indirekte, hvor Socialdemokratiet står i beskæftigelsespolitikken, og lad mig gøre det lysende klart: Vi er stærke tilhængere af en koordinering af den økonomiske politik mellem landene med henblik på at fremme beskæftigelsen, men det er klart, at vi går imod direktiver på beskæftigelsesområdet. Dermed kan jeg konstatere, at der altså er enighed mellem Det Konservative Folkeparti og Socialdemokratiet om holdningen til beskæftigelsespolitikken.

Så blev nærhedsprincippet også nævnt. Det var jeg ikke inde på i min tale, og lad mig derfor bare slå to ting fast:

For det første ønsker vi, at nærhedsprincippet skal defineres mere præcist. Det står sådan set godt i Maastricht-Traktaten, men vi har haft en masse uklarhed med hensyn til, hvor langt det går. Jeg tror, at strengen skal trækkes meget tydeligere.

For det andet tror jeg, det er vigtigt, at man husker, at i nærhedsprincippet indgår også spørgsmålet om detaljeringsgraden i beslutningerne. Det tror jeg også man må tage en drøftelse af, især i betragtning af, at vi står foran en udvidelse til forhåbentlig 27 lande, hvilket vil

betyde, at medlemskredsen bliver mere forskelligartet, end den er i dag. Og da vil det være væsentligt, at man ikke laver så detaljerede beslutninger, at de faktisk ikke passer til virkeligheden i en række af landene.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Det er til hr. Kent Kirk, for nu kommer jeg virkelig i vildrede med, hvad Det Konservative Folkeparti mener om NATO og NATO-samarbejdet.

I hvert fald indtil for nogle ganske få minutter siden var jeg ikke i tvivl om, at Det Konservative Folkeparti går ind for NATO og NATO-samarbejdet og herunder også Vestunionen som NATO's europæiske søjle. Men så kommer hr. Kent Kirk pludselig og siger: Det er i øvrigt en brandgod idé, at der er nogle neutrale lande, som nu påstår, at Vestunionen skal være EU's militære dimension. Det var faktisk det, der blev sagt.

Det kan jo ikke lade sig gøre, samtidig med at Vestunionen skal være NATO's europæiske søjle. For jeg går ikke ud fra, at hr. Kent Kirk har glemt, at der er et par europæiske lande, som ikke er medlem af EU, men som er medlem af NATO. Skal vi lefle så meget for nogle neutrale lande, at vi ødelægger et samarbejde, som i virkeligheden er vores regulære sikkerhedsnet over for en eventuel fjende, som jeg skal komme ind på senere?

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Nu er det jo fastsat, at det er en del af EU's grundlag at arbejde henimod et fælles forsvar. Det fremgår af det nuværende grundlag for EU's virke.

Det er et af de punkter, som vi i Dansk Folkeparti bestemmer ikke er særlig begejstrede for, og derfor bekymrer vi os selvfølgelig meget for, hvad de forskellige partier, også her i Folketinget, mener om det militære samarbejde i EU netop med baggrund i, at EU har en sådan målsætning.

Derfor er det interessant, når Det Konservative Folkeparti siger, at man ønsker, at Vestunionen skal kunne benyttes af EU til fælles aktioner, og derfor er det også interessant at vide, når det altså er konservativ politik, specielt i forhold til det forbehold, vi har fra dansk side på dette område: Hvad nu, hvis EU vedtager at bede Vestunionen om at udføre en fælles aktion?

Hvad så med de omkostninger, der er forbundet med det, hvad så med de lande, f.eks. Danmark, der ikke ønsker at være en del af den fælles aktion? Hvordan kan vi forholde os?

Dér er problematikken jo i dag den, at der er nogle lande i EU, der meget kraftigt arbejder på, at hvis Danmark eksempelvis ønsker at stå uden for en fælles aktion, skal vi ikke politisk kunne modsætte os aktionen. Vi skal altså være solidarisk med aktionen politisk, vi skal bakke den op politisk, uanset om vi synes, den er fornuftig eller forkert. Og punkt to: Vi skal også være med til at finansiere aktionen. Så er det danske forbehold på dette område ikke reelt, så har det ikke nogen reel værdi.

Derfor mener jeg, at når Det Konservative Folkeparti klart markerer, at man ønsker at bruge Vestunionen til fællesaktioner, bør Det Konservative Folkeparti samtidig kunne forklare os, hvad man så gør på disse to helt væsentlige områder, for at Danmark stadig væk kan siges at opretholde sit forbud mod deltagelse i et fælles militært forsvar.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Hr. Thulesen Dahl burde vide, at Det Konservative Folkeparti går ind for, at man får ophævet forbeholdene, så jeg kan ikke rigtig forstå den måde, han forsøger at fremstille problemstillingen på.

Men først til fru Annette Just: Selvfølgelig går Det Konservative Folkeparti stærkt ind for NATO-samarbejdet, men det, vi synes er den europæiske dagsorden i dag, er at prøve på at finde et forsvarspolitisk samarbejde i Europa på en sådan måde, at man kan bibeholde NATO-samarbejdet, og så Den Vesteuropæiske Union kan blive den europæiske søjle i NATO-samarbejdet. Men samtidig kan vi sikre os, at de alliancefri lande kan blive tilsluttet, og samtidig kan vi sikre os, at en lang række lande i Øst- og Centraleuropa også kan blive associeret til dette samarbejde i Den Vesteuropæiske Union.

Så det, der er øvelsen i øjeblikket, er i virkeligheden at prøve på forskellig vis, fordi vi har forskellig historisk baggrund, at inddrage alle de lande, som har lyst til det, i et fælles europæisk forsvarspolitisk samarbejde. Det er det, der er hele øvelsen i øjeblikket.

Og så må jeg understrege over for fru Annette Just, at det, som vi fra Det Konservative Folkepartis side siger, er, at de såkaldte Petersberg-områder bør lægges ind i EU-samarbejdet. Det

er dér, man så kan træffe beslutningerne og derefter opfordre Den Vesteuropæiske Union til at udføre dem. Det er til dels også et svar på hr. Kristian Thulesen Dahls spørgsmål. Det er den måde, vi mener, at tingene skal fungere på.

Det er klart, at der kan opstå situationer, hvor de lande, der skal udføre de pågældende beslutninger i Den Vesteuropæiske Union, siger: Hvem skal så finansiere det her? Bør det ikke være EU, der finansierer det? Den situation kan selvfølgelig opstå, og så må man tage den diskussion.

Normalt har det hidtil været sådan både i NATO og i Den Vesteuropæiske Union, at når man går ind i en fredsbevarende opgave, er det de lande, som deltager, der bærer de store byrder, og så er det lidt på det fælles budget, det bliver finansieret. Men så vidt jeg er orienteret – jeg tror, det var udenrigsministeren, der oplyste det for nylig – er det fælles budget i NATO i forhold til de penge, der bruges af NATO-landene på forsvar, helt nede på under 1 pct. Det er det, vi taler om.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes egentlig, det er på tide, at hr. Ove Fich kommer herop og forklarer, hvad der egentlig helt præcist er regeringspartiernes eller i hvert fald Socialdemokratiets holdning til Vestunionen. Kunne hr. Ove Fich ikke komme op og redegøre for, om det er rigtigt, som vi har fået at vide, at statsministeren på den såkaldte Vilvordekonference i virkeligheden gik ind for det svensk-finske forslag, som hr. Kirk også stillede forslag om før, og som jo går ud på at føre Danmark ind i Vestunionen ad bagdøren?

Statsministeren har åbenbart udtalt sin støtte til det på en uofficiel konference, men er det regeringspartiernes politik, eller er det ikke? Det synes jeg da ærlig talt vi har krav på at få at vide.

Vi har også krav på at få at vide, om det er Socialdemokratiets politik, at NATO-styrker og NATO-materiel skal kunne stilles til rådighed for Vestunionen. Hvis det er tilfældet, er vi med ad den vej også, for vi er jo med i NATO. Hvor går grænserne for Socialdemokratiet?

Man vil deltage via EU og give EU beføjelser til at bede Vestunionen om at lave fredsskabende projekter, altså militære aktioner. Har man fra Socialdemokratiets side sagt ja til det militære projekt, og hvor bliver den danske undtagelse af?

Jeg synes, der er så mange spørgsmål, som regeringspartierne viger uden om, og det er et spørgsmål om respekt for en folkeafstemning, der har fundet sted. Jeg synes ikke, det er en rigtig måde, det foregår på. Det foregår i det skjulte. Der luskes med det her, medmindre hr. Ove Fich vil komme op og besvare disse spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg kan forstå, at hr. Kent Kirk og De Konservative ikke vil udelukke muligheden for, at der i forbindelse med, at EU skal kunne benytte Vestunionen til aktioner, betales også over EU's fælles budget og dermed også af de lande, som ikke ønsker at være med. Og jeg kan forstå, at det er konservativ politik, at selve finansieringen skal vi diskutere fra gang til gang, når disse aktioner besluttes.

Jeg må sige, at jeg er fuldstændig helt grundlæggende uenig med Det Konservative Folkeparti i, at rammen for disse ting ikke skal være på plads.

Jeg ved godt, at De Konservative ikke går ind for vores forhold til Vestunionen, nemlig at vi skal opretholde, at vi ikke skal være medlem af Vestunionen, men De Konservative må forholde sig til, at der i dag er den situation, at Danmark ikke ønsker at være en del af Vestunionen. Det, som De Konservative lægger op til, er, at vi alligevel via regeringskonferencen ad omveje skal være med til de ting, som Vestunionen skal foretage sig, og så har den danske position overhovedet ingen mening længere.

Så synes jeg da, det ville være mere ærligt fra konservativ side at gå ud og sige: Vi ønsker, at vi skal være medlem af Vestunionen med alt, hvad det indebærer også af økonomiske og politiske forpligtelser. Det er fair nok.

Men så længe vi siger, at det vil vi ikke, så længe der er et flertal i Danmark, der siger, at det vil vi ikke, er det helt uhørt, at De Konservative forsøger at påvirke regeringen til ad bagvejen alligevel at få indført dansk deltagelse i Vestunionens aktioner.

Det vil jo ske ved, at vi bliver nødt til at være politisk forpligtet af de aktioner, der finder sted, uanset at vi er uenige i dem, og det vil ske ved, at vi skal være med til at finansiere dem via EU's fælles budget, selv om vi ikke ønsker at deltage i de pågældende aktioner.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Må jeg sige til hr. Kristian Thulesen Dahl: Det er noget værre sludder. Det er sørgeligt, at man skal høre det her fra Folketingets talerstol.

Selvfølgelig har Det Konservative Folkeparti ret til at have en politik på dette område, og vi har sagt hidtil, at hvis vi får de resultater på plads på regeringskonferencen, skal de ud til en folkeafstemning. Vi er da ikke bundet af det, der blev sagt ved folkeafstemningen sidste gang. Vi går åbent og ærligt ud og siger, hvad der er vores mening. Vi vil gerne påvirke disse ting, og så får den danske befolkning lov til at tage stilling til det.

Og så må jeg sige til hr. Kristian Thulesen Dahl, at Det Konservative Folkeparti aldrig har været et parti, der ønsker at køre frihjul, heller ikke i europæisk sammenhæng. Vi er interesseret i den europæiske sikkerhedspolitik. Vi er interesseret i at være med til at bevare freden i Europa, og hvis det er nødvendigt for Vestunionen og EU og andre at prøve at gå ind og løse nogle konflikter, vil Det Konservative Folkeparti også gerne være med til at bidrage til det. Vi vil ikke køre frihjul.

Steen Gade (SF):

Statsministeren sagde, at vi ikke skulle gå i for små sko. Så vil jeg sige, at man skal jo heller ikke gå i for store. Stort set skal man gå i dem, der passer, og det har vi sådan set tænkt os i SF.

Jeg vil starte med at lægge vægt på, at Folketinget burde interessere sig en hel del for noget, som er helt afgørende i denne debat, og det er, at vi både har de overordnede synspunkter på banen, og altså også følger hele forhandlingsforløbet på regeringskonferencen nøje.

Derfor er det godt, at vi har debatten i salen her i dag. Men jeg mener, at vi, inden vi rejser på sommerferie, faktisk burde få fastlagt, hvor tit vi vil gentage møder i offentlighed i salen eller åbne møder i Europaudvalget. Man kunne forestille sig månedlige møder i Europaudvalget, hvor vi nøje og detaljeret begynder at drøfte, hvad der sker under regeringskonferencen. Vi kan også forestille os, at vi i stedet laver en aftale om, at vi mødes her i salen hver anden måned undervejs.

Jeg tror, det er vigtigt, at vi får det her slået fast, inden vi går på sommerferie, ligesom vi skal have fastlagt spillereglerne mellem Folketinget, Europaudvalget og regeringen. Papirerne skal udleveres, så snart de kommer – det gør de

allerede – og der skal lægges faste regler for, at ministre også kommer både til formelle og til uformelle møder eller inden disse møder kommer og drøfter det i udvalget. Det skal også fastlægges, at hvis man under regeringskonferencen sømmer søm i, altså laver faste aftaler på nogle områder, skal man naturligvis komme og bede om et forhandlingsmandat undervejs.

Når jeg lægger vægt på det her fra starten, er det, fordi jeg tror, at det er meget vigtigt, at der gives et signal om, at vi vil gøre noget for at få alt det elitære væk fra EU – altså den oplevelse, som er ægte, og som også er rigtig, at EU er noget med eliten, det er ikke noget, der vedrører befolkningen. Det er helt afgørende, at vi tilrettelægger det forløb, vi laver her i Folketinget, på en sådan måde, at vi gør alt, hvad vi kan, for at komme til at snakke om det, som optager mennesker, og så vi ikke får givet et signal om, at vi alene vide, og vi gider ikke høre på andre.

Her vil jeg godt sige til hr. Ove Fich, at jeg egentlig synes, at debatten i dag startede rigtig dårligt, for den gav ikke signal om, at det er en åben debat, vi skal have. Det skal vi have, og alle partier burde være ydmyge over for den opgave, det her er, og få snakket det grundigt igennem.

For der er jo uenigheder. Der er uenigheder i alle partier. Jeg tror i øvrigt, der er uenighed inden for det enkelte menneske, når man sidder og kigger på fjernsynet, hvordan det dér EU udvikler sig. Den ene dag siger man: Det her vil jeg ikke have noget som helst med at gøre, det er jo noget skidt. Den anden dag siger man: Det her er jeg nødt til at gå ind og kæmpe for. Den tredje dag siger man, at af hensyn til Central- og Østeuropa må vi gøre en kraftig indsats. Det er et dilemma, som alle mennesker har, tror jeg, og det tror jeg vi gør klogt i at tage udgangspunkt i.

Og så vil jeg godt sige til statsministeren: Hvorfor får vi ikke en klar melding fra regeringen om, at der skal være en folkeafstemning, når forhandlingerne er færdige? Hvorfor får vi ikke det? Alt andet vil jo være uacceptabelt også i forlængelse af det, jeg har sagt her. Men hvorfor tøver regeringen?

Så vil jeg meddele, at vi foreslår en dagsorden i dag. Jeg kunne godt høre, at der var nogle, der mente, at det må man ikke. Vi foreslår en, som vi har foreslået en gang før. Det er vel endnu værre, er der nogle der vil sige. Når vi foreslår den, er det, fordi den dagsorden er den, vi mener der burde være et flertal for i dette Folketing. Vi kan ikke forstå andet.

At Central- og Østeuropa hurtigst muligt får mulighed for at blive medlemmer af EU, at miljø, forbrugerbeskyttelse og lønmodtagerrettigheder skal styrkes afgørende over det indre marked, at vi skal have en økonomisk og økologisk sikkerhedspolitik i EU, at vi skal have fleksibilitet både i EU og i forhold til Central- og Østeuropa, at vi skal sikre undtagelserne i Edinburgh-Afgørelsen som en forudsætning for en dansk accept af det endelige forhandlingsresultat, og at der skal være en folkeafstemning – det er SF's projekt. Det er hovedopgaven for SF at få regeringen til at gennemføre den politik.

Nu forstår jeg, at vores dagsordensforslag bliver stemt ned i dag. Det hindrer os ikke i at fremsætte det, og jeg skal sige, at det er de linjer, vi går efter i SF. Vi helmer ikke, for vi får presset det her igennem, hvis man i hvert fald vil have os til at sige ja ved enden af det her.

Vi går på to ben. En fastholdelse af undtagelserne er det ene ben. Det andet er på EU-kamppladsen at kæmpe for miljø, forbrugerpolitik, beskæftigelse og lønmodtagerrettigheder.

For SF er det helt afgørende, at miljøet bliver styrket. Jeg lagde mærke til i udenrigsministerens betragtninger om miljøgarantien – det er jo en af de ting, som vi synes er alt for svage i regeringens udspil – at der åbenbart også er usikkerhed i regeringen, for man siger, at Danmark kræver forbedringer, samtidig med at man vil have præciseret miljøgarantien.

Nu ved jeg ikke, om der ligger noget mere begavet bag. Ellers konstaterer jeg i hvert fald som et udgangspunkt, at det er, fordi man ikke rigtig har fundet sine egne ben i, hvad det egentlig er, man har skrevet i det danske udspil.

Ellers vil jeg koncentrere mig noget om undtagelserne. Hvorfor er undtagelserne vigtige på regeringskonferencen? Ja, flere og flere opdager vel, at det, som statsministeren siger, ikke kan bruges i en fortsat diskussion.

Statsministeren siger, at de danske undtagelser ikke er til diskussion. Skal vi fjerne det med semantik og så gå til biddet? De områder, som undtagelserne handler om, er vigtige områder. Det fremgår af regeringskonferencen, og det fremgår også af udenrigsministerens redegørelse. Lad os da tale om det: at forsvarspolitik er et vigtigt område. Det bliver drøftet. At retspolitik bliver drøftet. At unionsborgerskab bliver drøftet osv.

Undtagelserne skal fastholdes under regeringskonferencen, fordi den danske regering skal komme hjem med et resultat, som fasthold-

der undtagelserne. Og derfor vil jeg godt opfordre statsministeren til at få standset alle de udtalelser, der kommer fra folk i regeringen om, at undtagelserne alligevel ikke skal fastholdes. Jeg tænker på finansministerens udtalelse om ØMU's tredje fase. Det giver jo ikke tillid til, at regeringen vil fastholde undtagelserne, at den slags ting bliver transmitteret. Det gælder vel også indimellem økonomiministerens udtalelser. I stedet for skal der sættes på at lave et valutasamarbejde ved siden af den fælles mønt, som det klart er beskrevet i det nationale kompromis.

De er under pres, når det gælder om at fastholde det retslige samarbejde som mellemstatsligt, det siger udenrigsministeren selv. Der kræves megen råstyrke, og der skal heller ikke være tale om reelle søjlespring, men uden at de dog bliver formelle.

Når det gælder en fastholdelse af forbeholdet angående unionsborgerskabet, vil jeg understrege, at det er afgørende, at der er fuldstændig klarhed over, at et unionsborgerskab ikke anfægter det nationale statsborgerskab.

På forsvarsområdet er det klart, at en sammenslutning af Vestunionen og EU utvetydigt skal afvises, ligesom forbeholdet skal sikre Danmark fuld ret til ikke at blive forpligtet på aspekter af militær sikkerhed.

Vi skal bruge undtagelserne aktivt netop under forhandlingerne. Det gælder også i sammenhæng med fleksibilitet, og her er det interessant, at på mandag skal udenrigsministeren diskutere fleksibilitet, men Danmark, der har kæmpet for mest fleksibilitet overhovedet i EU, har ikke nogen klare meldinger. Vi har ingen meldinger for alvor om, hvad det er, vi mener med det, og jeg synes ikke, det blev særlig klart af det, der blev sagt fra regeringens side i dag.

Når det gælder det indre marked og det, der skal styre det indre marked, er der ingen undtagelser. Der kan være tale om overgangsregler. Miljø og lønmodtagerrettigheder skal selvfølgelig høre sammen med retten til at kunne sælge frit på hinandens markeder, men ellers er der utallige muligheder for fleksibilitet.

Vi vil gerne have regeringen til at fortsætte den diskussion, og vi skal have den i Danmark og gå i gang med at se, hvordan vi kan spille ud med mere fleksibilitet. Det er jo, hvad Danmark kan bidrage med blandt andre ting med vores handlinger og med Edinburgh-Afgørelsen: at vi rent faktisk har fået skabt noget fleksibilitet, også i søjle 1, selv om både statsministeren og

udenrigsministeren siger i deres papirer, at der ikke kan laves fleksibilitet i søjle 1. Jamen hvad i alverden er det, Danmark har lavet? Vi har lavet fleksibilitet i søjle 1, når det gælder ØMU's tredje fase.

Så vil jeg slutte med at fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

»Folketinget opfordrer regeringen til på EU's kommende regeringskonference at arbejde for,

- at Central- og Østeuropa hurtigst muligt får mulighed for at blive medlemmer af EU,
- at miljø, forbrugerbeskyttelse og lønmodtagerrettigheder styrkes afgørende over det indre marked,
- at EU udvikler en økonomisk og økologisk sikkerhedspolitik,
- at EU udvikler sig fleksibelt både indadtil og i forbindelse med optagelsen af de Central- og Østeuropæiske lande samt
- at sikre de danske undtagelser i Edinburgh-Afgørelsen som en forudsætning for dansk accept af det endelige forhandlingsresultat. Dette forhandlingsresultat sendes til folkeafstemning.

Herefter går Folketinget over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 81).

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår herefter i forhandling.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil ikke indlede nogen polemik med SF under denne debat, for jeg håber på, at det, som var signalet fra SF's landsmøde i bededagsferien, er, at vi kommer til at gå ud sammen og sige nej og opfordre til et nej ved den kommende folkeafstemning. Det håber jeg på vil blive resultatet, og derfor vil jeg selvfølgelig prøve at beherske min skuffelse over det dagsordensforslag, som SF har fremsat.

Jeg vil ikke bebrejde SF, at man genbruger en dagsorden fra december, hvis man virkelig mener, at det, man udtrykte dengang, er det bedste, man kan præstere. Og den sidste pind i dagsordenen er naturligvis også en udmærket pind.

Jeg vil spørge på den måde: Er det, at man genbruger den dagsorden, et udtryk for, at der ikke er sket noget fra december og så til nu, og at det signal, der blev givet fra SF's landsmøde i bededagsferien, ikke har konkrete konsekvenser for den politik, som føres herinde? Det kunne man jo næsten tage det som et symbolsk udtryk for.

Hr. Steen Gade sagde, at SF vil gå på to ben. Jeg vil hellere sige det på den måde, at i virkeligheden vil de blæse og have mel i munden, for man kan jo ikke på én gang kæmpe for disse EU-reformer, som er en del af SF's dagsorden, og så tro på, at man samtidig vil kunne fastholde undtagelserne. Der er en modsigelse i det.

Derfor havde jeg egentlig håbet, at SF's dagsorden havde ligget nærmere på den, som Enhedslisten har foreslået, nemlig at vi skal gå ned og forsvare, hvad der er at forsvare, på regeringskonferencen. Det havde jeg håbet.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Det var rart at høre SF's ordfører tale så meget om de fire danske undtagelser, som vi jo stemte om i 1993, og det var især rart at høre SF tale om dem. Betydelig mindre behageligt var det at høre hr. Keld Albrechtsen tale om dem, hr. Keld Albrechtsen, som aldrig nogen sinde har støttet dem, og som aldrig nogen sinde har regnet dem for at være noget som helst værd.

Jeg vil gerne spørge hr. Steen Gade, om vi virkelig kan fortolke SF's tale her som et tilsagn om, at SF selv som et ansvarligt, selvstændigt parti vil gå ud og fortolke, hvornår disse fire forbehold gælder, og hvornår de ikke gælder.

Hvis man har fulgt med i debatten i aviserne og i reportagerne fra SF's bagland, fra SF's landsmøde, kunne man få det indtryk – som jeg bestemt ikke håber er rigtigt, men man kunne forledes til at få det indtryk – at SF ville overlade fortolkningen af de fire forbehold til personer som hr. Keld Albrechtsen, Drude Dahlerup og Jens Peter Bonde, som aldrig nogen sinde har givet en døjt for de fire forbehold.

De personer, de politikere, de partier, der skal forsvare de fire forbehold, må dog være de partier, der i sin tid har været med til at formulere dem. Jeg vil spørge hr. Steen Gade, om jeg har ret i den antagelse. Hvis jeg har ret i den antagelse, vil jeg være meget tilfreds, for så betyder det, at det er de partier herinde i Folketinget, som har stået bag udformningen af de fire forbehold, som også skal sørge for, at de bliver

overholdt i praksis, og ikke personer, som aldrig har haft noget med dem at gøre.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Normalt er fru Elisabeth Arnold en meget intelligent politiker, og hvordan hun kunne få det indtryk, at andre skal fortolke, hvad SF mener, må stå hen i det uvisse. Hun må være blevet inficeret med et eller andet mystisk, der har forringet hendes analytiske evner i det her.

Der har aldrig på noget tidspunkt været antydninger af, at andre end SF skal bestemme, hvad SF mener. Der har aldrig på noget tidspunkt været antydninger af i nogen meldinger fra SF, at vi skal trækkes rundt ved næsen af nogen. Så det er jo helt hen i vejret, at fru Elisabeth Arnold kan få den fornemmelse. Jeg fatter det simpelt hen ikke.

Så et svar til hr. Keld Albrechtsen, der spørger: Er der ikke sket noget siden december? Har SF ikke haft landsmøde?

Lad mig præcisere: SF's politik er ikke ændret. SF's EU-politik blev formuleret på SF's landsmøde i 1995. »Europa i flere rum« hedder vores program. Det program er stadig væk udgangspunktet for vores EU-politik. Det var det, da vi forhandlede før jul, det er det i dag, og indtil der er vedtaget et nyt program, så vil det stadig væk være det program, der er gældende. Det arbejder vi ud fra i dag.

Essensen i det program er meget præcist beskrevet i det dagsordensforslag, som hr. Steen Gade fremlagde før, hvor vi har en række offensive visioner omkring Europa, har nogle ideer om, hvordan Danmark skal indplaceres dér, om fleksibiliteten, hvor de danske undtagelser jo er et led i en fleksibilitet.

Det, vi diskuterede på vores landsmøde, var vores placering i forhold til regeringen og i forhold til nejbevægelserne, og hvor vi så drog konklusionen efter sammenbruddet i december, hvor vi mener, at regeringen er løbet fra undtagelserne, fra det nationale kompromis. Så må vi placere os anderledes.

Men i det politiske indhold står vi fuldstændig fast på, hvad vi sagde i 1995 i vores program, som vi da vedtog.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Det var hr. Keld Albrechtsen, der tidligere på dagen var inde på fodboldbilledet. Det var noget med, at det hele er en fodboldbane. Og

hvis det betyder, at Enhedslisten nu også mener, EU er en slags kampplads, hvor man kan alliere sig med nogle og kæmpe imod nogle andre, så ville det jo være godt nok for billedet, men det var nu ikke det, der var min pointe her.

Det, som jeg kan høre at hr. Keld Albrechtsen har svært ved at forstå, er, at SF både har et hold, vi stiller op henne foran målet, og som hindrer modstanderen i at score, altså et forsvarsprojekt, og et offensivt hold, for vi tror ikke, vi vinder kampen, hvis vi ikke også kan spille offensivt og have nogle fremme på banen, som kan score.

Hvad betyder det i EU-sammenhæng? Ja, det betyder jo det med at gå på to ben, at fastholde forbeholdene, benytte dem til, at EU ikke skal udvikle sig og Danmark ikke skal involveres i det, hvis andre ønsker at lave en superstat.

Og så på den anden side, at vi har et projekt, hvor ændring af EU, hvor miljø, lønmodtagerrettigheder og beskæftigelse står over det indre marked. Og så skal det bruges til det projekt, som vi brænder for, og som vi mener er vores generations historiske forpligtelse, nemlig at skabe mulighed for, at Europa kan vokse sammen, at EU kan åbne sig over for Central- og Østeuropa.

Det er projektet, og det er at gå på to ben. Hr. Keld Albrechtsen tror kun, man kan halte på det ene. O.k., men i forhold til fodboldbilledet er det helt afgørende, hvis man vil vinde, og det har vi tænkt os. Vi har tænkt os at arbejde sammen med alle, der vil være med til at støtte os på forskellige punkter, og presse regeringen til, at vi vinder den kamp om, hvad der kommer hjem til sidst.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil igen gøre, hvad jeg kan for at lægge bånd på min skuffelse, for som sagt går vi fra unionsmodstandernes side efter at få bragt virkeligheden ind i det signal, som kom fra SF's landsmøde om samarbejde mellem SF og unionsmodstanderne. Det er det, vi håber på, det, vi arbejder for bliver resultatet.

Men så vil jeg sige til hr. Gade – når vi nu snakker om fodboldbanen – at efter vores opfattelse er det altså sådan, at lokummet brænder i den grad, ja, undskyld, hr. formand, at nu er det nødvendigt at trække alle spillerne hjem foran det danske mål. Hr. Gade tror stadig væk, at der er overskud i forhandlingspositionen til at lade udenrigsministeren flintre rundt uden bolden oppe foran de store landes mål.

Den går ikke, for der er jo mere end de fire undtagelser på spil i det her. Der er jo også, at man vil have en øget brug af flertalsafgørelser på en lang række områder. Der er, at de store lande skal have mere magt på de små landes bekostning. Det er jo mere, der er truet, end de fire undtagelser. Det håber jeg SF er enig i.

Det samlede resultat bliver ikke alene, at de fire undtagelser bliver undermineret, f.eks. som vi har set det her i debatten i dag om Vestunionen, men der kommer yderligere unionsskridt ind i det ud over problemet med de fire undtagelser. Der vil vi fra Enhedslistens side gerne opfordre SF til at være med, og det var derfor, vi havde håbet, at man var gået noget i retning af den dagsorden, som vi andre havde stillet.

Jeg respekterer hr. Steen Gades visioner, men jeg håber, hr. Steen Gade kan se, at sådan som forhandlingerne kører i EU, så bliver det ikke det, der bliver resultatet, men det bliver de borgerliges unionsmodel, der bliver resultatet. Og nu må vi samle alle kræfterne om at standse den borgerlige unionsmodel, for det er den, der er på dagsordenen.

Desværre, må jeg sige til hr. Steen Gade, er det ikke SF's grønne visioner, som jeg har meget respekt for. De er ikke på dagsordenen i EU.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Lad mig først sige, at jeg syntes, det var interessant, at fru Elisabeth Arnold for et øjeblik siden nærmest sådan lidt ærgerlig kunne konstatere, at der var andre end dem, fru Elisabeth Arnold mente var fadderne til de fire undtagelser, der kæmpede for dem, og hun udtrykte nærmest ærgrelse over, at der ikke var nogen partier, der havde patent på dem. De, der havde lavet dem, måtte da stå sammen om at kæmpe for dem og kunne da ikke samarbejde med nogle, der også kæmpede for dem, osv. Det er jo en særlig betragtning, kan man sige, i hvert fald for en dansk parlamentariker at have et sådant synspunkt.

Men ellers markerede jeg på det indlæg, som hr. Holger K. Nielsen kom med, for jeg synes, det er lidt interessant at finde ud af, hvad der egentlig ligger i de signaler, som er kommet fra SF i forhold til det, som vi også var inde på i debatten om hr. Ove Fichs synspunkter med hensyn til dagsordener i en sådan forespørgselsdebat, altså hvor regeringen kan finde sit flertal for den europapolitik, som man ønsker at føre ved regeringskonferencen.

Jeg ved jo godt, at der er et ønske om, at regeringen skal komme og få mandat i Europaudvalget til de forskellige synspunkter, når der sådan er nogle store søm, der skal slås i. Men jeg tror ikke, der er tvivl om, at regeringen for en stor dels vedkommende kører sit løb sådan ved regeringskonferencen.

Det er selvfølgelig interessant at finde ud af, hvor regeringen har sit flertal for den politik, man lægger for dagen ved regeringskonferencen, i og med at vi jo har en mindretalsregering. Og dér kan jeg forstå på de signaler, der blev offentliggjort efter SF's landsmøde, at man fra SF's side var rykket længere væk fra regeringen og tættere på nejbevægelserne.

Det kan man vel kun tolke på den måde, at SF i mindre grad nu er grundlaget for regeringens europapolitik ved regeringskonferencen end før landsmødet. Eller hvad? Det er jo særlig interessant i betragtning af de indlæg, der er kommet både fra Venstre og De Konservative, som jo heller ikke ligefrem illustrerer, at regeringen dér har hentet sin allervarmeste støtte til det regeringsgrundlag, som man forhandler på baggrund af på regeringskonferencen.

Og derfor håber jeg, vi kan få en mere klar melding fra SF om SF's stilling end den, hr. Holger K. Nielsen gav for et øjeblik siden.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Man bliver jo helt inspireret af al denne fodboldsnak. Jeg må nok konstatere, at det i hvert fald ikke er superligaen, man spiller i. Jeg har mere indtryk af, at det er ishockey, det, der foregår, for jeg synes, man skøjter hen over den europæiske dagsorden.

Derfor vil jeg gerne spørge SF: Selv om man har lagt en politik fast for meget, meget længe siden og prøver på at klamre sig til den, er man så ikke nødt til at forholde sig til: Hvad er det for en diskussion, man har i regeringskonferencen, hvordan stiller de andre lande sig til problemerne, og hvordan kan Danmark så bedst muligt få noget ud af det?

Eller er det kun et spørgsmål om at sikre sig at få så mange forbehold til det, der skal foregå i Europa i de næste 20, 30, 40, 50 år, som overhovedet muligt? Det har jeg svært ved at se er den europæiske dagsorden. Men det er det åbenbart for SF.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg hører også, at SF og Enhedslisten åbenbart befinder sig på hver sin boldbane. Men så må jeg sige, at jeg hører altså også, at begge partier befinder sig alene på hver sin bane. For selv om jeg i min ordførertale var inde på, at Socialdemokraterne jo lader, som om man stadig væk gerne vil lytte til SF, så er realiteten jo i det danske Folketing, at ingen andre partier end SF agter at stemme for SF's dagsorden.

Det er også realiteten i det danske Folketing i dag, at det danske oplæg ikke er blevet sendt til Bruxelles med SF's billigelse. Er realiteten i dag ikke, må jeg spørge hr. Holger K. Nielsen, at SF ikke mindst under indtryk af bededagslandsmødet nu står på en bane helt for sig selv? Jeg kan godt se, at SF har nogle lidt mere sympatiske holdninger i forhold til Østudvidelse, end f.eks. Enhedslisten har. Men i realiteten er man jo spillet af banen eller står i hvert fald på sin egen bane.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Den snak om, hvilken bane man spiller på, synes jeg er dybt uinteressant. Den interesserer mig overhovedet ikke.

Vi har formuleret en politik i SF, som vi forhandlede med regeringen ud fra før jul. De ryk, som hr. Thulesen Dahl taler om, skete før jul. Det er klart nok, som det også blev sagt af fru Charlotte Antonsen, at da blev der ikke enighed mellem SF og regeringen.

Vores fortolkning af det er, at det skyldes, at regeringen har bevæget sig væk fra det nationale kompromis.

Vi kunne ikke få nogen garantier fra regeringen om, at den ville stå fast på de danske undtagelser. Vi kunne ikke få nogen tilfredsstillende formulering om miljø. Det var to meget vigtige områder, som gjorde, at vi ikke kunne blive enige.

Det har SF's landsmøde sådan set kun det at gøre med, at vi dér drog nogle konklusioner af sammenbruddet før jul, hvor vi så siger: O.k., når regeringen har fjernet sig fra det nationale kompromis, må vi jo orientere os andre steder hen, og det er det, vi er i gang med.

Hvilken bane man spiller på dér, finder jeg som sagt dybt, dybt uinteressant. Det centrale i hele EU-debatten er jo, må jeg sige til fru Charlotte Antonsen, at det til sidst skal til folkeafstemning, og derfor er de her parlamentariske

trakasserier og det taktiske spil om banehalvdele, og hvad ved jeg, der foregår her, jo interesseløst i forhold til, at vi i sidste ende skal finde ud af, om befolkningen står bag de her ting. Det er det interessante.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Det var hr. Kent Kirk, der spurgte, om SF slet ikke forholdt sig til, hvad der skete på regeringskonferencen. Jeg tror nu nok, mit indlæg forholdt sig ganske præcist til, hvad der netop foregår på regeringskonferencen. Hvis vi snakker om fleksibilitet, som jeg har brugt en del tid på, så er min kritik jo sådan set, at det er os i Danmark, der bruger for lidt tid på det, de øvrige diskuterer. De øvrige skal jo nu have forbedret sig til en diskussion på mandag om fleksibilitet.

Fleksibilitet er jo noget, SF går ind for. Vi har jo oven i købet et program, der har det som hovedtema, et Europa i flere rum, men vi synes, det er underligt, at vi har en regering, der er så underlig bovlam i den her sag, ikke tænker tanker, når det jo rent faktisk er Danmark, der med undtagelserne kunne bidrage langt mere til diskussionen om, hvordan vi laver et fleksibelt EU. Det anser vi for helt afgørende vigtigt.

En anden sag, som diskuteres, er indflydelse til de nationale parlamenter, som jeg også har hørt hr. Kent Kirk har talt om. Det er en sag, vi virkelig har brugt kræfter på i SF, og vi har nogle klare bud på, hvad man kan gøre. Vi har ikke færdigdiskuteret det, men igen: Lad os da diskutere det i Danmark, så det ikke er sådan, at det kun er de andre, der har, hvad skal vi sige, dagsordenen, og nu nævnte jeg jo to dagsordener, som jeg går ind for. Jeg går ind for, at de nationale parlamenter skal styrkes, og det udspil, som regeringen har lavet, synes jeg ikke er godt nok på det punkt. Det er noget, vi må arbejde videre med. Det er noget, vi må komme med forslag om, ligesom vi må gøre det med hensyn til fleksibilitet.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Ja, jeg var så tilfreds med det svar, som hr. Holger K. Nielsen kom med på mit første spørgsmål til hr. Steen Gade. Det fremgik deraf helt klart, at SF ikke kunne drømme om at lade andre fortolke, i hvilket omfang de fire forbedringer blev overholdt eller ej, og derfor bekymrer det mig nu, at hr. Holger K. Nielsen i anden

omgang kommer op og siger som et etableret faktum, at regeringen har fjernet sig fra det nationale kompromis.

Hvad er det, regeringen har gjort? Som medlem af et regeringsparti og som meget aktiv europapolitiker og som varm tilhænger af det nationale kompromis er jeg da meget dybt bekymret over, at den ene af parterne i sagen, nemlig SF, synes, at regeringen har fjernet sig fra det nationale kompromis.

Er Danmark blevet medlem af ØMU'ens tredje fase?

Nej, vi er ej.

Har vi fået et fælles forsvar?

Nej.

Har vi fået et fælles politi?

Nej.

Er der kommet et unionsborgerskab, som vi er medlem af?

Nej.

Hvad er det, der er overtrådt, må jeg spørge hr. Holger K. Nielsen om. Jeg vil gerne vide det. Jeg vil gerne vide, hvad det er, jeg er skyldig i som medlem af et regeringsparti.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jamen det her er jo præcis vores fortolkning af det nationale kompromis. Og jeg synes, det er et bemærkelsesværdigt indlæg, der kommer her fra fru Elisabeth Arnold. Hvorfor brød forhandlingerne sammen? Det gjorde de netop, fordi vi ikke kunne få nogen forpligtende formuleringer på, at regeringen under regeringskonferencen vil arbejde på at fastholde undtagelserne.

Jeg ved da godt, at de ikke er ophævet endnu. Men det, vi diskuterede dengang, var jo, om man ville arbejde aktivt på at fastholde de danske undtagelser. Det kunne vi ikke få en formulering på, som var acceptabel for SF. Det ved fru Elisabeth Arnold. Der var det, vi sad og diskuterede til sidst. Det var det, der ikke kunne blive enighed om.

Det kunne vi da ikke fortolke på andre måder, end at regeringen ikke mener det her alvorligt. Jo, man kan også høre finansministeren tale om, at det bare er et spørgsmål om tid, før vi skal have det ophævet, og tale om de her store fordele, der er ved at komme ind i ØMU'ens tredje fase.

Alle de uklare meldinger fra regeringsmedlemmer i sammenhæng med, at det ikke var muligt at få nogle klare formuleringer på, om man står fast, gjorde, at vi ikke kunne blive eni-

ge. At det skulle være en nyhed for Det Radikale Venstre, kommer sandelig bag på mig. Det var det, forhandlingerne brød sammen på før jul.

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Hr. Holger K. Niensens sidste indlæg overrasker mig noget, for hvorfor skulle en regering arbejde aktivt for at fastholde fire danske forbehold under regeringskonferencen, når de fire danske forbehold ikke er til forhandling? Jeg husker, at statsministeren sagde i den debat, vi havde den 12. december: De fire danske forbehold eksisterer før, under og efter regeringskonferencen.

Større garanti kan der vel i virkeligheden ikke gives. Jeg spurgte dengang i december: Hvad er det for en garanti, SF vil have omkring de fire danske forbehold? Er det det, at vi udsteder en garanti for ét år eller 10 år eller 100 år? Hvad er det?

SF har i virkeligheden den største garanti, nemlig at forbeholdene kun kan laves om ved en ny dansk folkeafstemning. Større garanti kan der vel ikke stilles.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg er også lidt forbløffet over hr. Holger K. Niensens udlægning. Det, der klart blev sagt under forhandlingerne, og det, der klart blev sagt offentligt på det tidspunkt, var, at de danske forbehold kun kan hæves ved en selvstændig dansk folkeafstemning, altså en folkeafstemning, der var uden for ratifikationsafstemningen om en eventuel ny traktat.

Der blev ikke sagt noget om tidspunktet. Det gjorde man af gode grunde naturligvis ikke, for der er ingen, der ved, om eller hvornår tidspunktet kommer for, at der er et ønske om ophævelse af de danske forbehold. Men det blev klart markeret, at det ikke ville blive et bondefangeri, hvor man puttede fjernelser af forbehold ind, samtidig med at man skulle ratificere.

Det kan jeg som varm EU-tilhænger naturligvis kun være glad for, for hvis man bunkede afstemningen, så risikerede vi at komme i samme situation som i 1992, hvor et dansk nej standsede de andre landes mulighed for at gå videre, som de vil, og det har vi jo lovet at de gerne må. Derfor kan man naturligvis ikke have én afstemning, man må naturligvis have en afstemning om resultatet inklusive danske forbehold og så løbende eventuelt om ophævelse af danske forbehold.

Det blev sagt til SF, men hvad var det, SF krævede? At det skulle indskrives i traktaten, at de danske forbehold eksisterede. Det var jo det, der var SF's krav, og det var det, SF ikke fik, og derfor er jeg meget godt tilfreds med hr. Holger K. Niensens tilføjelse, nemlig tilføjes om, at der ikke kunne være en formulering om de danske forbehold, som SF kunne acceptere. Det var nemlig det, der var problemet, for der kunne godt komme ganske fornuftige meldinger om de danske forbehold ind i et forhandlingsresultat.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil gerne minde hr. Holger K. Nielsen om, at i oplægget til regeringskonferencen, det oplæg, som blev tiltrådt ved en afstemning her i Folketinget i midten af december 1995, og som var det oplæg, SF ikke kunne tilslutte sig, står der nederst på side 2:

»Danmarks holdning til borgerskab, Den Økonomiske og Monetære Union, fælles forsvarspolitik og fælles forsvar, retlige og indre anliggender er fastlagt ved folkeafstemning den 18. maj 1993 og kan kun ændres igennem en ny folkeafstemning.«

Det var ikke godt nok for SF, og åbenbart er det sådan, at hr. Holger K. Nielsen nu siger, at regeringen på det tidspunkt havde fjernet sig fra det nationale kompromis.

Så er mit spørgsmål til hr. Holger K. Nielsen: Er det i virkeligheden SF, der er blevet bange for sin egen skygge? Er det SF, som er blevet nervøs for de reaktioner, der er kommet fra SF's eget bagland og ikke mindst fra aktive unionsmodstandere som hr. Keld Albrechtsen, som konsekvent siger: Politisamarbejde, uha – når det i virkeligheden ikke er politisamarbejde, vi er imod.

Vi er imod et fælles unionspoliti, vi er ikke imod politisamarbejdet. Vi går varmt ind for politisamarbejdet. Det er blot et af eksemplerne på, at retorikken fuldstændig tager magten fra mange af de folk, der ellers ville være trygge ved at stemme på hr. Holger K. Nielsen, men som siger: Vi tror alligevel ikke på, at du kan holde til det med det nationale kompromis.

Jeg synes, det er ejendommeligt at høre hr. Holger K. Nielsen sige, at regeringen har fjernet sig fra det nationale kompromis, når det står højt og tydeligt i oplægget til regeringskonferencen, at man respekterer folkeafstemningen den 18. maj 1993, og at man fastholder de synspunkter, man havde dengang, og det kan kun ændres ved en folkeafstemning.

Men selv det tør hr. Holger K. Nielsen åbenbart ikke overlade til den danske befolkning at tage stilling til.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Vi er jo lige her i den uenighed, der er om det nationale kompromis, hvor det for Det Radikale Venstre og for Socialdemokratiet udelukkende er en metode til at få ændret, til at få ophævet forbeholdene.

For os var det afgørende, at der blev tale om en ny og offensiv dansk europapolitik. Det er den, som vi har efterlyst siden 1993, og derfor kan man ikke nøjes med en konstatering som den, der blev læst op før. Vi ønskede, at der skulle være en klar offensiv formulering på, at man ville arbejde aktivt for det, at man ville stå fast på det.

Det er jo den usikkerhed, der er kommet gennem udtalelser fra ledende regeringsmedlemmer, der for os og for mange i befolkningen må give usikkerhed på, om regeringen virkelig mener det her.

Når en finansminister siger, at vi i virkeligheden bør være medlem af ØMU'en, når en økonomiminister siger det samme, hvordan kan man så overhovedet have tillid til, at regeringen vil arbejde aktivt for, at vi skal stå uden for ØMU'en? Når man får forblommede meldinger om forsvarssamarbejdet, om Vestunionen, fra statsministeren, hvordan kan befolkningen så få tryghed for, at regeringen virkelig vil arbejde for de her ting?

Det var derfor, vi ønskede krystalklare formuleringer på, at man aktivt vil arbejde for, at undtagelserne skal fastholdes. Det kunne vi ikke få, og dér er så uenigheden. Og så synes jeg, vi må konstatere: O.k., dér er vi uenige. Men vores fortolkning er, at regeringen ikke på noget tidspunkt har villet arbejde for den nye og langsigtede danske europapolitik, der var grundlaget for folkeafstemningen den 18. maj 1993.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det nævnes gang på gang og nu senest også af hr. Ove Fich, at de danske forbehold jo ikke er til diskussion på regeringskonferencen, og derfor var det også noget pjat, at SF overhovedet involverede sig med at kræve nogle formuleringer i det danske oplæg om de danske forbehold.

Men nu er det vel meningen ved sådan en forespørgsel, at vi skal diskutere noget substans

og noget indhold og ikke bare noget retorik, og jeg vil gerne spørge hr. Ove Fich:

Vi siger, at vi har et forbehold imod dansk deltagelse i fælles forsvarssamarbejde, vi siger, at vi ikke er medlemmer af Vestunionen, så der ligger ikke noget problem for Danmark, vi deltager ikke i det fælles forsvarssamarbejde, der eventuelt måtte komme.

Nu sidder man så i EU og diskuterer under regeringskonferencen en model, hvor EU skal kunne bede Vestunionen om at udføre fælles aktioner for EU, en model, der indebærer, at Danmark som et land, der ønsker at stå uden for et fælles forsvarssamarbejde, skal forpligtes både politisk og finansielt af den fælles aktion.

Selv om vi altså vælger at stå uden for den fælles aktion, skal vi bakke den op politisk, og vi skal også være med til at støtte den finansielt.

Mener hr. Ove Fich og Socialdemokratiet ikke, at det rører ved et af de danske forbehold? Mener hr. Ove Fich, at dermed er det lysende klart for alle i Danmark, at vi stadig væk er uden for enhver form for fælles forsvarssamarbejde i EU, selv om vi altså både politisk og finansielt bliver forpligtet til at medvirke?

Og vil Socialdemokratiet i medfør af den klarhed, som hr. Ove Fich måske mener der er på området, klart meddele Folketinget, at regeringens og Socialdemokratiets politik er at modarbejde en sådan model ved regeringskonferencen, så vi altså ikke ser et slutresultat, der på den måde kan forpligte Danmark, når Danmark ikke ønsker at være med i et fælles forsvarssamarbejde?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Fru Elisabeth Arnold anklagede SF for at lytte for meget til mig og andre unionsmodstandere. Jeg vil da sige, at jeg håber, at fru Elisabeth Arnold får ret i den påstand. Vi har i hvert fald rakt hånden frem til SF og ønsker et samarbejde med SF, det skal der ikke herske nogen tvivl om.

Så påstår fru Elisabeth Arnold, at jeg betjener mig af retorik, for eksempel når vi snakker om politisamarbejde som dansk undtagelse, og hr. Ove Fich påstår ligefrem, at de fire danske undtagelser slet ikke er til forhandling på regeringskonferencen. Det er en ejendommelig påstand, som jeg har hørt hr. Ove Fich gentage efterhånden utallige gange. Det bliver den jo ikke mere rigtig af.

Udenrigsministeriet har udsendt en redegørelse for de forskellige landes positioner på

regeringskonferencen. Af den redegørelse fremgår det, at ni lande allerede har meldt positivt ud om, at de ønsker en integration af Vestunionen i EU på sigt. Det er en underminering af den danske undtagelse, som er direkte under forhandling i øjeblikket på regeringskonferencen. Men hr. Ove Fich påstår, at den danske undtagelse ikke er til forhandling på regeringskonferencen.

Men hvis EU og Vestunionen smelter sammen, er vi med i Vestunionen, hvis vi er med i EU – og tilsvarende med hensyn til overførelsen af det retlige samarbejde. Politit overføres ikke i første omgang, men asylret og andre ting overføres til Unionen, til det overstatslige, må jeg sige til fru Elisabeth Arnold, og det er der vist endda 10 eller 11 lande der allerede nu har sagt de ønsker. Vi har kun England at støtte os til i den sag. Og så siger man, at det ikke er til forhandling på regeringskonferencen! De bestiller faktisk ikke andet end at sidde og forhandle om afvikling af de danske undtagelser.

Jeg vil godt bede om, at der kommer bare et lillebitte element af realitetssans ind i den danske regerings og regeringspartiernes vurdering af situationen. Det er, som om man slet ikke har forstået alvoren i det, man deltager i.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Realiteten er jo, at der er ingen, der kender konferencens resultat, og med den måde, man har formuleret forholdet i det danske udspil på, kan man naturligvis ikke låse sig fast på, at de danske forbehold kan eksistere meget længe efter konferencen.

Som hr. Keld Albrechtsen lige var inde på, er det jo korrekt, at flere emner inden for de danske forbehold: forsvarspolitik, det retlige samarbejde, er til forhandling som politiske emner på regeringskonferencen. Og når ingen kender resultatet, ved vi naturligvis ikke, om disse to forbehold vil blive berørt, og derfor var vi i december måned helt enige med regeringen i, at vi naturligvis ikke i et dansk udspil kan sige, at disse danske forbehold ikke vil blive ramt af konferencens resultat. Og derfor er det formuleret, som det er, for nu er der en mulighed for, at man tager en folkeafstemning, når vi kender resultatet, så Danmark efter denne folkeafstemning kan tilslutte sig det fulde resultat.

Men i øvrigt vil jeg sige, at jeg finder det rørende at se den omsorg, der er fra regeringspartierne side for SF's bevæggrunde, for for

mig at se er der et meget klart skift fra SF's side. Man har i og for sig i dag fortrudt, at man sagde ja til Edinburgh, og så finder man nogle betingelser og nogle krav, som er så horrible, så der ikke er nogen chance for, at regeringen og i øvrigt selvfølgelig heller ikke Venstre kan honorere dem.

Og så indrøm det da fra regeringens side, indrøm det og erkend, at SF er stået af! De stod af, da vi lavede forhandlingsudspillet, og der er ikke meget at gå efter for SF ved denne runde.

Så lad os tage fat på at få en mere ordentlig og ærlig debat over for den danske befolkning og sige, hvem der står bag, og hvem der ikke står bag den danske EU-politik.

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Hr. Holger K. Nielsen citerede finansministeren for at have sagt, at vi i virkeligheden bør være med i ØMU'en. Det har finansministeren mig bekendt aldrig sagt. Jeg tror godt, jeg ved, hvorfra hr. Holger K. Nielsen har den opfattelse, men jeg har tilladt mig at efterprøve, hvad finansministeren faktisk sagde ved den lejlighed, og det var ikke det pågældende. Så jeg vil bede om, at man citerer korrekt, når man skal bruge det som argumentation for, at regeringen er løbet fra de fire danske forbehold.

Hr. Kristian Thulesen Dahl havde nogle bemærkninger om EU og forsvaret, nemlig at vi bliver politisk og økonomisk forpligtet til at deltage i det fælles forsvarssamarbejde. Ja, jeg må beklage, at jeg ikke kender resultatet af regeringskonferencen endnu. Det gør hr. Kristian Thulesen Dahl åbenbart. Men jeg kan forsikre hr. Kristian Thulesen Dahl om, at vi selvfølgelig deltager i alle diskussioner på regeringskonferencen. Der er da intet, der er helligt.

Vi er jo også med i diskussionen om Den Økonomisk-Monetære Unions tredje fase, selv om vi har forbehold, og selv om vi ikke skal deltage i den, for alt hvad der sker i Europa er naturligvis også af interesse for Danmark.

Til hr. Keld Albrechtsen vil jeg blot sige: De opregninger med, at ni lande støtter det ene og ti lande støtter det andet, giver jeg ikke ret meget for. Man skal huske, at alle ændringer på en regeringskonference skal vedtages enstemmigt.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Som et eksempel på hr. Holger K. Nielsens opfattelse af, at regeringen har fjernet sig fra det nationale kompromis, nævnte hr. Holger K. Nielsen udtalelser fra finansministeren og økonomiministeren om ØMU'ens tredje fase. Hr. Ove Fich har netop svaret på angrebet på finansministeren, og jeg vil svare på angrebet på økonomiministeren, selv om jeg tror, at hun godt kan forsvare sig selv.

Jeg har gentagne gange hørt økonomiministeren sige: Danmark kan ikke være medlem af ØMU'ens tredje fase, for det vil befolkningen ikke have. Derfor er det mit ansvar som økonomiminister at sørge for, at Danmark får et arrangement i forhold til den ØMU, der muligvis kommer, som gør, at Danmark bliver stillet så gunstigt som muligt.

Det mener jeg er en ansvarlig holdning fra en politiker, som også respekterer folkeafstemningen den 18. maj. Det kan ikke nytte noget, at SF får sådan et forhold til de fire forbehold, så man ikke kan nævne nogen af dem eller diskutere nogen af dem, uden at SF får det, som Store Claus havde det med degne. Til hr. Keld Albrechtsen: Det er fuldstændig rigtigt, at de fire forbehold ikke er til forhandling i den forstand, at ingen af de øvrige fjorten medlemslande anfægter, at Danmark har de fire forbehold. Vi har dem, og vi har dem så længe, vi selv ønsker dem. Der er ingen andre lande, som vil påtvinge os, at vi skal prøve at ændre dét.

De tryk, der kommer for at få danskerne til at ændre deres forbehold, kommer så sandelig her fra denne sal. Vi har jo flere gange i dag hørt fru Charlotte Antonsen sige, at hun gerne vil have, at vi hæver de fire forbehold. Der er ingen andre medlemslande i EU, som pålægger os at hæve de fire forbehold. Alle landene har accepteret, at vi har dem, og at vi har dem, så længe vi selv ønsker dem.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg synes, det er vigtigt, at vi her i Folketinget har et ordentlig forhold til H.C. Andersen. Så det var altså ikke Store Claus, der havde et specielt forhold til degne, det var den bondemand, hvis kone den lokale degn forførte, der ikke kunne lide degne. Det er noget andet.

Jeg synes i øvrigt, det er rørende at høre politikere som fru Charlotte Antonsen og hr. Peter Duetoft stå og tale om krav til det nationale

kompromis, når man ved, at hr. Peter Duetoft var direkte imod det nationale kompromis i 1992. Det var han rent faktisk.

Og fra Venstre, som jo løb fra det nationale kompromis næsten før blækket var tørt, skal vi høre fra fru Antonsen, at der bliver stillet horrible krav. Hvad er det for horrible krav, vi stiller? Det er, at aftalen overholdes. Jeg ved godt, at Venstre har et meget specielt forhold til den slags ting, men det er dog alligevel det mest horrible, jeg har hørt længe: at det skulle være mærkværdigt at stille krav om, at aftaler overholdes.

Det var en del af aftalen, at der skulle være tale om en ny og langsigtet dansk politik og ikke en taktisk fidus, sådan som Venstre betragter det som, og det er heller ikke noget med, at vi bare holder fast i forbeholdene, fordi befolkningen nu ikke kan overtales til at ophæve dem.

Det er denne taktiske tilgang til det, hvor man siger: Vi er imod det, vi vil ikke arbejde for det, men befolkningen vil desværre ikke ophæve dem i øjeblikket, der er uacceptabel. Det, der var essensen i finansministerens tale, var altså, at der er kæmpe fordele ved ØMU'ens tredje fase, både politiske og økonomiske fordele, men der er bare ét problem: befolkningen.

Jamen dét er da uacceptabelt. Enten har man en politik, eller også har man den ikke. Enten støtter man forbeholdene, eller også støtter man dem ikke. Denne her tvetungede tale fra regeringen, fra Det Radikale Venstre og fra Socialdemokratiet er uacceptabel. Når man det ene øjeblik taler om, at vi skal ophæve dem så hurtigt som muligt, for så i næste øjeblik at sige, at det tør vi ikke i øjeblikket, så er det uacceptabelt.

For os var der tale om substans. Der var tale om en ny dansk europapolitisk linje, hvor forbeholdene indgår i en ramme omkring fleksibilitet, en ny strategi for den europæiske udvikling. Det venter vi stadig væk på fra regeringen. Jeg tror ikke, den kommer.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Den tvetungede tale kommer jo desværre nok også fra hr. Ove Fich, når hr. Ove Fich skal tale om det fælles forsvarssamarbejde.

Det er jo rigtigt, som hr. Ove Fich siger, at vi ikke kender resultatet af regeringskonferencen, men det skulle vel ikke forhindre os i her under en forespørgselsdebat, som vel netop har det formål, at afprøve hinandens synspunkter og finde ud af, hvad det er, partierne egentlig

ønsker regeringen skal gøre ved regeringskonferencen. Det er jo det eneste sted, hvor vi for alvor har en mulighed for at få afprøvet hinandens synspunkter i åbenhed, og hvor befolkningen har en mulighed for at følge med i diskussionen. Og derfor må jeg endnu en gang prøve at få hr. Ove Fich til at forholde sig til det, jeg spørger om, i stedet for at tale udenom.

Vi deltager i alle politiske diskussioner ved regeringskonferencen, men hr. Ove Fich siger, at det ikke berører de danske forbehold. Så er det, jeg siger: Hvis man arbejder helt konkret – det gør man jo – med en model ved regeringskonferencen, som hedder, at EU skal kunne bede Vestunionen om at udføre fællesaktioner og vi ikke ønsker at deltage, men ønsker at holde os uden for, så bliver vi alligevel med den model, man arbejder med ved regeringskonferencen, forpligtet til at skulle betale til dem, og vi bliver forpligtet til politisk at bakke dem op. Men så er der bare det, at vi jo reelt også er med i aktionerne, reelt skal give udtryk for at være sympatisk indstillede over for disse samt være med til at betale for dem.

Så er det, jeg spørger Socialdemokratiet: Mener Socialdemokratiet så ikke, at et af de danske forbehold er berørt? Mener Socialdemokratiet så ikke, at vi med de politiske diskussioner, der foregår ved regeringskonferencen, rører ved noget af det væsentlige, som befolkningen tog til sig, da den sagde, at den ikke vil være med i det fælles forsvarssamarbejde? Kan vi ikke få et svar på det fra hr. Ove Fich?

Formanden:

Jeg tror, at vi efter disse 21 korte bemærkninger er fremme ved fru Elisabeth Arnold som ordfører.

Elisabeth Arnold (RV):

Formelt set har EU's regeringskonference nu været i gang i cirka seks uger. Set i lyset af, at den samlede varighed af konferencen formodentlig vil overstige et år, er den således kun lige begyndt, men det er ikke desto mindre af afgørende betydning, at det danske Folketing lægger en god stil allerede fra starten.

Denne her tale skrev jeg for nogle dage siden, og jeg kan jo godt se, at dér har jeg altså gjort regning uden vært. Jeg havde troet, at vi skulle diskutere konferencens indhold, konferencens substans, og jeg vil især sige til min gode kollega hr. Ove Fich fra Socialdemokratiet, at han åbenbart har været så meget ude at rejse, at han

har fået abstinenser med hensyn til de hjemlige slagsmål om de fire forbehold og partiernes forskellige synspunkter, så vi er jo tilbage i den gamle vals igen, og nu kører det, som det plejer.

Det er så også i orden. Vi løber aldrig tør for stof, og det skal vi heller ikke gøre. Vi skylder selvfølgelig befolkningen, hver eneste gang der er en lejlighed til det, at få en diskussion om EU-forhold, om regeringskonferencen her i Folketinget.

Til hr. Steen Gades indlæg for lidt siden om, at vi skulle diskutere, hvor hyppigt vi skal have disse forespørgselsdebatter, vil jeg sige, at fra radikal side vil vi gerne sige så hyppigt som overhovedet muligt, og vi skal sørge for, at alle faser i forhandlingsforløbet bliver diskuteret fra denne talerstol i denne sal under fuld offentlighed, så der ikke er nogen, der kan beskyldes nogen for lusk.

Det er altså meget kort tid, konferencen har løbet, og det ville være mærkværdigt, hvis der var nogen som helst resultat af konferencen, der kunne tages stilling til eller diskuteres på nuværende tidspunkt. Men vi er altså interesseret i at få den åbne og offentlige diskussion, og vi er interesseret i at holde den ved lige og i at genoptage den, så snart der igen er et ønske om det.

Hvad har konferencen budt på indtil nu? Ja, både statsministeren og udenrigsministeren har jo remset en del enkeltemner op og givet en førstehåndsvurdering, og jeg vil ikke gentage de mange enkelte emner. Mange af dem har også været nævnt i den meget lange debat, vi allerede har haft, men jeg vil især gerne fremhæve følgende områder:

Vi har kunnet konstatere, at der har været en uventet, men glædelig interesse for mere åbenhed, mere gennemskuelse og en større enkelhed i EU-samarbejdet. Det er glædeligt, for vi kunne ikke på forhånd have ventet, at den interesse var til stede fra de andre lande.

Der har været en forstærket interesse for menneskerettighedernes overholdelse, for demokratiets vilkår. Det er også glædeligt. Det er også glædeligt, at det diskuteres, at man, når medlemskredsen bliver udvidet og der kommer en ny traktat, så kan indføre sanktioner over for lande, som vedvarende og groft krænker menneskerettighederne eller stiller demokratiet urimelig dårligt. Jeg tror, det er et vigtigt signal at give til de nye medlemslande, de nye ansøgerlande, at her er noget, som vi har haft liggende i skuffen, og som vi gerne vil have lagt frem på en meget fremtrædende plads i en kommende traktat.

Der har også været uventet og glædelig stor interesse for at drøfte de alvorlige problemer med ledigheden, som plager de fleste medlemslande.

Der har ligeledes været stor interesse for at diskutere miljøpolitikken. Der er endnu ikke konkrete resultater, og det er da ikke sikkert, at resultaterne vil tilfredsstille nogle af de mest kritiske deltagere i den danske debat, men der har været interesse for at diskutere det, hvilket mange på forhånd havde forsvoret.

Der har også været stor interesse for at effektivisere samarbejdet, og det er selvfølgelig glædeligt. Men når effektiviteten ønskes fremmet på bekostning af især de mindre medlemslandes rettigheder, er det mindre glædeligt. Vi ved altså allerede nu, at her er et sted, hvor Danmark skal være yderst opmærksom på de videre forhandlinger. Jeg kan som eksempel nævne, hvilket også blev nævnt af den konservative ordfører, at det f.eks. gælder antallet af kommissærer i et udvidet EU.

Der har været mange fortalere blandt de nuværende medlemslande for at ændre i samarbejdsformen vedrørende den såkaldte tredje søjle – de retlige og andre anliggender. Hermed er vi med det samme dybt involveret i et af de områder, som berøres af et af de fire danske forbehold. Så det er selvfølgelig rigtigt, hvad også hr. Keld Albrechtsen har nævnt for ikke så længe siden, at områder, som er berørt af de danske forbehold, selvfølgelig bliver diskuteret på regeringskonferencen. Men selve det, at Danmark har forbehold på de pågældende områder, er ikke til diskussion, og der er ingen, der har anfægtet, at Danmark har forbeholdene.

Men det er allerede nu, for så vidt angår den tredje søjle, klart, at mange af vore samarbejdspartnere ønsker, at der ændres på dette område. Den tredje søjle bliver derfor et af de meget spændende forhandlingsområder, for nu at beskrive det på en positiv måde. Det er klart, at det kræver, at de danske forhandlere, det danske Folketing og de danske politikere er meget oppe på dupperne for at sørge for, at det resultat, der kommer ud af det, er et, der er foreneligt med det danske forbehold.

De emner, der er på tale, er jo ikke nogen, som vi er uinteresserede i at beskæftige os med. Det er bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet, bekæmpelse af narkokriminalitet, narkosmugling, og det er også f.eks. asylsamarbejde. Jeg kan nævne et eksempel, der måske kan belyse det lidt nærmere for skeptiske tilhørere som f.eks. hr. Keld Albrechtsen.

En asylsøger fra Bosnien, som stod på nordkysten af Tyskland for nogle år siden og valgte, hvilken færge vedkommende skulle tage med for at flygte fra det plagede hjemland, ville få fuldstændig forskellige vilkår afhængig af, om hun tog færgen til Danmark eller færgen til Sverige. Så forskellige er vilkårene i de to lande for nøjagtig den samme flygtningegruppe, der kommer til lande, som burde ligne hinanden meget, men det gør de altså ikke, fordi vi ikke har noget samarbejde.

Vi kan sagtens finde ud af nogle regler, hvis vi gør det med enstemmighed og via mellemstatsligt samarbejde, men alene det, at vi har lagt gift ud for diskussion om noget som helst i den tredje søjle, gør, at det bliver uendelig svært. Det er et område, hvor jeg synes, vi skulle gøre en indsats for at prøve at få nogle ensartede regler uden overstatslig indblanding, men hvor vi dog i det mindste prøver at lade landene følge nogenlunde samme retningslinjer – alt sammen begrundet i Genèvekonventionen og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Som det er i dag, er der flygtninge, som er flygtet fra præcis samme vilkår, flygtet fra samme ulykkelige krig, men de har meget forskellige vilkår afhængig af, hvilket land de tilfældigvis er havnet i. Det kan vi ikke som europæisk samarbejdsland være bekendt.

Det er godt, at vi allerede nu ved, at der er flere forskellige synspunkter på dette område. Danmarks bevægelsesfrihed er nok ikke så forfærdelig stor. Det er ikke en beklagelse. Det er blot en konstatering. Hvis vi skal overholde vores forbehold, så skal vi selvfølgelig også være opmærksomme på, at der er grænser for, hvad vi kan gå med til.

Et af de andre vanskelige områder for Danmark, det sikkerhedspolitiske, er også hurtigt kommet i fokus og ikke mindst efter, at de to øvrige nordiske medlemslande, Sverige og Finland, har erklæret sig som fortalere for en styrkelse af Vestunionen. Nu er det jo sådan, at i denne fase foretager de enkelte lande meget almindelig positionering. De forskellige EU-landes sikkerhedspolitiske geografi eller sikkerhedspolitiske tilknytning til forskellige organisationer er meget forskellig, og det er klart, at Sverige og Finland ikke har mange andre muligheder end at søge optagelse i WEU og søge den styrket, for de er ikke medlemmer af NATO og har derfor ikke en forsamling af lande at arbejde sammen med til daglig.

Sideløbende med hele denne diskussion har vi diskussionen om NATO's udvidelse, om OSCE's rolle og om Ruslands status i et totalt ændret Europa. Ingen forventer vel, at den diskussion stopper i halvandet års tid, blot fordi 15 af de europæiske lande holder en regeringskonference om et EU-samarbejde.

Det er bl.a. en af de opgaver – altså ikke glemme de parallelle og meget vigtige diskussioner, der kører samtidig med regeringskonferencen – som vi fra politikerside skal tage alvorligt. Der bliver meget at holde styr på.

Som et første resumé af de påbegyndte forhandlinger vil jeg gerne konkludere, at der er mange danske ønskeemner, som bliver taget op, og som vi kan glæde os over bliver taget op. Men der er også problememner for Danmark, som kommer i fokus. Det skal vi være meget opmærksomme på.

Vi kan allerede nu se, at interesseforskellene mellem store og små lande er til stede og er meget klare. Vi ser ikke fra radikal side nogen grund til pessimisme. Vi synes, Danmark er velforberedt, og vi har med den åbne og grundige linje, vi lægger op til her i Folketinget, skabt ordentlige vilkår for den folkelige debat. Den skal følge hele forhandlingsforløbet, så befolkningen ikke er uforberedt den dag, der skal tages stilling til resultatet.

Til sidst vil jeg sige, at det forhandlingsoplæg, regeringen har udarbejdet, samt den dagsorden, Folketinget vedtog den 12. december 1995, efter vores mening udgør et fuldt tilstrækkeligt grundlag for de fortsatte forhandlinger. Der vil ikke efter vores mening være fornuft i at vedtage en ny dagsorden i dag. Vi vil derfor ikke stemme for nogen af de foreslåede dagsordener.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det bekymrer mig, at fru Elisabeth Arnold i sit svar vedrørende asylpolitikken og det retlige samarbejde nu i realiteten lægger op til at acceptere en harmonisering af disse regler i EU. Selv om fru Elisabeth Arnold stadig væk hårdnakket hævder, at det ikke vil berøre den danske undtagelse, så er der alligevel den samme glidning, den samme underminering i det, som vi ser, når vi taler om Vestunionen, som vi havde oppe for lidt siden.

Jeg synes, det ville være utrolig farligt, hvis man får etableret dette Fort Europa, hvor vi bliver forpligtet til her i Danmark at skulle afvise flygtninge, som er afvist af et andet EU-land. Det er jo én af de ting, der bliver resultatet.

Vi ved jo, at der er andre EU-lande, der har regler vedrørende politiske flygtninge, som er helt anderledes end dem, vi har i Danmark. Jeg synes, det ville være et meget stort tilbageskridt på det retssikkerhedsmæssige og flygtningepolitiske område, hvis vi skulle til at have en harmonisering med disse EU-lande.

Vi ved jo, hvordan f.eks. Grækenland har en lovgivning, der forbyder dets indbyggere at udtale sig imod den græske politik f.eks. i forhold til Makedonien. Vi ved, der er et ansøgerland som Slovakiet, hvor man har en lov under forberedelse, der simpelt hen forbyder at kritisere regeringen. Vi ved, at man har det samme problem i Kroatien.

Jeg tror, man skal være meget, meget varsom med at få harmoniseret noget som helst på det rets- og flygtningepolitiske område med lande, som mildt sagt har et tvivlsomt forhold til den politiske frihed. Hvis man kommer ind på den glidebane, vil det komme til at indvirke på og underminere vores flygtningebegreb her i Danmark. Så også her tror jeg, man skulle stoppe op og tænke sig om, inden man sætter sig op på glidebanen.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Nu startede fru Elisabeth Arnold sin ordførertale med sådan en slags, man kan vel sige humoristisk afstand til hr. Ove Fichs startindlæg på debatten. Derfor bliver jeg nødt til først at spørge fru Elisabeth Arnold, om den sådan lidt humoristiske afstandtagen også gælder hr. Fichs bastante udmelding om dagsordensforslagene.

Når jeg spørger, er det jo, fordi fru Elisabeth Arnold gjorde sig til talsmand for, at vi under regeringskonferencens forløb burde have langt flere forespørgsler her i Folketingssalen om konferencens forløb for at få en debat i åbenhed og den slags.

Det er derfor selvfølgelig interessant for os at vide, om fru Elisabeth Arnold ligesom hr. Ove Fich mener, at det er en uskik at fremsætte dagsordensforslag ved sådan nogle forespørgsler, og om det er Det Radikale Venstres politik, at kommer der dagsordensforslag, så stemmer Det Radikale Venstre i lighed med Socialdemokratiet imod, uanset hvordan de er skruet sammen, og uanset hvad de siger. Det er det første spørgsmål, som jeg godt vil have et svar på.

Jeg spurgte til Socialdemokratiets holdning, og dér lykkedes det mig ikke at få et svar, derfor vil jeg nu prøve med Det Radikale Venstre, og

det handler om den problematik, som jeg flere gange har trukket frem om det fælles forsvarssamarbejde og vores forbehold på det område. Finder Det Radikale Venstre overhovedet ikke, at hvis man laver en model, der siger, at EU kan lave fælles aktioner eller kan få Vestunionen til at lave fælles aktioner, hvor Danmark, som et land, der ønsker at stå uden for de fælles aktioner, alligevel skal betale og er politisk forpligtet til at være solidarisk, at det berører et af vores forbehold, og finder Det Radikale Venstre ikke grund til klart at melde ud, om man er tilhænger eller modstander af en sådan model? Det er det andet spørgsmål, som jeg gerne vil have svar på.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg er sådan set glad for det spørgsmål, som hr. Keld Albrechtsen stillede til mig om asylpolitikken, for jeg synes, det rører ved noget meget væsentligt, når vi diskuterer samarbejdet mellem de europæiske lande – og jeg siger udtrykkeligt ikke EU-landene, men mellem de europæiske lande.

Vi har i f.eks. Europarådet et tæt samarbejde mellem en lang række demokratiske lande i Europa, som ønsker at få ensartede regler på nogle af de områder, hvor de er grundlæggende enige. Det er for eksempel alle de lande, der har underskrevet flygtningekonventionen og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, som siger: Lad os dog få nogle regler, så vi behandler asylsøgere, der har bestemte vilkår, ens.

Det er utilfredsstillende, og det er retssikkerhedsmæssigt dybt betænkeligt, at en kvinde, der er flygtet fra Bosnien, som står alene med sine to børn i Rostock, og som kan tage en færge nordpå, bliver afvist i Sverige, men får asyl i Danmark. Det er ikke tilfredsstillende.

Det har sådan set ikke noget med EU at gøre, men det har noget at gøre med, at de europæiske lande ikke samarbejder om, hvilke grupper der skal have hvilken behandling i de forskellige landes asylsystemer. Jeg mener, det må være til almindelig glæde for flygtningearbejdet, at der er nogenlunde ensartede regler i de forskellige lande. Ellers er det dybt betænkeligt, at personer, som har nøjagtigt ens vilkår, i øvrigt bliver behandlet meget forskelligt afhængigt af, hvilket land de tilfældigvis er kommet til på deres vej væk fra urocentrene.

Så vil jeg sige til hr. Thulesen Dahl, at jeg ikke har noget som helst ønske om at begrænse

Folketingets debatter om denne regeringskonference. Jeg har ikke nogen ønsker om at begrænse mulighederne for at fremsætte dagsordener, men jeg forbeholder mig selvfølgelig min ret til at tage stilling til den enkelte dagsorden den dag, den foreligger, og ikke på forhånd.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg tillader mig her en sen fredag eftermiddag at sige, at jeg synes, at den diskussion om at røre ved de danske forbehold er en forkvaklet diskussion. Jamen hvad er det? Man har allerede i den forstand berørt danske forbehold, hvis man tror, at det ligger i, at man har diskuteret et emne ved de forberedende møder, som er omfattet af et dansk forbehold. Man har jo diskuteret unionsborgerskab, men det er jo ikke sådan, »berøre danske forbehold« skal opfattes.

Det, der er afgørende, er, at de danske forbehold ikke kan ændre på regeringskonferencen. De danske forbehold står fast, indtil danskerne skifter mening. Vi har selvfølgelig accepteret i Edinburgh, at man kan gå videre på de områder, hvor vi har forbehold. Skulle vi så sidde på regeringskonferencen og sige: I må ikke berøre et område, I gerne vil gå videre på, for vi har altså et forbehold? Der kan selvfølgelig ske ændringer på de områder, hvor danskerne har forbehold, bare ikke for Danmark.

Når de så laver de ændringer, hvis de gør det, så må vi jo bagefter tage stilling til, om det får et flertal i Folketinget for på et senere tidspunkt at sige: Jamen så må vi igen tage stilling til det danske forbehold på det her område. Og det er ingen automatisk følge af, at man træffer en beslutning på regeringskonferencen. Vi har tilladt de andre at gøre det, og så ville det da være underligt at komme og sige, at det måtte de ikke diskutere.

Så hvis man bruger ordene, at man berører de danske undtagelser, på den måde som jeg forstår Enhedslisten bl.a. bruger dem, nemlig ved overhovedet at diskutere emner, der er omfattet i de danske undtagelser, så er det en forkvaklet diskussion. Hvis man bruger ordet berøre som ordet ændre, altså at man vil ændre de danske forbehold på regeringskonferencen, så har regeringen fuldstændig ret, for det kan man ikke gøre på regeringskonferencen. Det kan kun den danske befolkning.

Jeg synes, det skal skæres ud i pap, for hvis jeg ikke gør det, så bliver hele europadebatten hele det næste år kørt fuldstændig af sporet med

den dér diskussion frem og tilbage, hvor man vil stå og slå hinanden oven i hovedet med, hvad det egentlig er, der foregår.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Peter Duetoft giver en forkert beskrivelse af situationen på regeringskonferencen. Hvis der fremlægges forslag, som betyder, at en af de danske undtagelser skal ophæves, så er det ikke noget med, at vi her i Danmark skal tage stilling til, om vi vil acceptere det og afholde en folkeafstemning om ophævelse af den undtagelse. Så er det noget med, at der skal nedlægges veto på regeringskonferencen mod, at traktaten bliver ændret, således at den danske undtagelse ikke bliver undermineret. Jeg troede egentlig, at det, vi havde fået tilsagn om, var, at undtagelserne ikke ville blive ophævet på konferencen. Nu får vi en anden besked af hr. Duetoft, eller også har hr. Duetoft ikke udtrykt sig, så det er til at forstå, hvad han mener.

Så vil jeg sige noget til fru Elisabeth Arnold, som kom med et eksempel på en flygtning, der blev afvist i Sverige, men som blev modtaget i Danmark. Det mente fru Elisabeth Arnold var beklageligt, og derfor ville det være bedre med fælles regler. Jeg må indrømme, at det er et fuldstændig ubegribeligt synspunkt. Det gode er da, at en flygtning, som afvises i Sverige, men som har krav på asyl efter konventionerne og efter dansk flygtningelovgivning, stadig væk kan få det i Danmark. Det kalder fru Elisabeth Arnold en beklagelig situation, og så vil hun have en harmonisering med Sverige. Jeg synes da ærlig talt, at fru Elisabeth Arnolds eksempel lige nøjagtig viser, at det er en rivende gal ting, fru Elisabeth Arnold er ved at lade sig trække med i dér.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg må sige, at jeg er meget enig med hr. Peter Duetoft i hr. Duetofts beskrivelse af de danske forbehold, for jeg er meget enig i, og det er Dansk Folkeparti meget enig i, at vi selvfølgelig ikke skal forhindre nogle lande i at udvikle et samarbejde, som de gerne vil have. Det, vi skal forholde os til, er, om vi fra dansk side ønsker at være deltager i det samarbejde. Det er jo bl.a. dét, man forsøgte med de fire forbehold.

Men jeg forsøger at få nogle svar fra regeringspartierne, jeg har også forsøgt at få svar fra hr. Ove Fich – det kunne ikke lade sig gøre – og

jeg har forsøgt at få et fra fru Elisabeth Arnold. Det kan være, det af tidsmæssige årsager ikke lod sig gøre før. Nu kan jeg så forsøge at få et fra hr. Peter Duetoft.

Mit spørgsmål går på, at hvis man på regeringskonferencen bliver enig om en model for det forsvarspolitiske samarbejde, der indebærer, at vi i Danmark vil blive forpligtet til at medfinansiere og være politisk solidarisk med en aktion, vi ikke ønsker at deltage i, har man så ikke ad den vej været inde at berøre et dansk forbehold, som gør, at den danske regering på dét område burde meddele de andre, at man ikke kan medvirke til en model, der forpligter Danmark på det forsvarspolitiske område, før man har været ude at spørge den danske befolkning, om den er indstillet på det?

Det er dér, jeg mener, at man konkret med hr. Peter Duetofts eget udtryk går ind og rører ved noget, som kræver en tilslutning fra den danske befolkning, inden man gør det. Og jeg mener, at den danske regering må reagere.

Jeg håber stadig væk, da debatten jo ikke er slut endnu, at det kan lykkes os at få nogle klare svar på, hvad der er regeringspartiernes holdning til den her model, som nogle europæiske lande konkret arbejder med på regeringskonferencen.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Selv om der er meget rod i vores diskussion omkring forbeholdene, så kunne vi måske får dét ud af diskussionen, at vi får regeringspartierne til at holde op med kun at beskrive situationen med, at der ikke er nogen, der kan tvinge os ud af forbeholdene. Det ved vi jo godt. Det behøver vi ikke at diskutere længere.

Lad os koncentrere os om det, vi får brug for i de næste måneder: Opfatte forbeholdene som det forhandlingsmandat, man skal holde sig inden for, når man forhandler de områder, som kommer til debat, altså når det retlige område kommer til debat, når unionsborgerskab kommer til debat, når Vestunion og forsvaret kommer til debat.

Det er jo det, der er det grundlæggende. Hvis bare vi var enige om det, så var vi da kommet et stykke i denne debat. For vi har faktisk den unikke situation, at vi har et forhandlingsmandat, som er vedtaget af befolkningen, til en regeringskonference, som nu er startet.

Det stod helt klart for mig, da vi i sin tid lavede aftalen om forbeholdene, at det lige præcis

var den funktion, som forbeholdene ville få og skulle have: at dem skal man holde sig inden for under regeringskonferencen, og man kommer ikke hjem med et resultat, der ligger uden for dem. Det er det, vælgerne har taget stilling til.

Det kunne sådan set blive afslutningen på denne her diskussion: at fremover diskuterer vi på det grundlag, hvordan vi holder forhandlingsresultatet inden for forbeholdene på de her områder. Så synes jeg, vi havde nået lidt idag.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg vil sige til Keld Albrechtsen, at selv om han ikke forstår, hvad jeg siger, behøver det jo ikke være min skyld. Det bekræftede hr. Thulesen Dahl jo også, for hr. Thulesen Dahl havde altså forstået, hvad jeg sagde. Så jeg synes, hr. Keld Albrechtsen skulle læse efter, hvad det faktisk var, jeg sagde.

Jeg vil godt sige til hr. Steen Gade, at den sidste udlægning er jeg uenig i. Den sidste udlægning er ikke korrekt. Hvis man skulle forhandle inden for de danske forbehold, ville det betyde, at man ville tvinge de andre lande til at føre den politik, der ligger i de danske forbehold.

Vores udgangspunkt er Edinburgh-Afgørelsen, hvor vi har accepteret, at andre kan komme videre. Derfor må proceduren være den, at man forhandler ved regeringskonferencen, og Danmark sidder med ved bordet og præger udviklingen, som vi gerne vil præge den, at man når frem til et resultat, og at Danmark så fastholder, at der er et forbehold. Så må vi vurdere, om det resultat, der er kommet ud, kræver af os på et tidspunkt – for Danmarks skyld – at komme fuldt med, og så må vi få en folkeafstemning om et forbehold. Der er f.eks. ØMU'en jo en god diskussion.

Hvis vi skulle komme og sige, at Danmarks forhandlingsmandat var indholdet af de danske forbehold, og dér skulle forhandlingsresultatet ved regeringskonferencen ligge, så ville vi jo have påduttet de andre de grænser, der ligger hos os, og det har aldrig været Edinburgh-Aftalens konklusion. Tværtimod, vi accepterede, at andre kunne gå videre end det, vi ville.

Og det er også mit svar til hr. Thulesen Dahl. Jeg skal ikke stå her og tage stilling til et eller andet tænkt eksempel omkring forsvarspolitikken. Jeg vil bare sige, at hvis der kommer et tættere forsvarspolitisk samarbejde i EU – hvad man måske af praktiske grunde kan sætte spørgsmålstegn ved, men hvis der gøres det – så

må Danmark naturligvis tage stilling til, om vi vil være med og dermed ophæve forbeholdet, eller vi vil sige: Den del af samarbejdet er vi stadig væk ikke med i, for det har den danske befolkning ikke sagt ja til. Men det ville da ikke hindre, at de andre kunne gå videre og lave et tættere forsvarspolitisk samarbejde. Det er jo det, der er hele ideen med Edinburgh-Afgørelsen.

Formanden:

Fru Elisabeth Arnold, derefter hr. Ove Fich og hr. Steen Gade.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg er glad for, at jeg får lejlighed til at korrigere en misforståelse, som jeg tror, hr. Keld Albrechtsen er kommet i. Det er muligvis mig, der har været for upædagogisk eller for sjusket i min fremlæggelse af asylpolitikken.

Det er jo sådan, at den asylsøgende, der kommer til Sverige og søger om asyl i Sverige, får behandlet sin sag i Sverige og får sit afslag i Sverige, ikke bliver sendt til Danmark bagefter og får behandlet sin sag her. Nej, vedkommende bliver sendt hjem. Det samme gælder for en asylsøger, der kommer til Danmark.

Det, der er det problematiske ved reglerne, er selvfølgelig, at den samme asylsøger risikerer en helt forskellig skæbne, afhængig af hvilken båd vedkommende tilfældigvis kommer til at tage. Der er ikke noget med, at man bagefter kan søge et andet sted og så få en anden afgørelse. Nej, det kan man ikke. Man hænger fast i det land, man først er kommet i. Hvis man prøver at søge i et andet land, får man at vide: Du har søgt ét sted, og det er dér, din sag gælder. Det er et af problemerne ved den flytningepolitik, der er i Europa i øjeblikket.

Jeg kan ikke se noget som helst forkert i, at 15 lande sætter sig ned og i fællesskab finder ud af, at nu laver vi reglerne sådan og sådan. Hvis de 15 lande ikke var medlemmer af EU, ville det vel være acceptabelt også for hr. Keld Albrechtsen. Hvis de tilfældigvis er medlemmer af EU, er det vel også acceptabelt, så længe det ikke er Kommissionen, der forestår det. Hvis 15 lande sætter sig ned og siger, at de vil lave noget, der er fornuftigt og ensartet og passer godt til det problem, der skal løses, hvad er der så galt ved det? Det vil jeg da gerne have hr. Keld Albrechtsens svar på.

Til sidst vil jeg sige til hr. Steen Gade, at det lød besnærende, og jeg er da også fuldstændig enig i formuleringen om de fire forbehold. Det er vores forhandlingsmandat, vi skal holde os inden for de rammer, hvis vi skal holde vores aftaler her i Folketinget og de kontrakter, som vi føler at vi har med befolkningen.

Problemet er jo, at vi måske ikke er helt enige om, hvor grænserne for de fire forbehold går. Når jeg lytter til de forskellige meldinger, der har været fra SF i dag, både fra hr. Holger K. Nielsen og fra hr. Steen Gade, så har jeg ikke fornemmelsen af, at vi kan blive helt enige om, hvor grænserne går. Der har været forskellige fortolkninger af, hvornår hvem er skredet fra hvad, og det bekymrer mig.

Men jeg vil gerne ved denne lejlighed tilsige hr. Steen Gade Det Radikale Venstres stærke, aktive og utrættelige forsvar for de fire forbehold, og hver gang der er nogen som helst forhandlingsresultater, der kommer i nærheden af at anfægte dem, så lad os tage diskussionen op og se, om ikke vi er enige om, hvor grænserne går.

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

I forlængelse af det indlæg, fru Elisabeth Arnold netop har holdt, vil jeg også sige til hr. Steen Gade, at jeg opfattede ønsket som et ønske om, at vi klart tilkendegav, at vi forhandler inden for det, kan vi sige, folkelige mandat, som blev givet gennem vedtagelsen den 18. maj 1993.

Jeg troede egentlig, det var selvindlysende, for når jeg ser, hvad det er, der er til forhandling, så er det Maastricht-Traktaten, men det er ikke Edinburgh-Afgørelsen. Det synes jeg er meget enkelt, og dermed ligger sagen vel ganske klar. I og med vi ikke forhandler Edinburgh-Afgørelsen, så står hele det fundament jo fast. Det vil jeg hermed gerne sige til hr. Steen Gade. Sådan opfatter vi situationen, og det tror jeg, hr. Steen Gade er godt tilfreds med.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Ja, det er jeg faktisk rimelig tilfreds med, hvis det så også fører til, at vi begynder at diskutere på det grundlag og tør gøre det.

Jeg vil så sige til hr. Peter Duetoft, at det nok var en misforståelse, der lå bag noget af det, hr. Duetoft polemiserede imod mig med. Det, jeg mener, når jeg siger forhandlingsmandatet, er jo de Edinburgh-formuleringer, som vælgerne har

sagt ja til. Dem skal alle holde sig inden for under forhandlingerne, når det drejer sig om de områder, der er omfattet af dem, og derfor kan Danmark ikke komme hjem med et resultat, et samlet resultat, der for Danmark betyder, at vi har overskredet det forhandlingsmandat. Det kan Danmark jo ikke komme hjem med.

Så er de fire forbehold rent faktisk forskelligt formuleret. Det, der bliver refereret om retten til at gå videre, går jo på forsvaret, hvor vi ikke vil hindre de andre i at gå videre. Det er ikke nødvendigvis min kop te, jeg synes overhovedet ikke, at der skal laves et forsvarssamarbejde, men vi har accepteret den formulering, og det er altså også den, man forhandler inden for.

SF gør jo op – vil jeg sige til fru Elisabeth Arnold – når forhandlingerne er afsluttet, om vi har holdt os inden for disse forbehold; men det er da klart, at når vi vil presse, som vi vil, ja, så giver vi da også meldinger undervejs om, hvordan vi ser på de konkrete forslag, der kommer fra andre lande i den sammenhæng.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Lidt usædvanligt føler jeg trang til, ja, en uimodståelig trang til at gøre en enkelt bemærkning her midt under debatten.

Der var én af talerne i starten, der sagde, at der var for lidt debat i befolkningen om EU og EU's fremtid. Hvis det er en debat af den karakter, som vi har haft her i dag for en stor dels vedkommende, så er der for meget debat. Jeg forstår godt, at der kun er én eneste tilhører, der lytter til den her debat – og så er der en journalist, der har store vanskeligheder med at holde sig vågen, og en tv-reporter, som gør sit bedste for overhovedet at få noget ind på skærmen. Jeg forstår det udmærket.

Altså, det er simpelt hen ikke til at holde ud, at hver gang vi har en EU-debat, så skal vi diskutere forbeholdene, om der nu er nogen, der har tænkt på at løbe fra dem, nogen, der eventuelt kunne have en skummel tanke om at løbe fra dem, eller nogen, der bare antydningvis overvejer, hvad der skal ske med dem i fremtiden.

Kære folketingsmedlemmer! Hvis balterne, polakkerne, ungarene, tjekkerne og slovakkerne havde haft en chance for at følge debatten her i dag, havde de simpelt hen ikke forstået et muk af det hele. Ved I, hvem taberne bliver i den her debat? Det bliver befolkningen, som heller ikke forstår et muk af det hele, og det bliver i øvrigt alle de fattige folk i Østeuropa, som heller ikke kan se, at vi som politikere bidrager til at få en

større folkelig forståelse for det største og vigtigste udenrigspolitiske projekt efter anden verdenskrig og efter den kolde krigs ophør.

Ærlig talt, kan vi dog ikke for en gangs skyld koncentrere os om det, der er sagen: Hvordan løser vi kriminalitetsproblemerne i Europa? Hvordan løser vi asylproblemerne i Europa? Hvordan får vi skabt fundamentet for den største historiske udfordrings løsning? Det er det, sagen drejer sig om.

Formanden:

Hr. Keld Albrechtsen, hr. Kristian Thulesen Dahl og hr. Steen Gade.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg tror, statsministeren burde være en lille smule forsigtig med at stå her og tage stilling til, hvad befolkningen kan forstå, og hvad befolkningen ikke kan forstå. Det tror jeg ærlig talt vil være klogt.

Jeg tror, at det, man kan forstå af den her debat, er det, som jeg i hvert fald klart ser, nemlig at der er en række borgerlige partier, som vil have afskaffet de danske undtagelser og have vedtaget en masse mere union. Det signal er gået ganske klart ind. Det tror jeg alle forstår.

Og så har vi en regering, der ikke rigtig kan forklare, hvordan det skal kunne lade sig gøre at føre forhandlinger på regeringskonferencen, der berører de danske undtagelser, og så undgå, at de bliver undermineret.

Og så har vi os andre, som siger: Det her, det er rivende galt. Vi er på vej ned ad unionsglidebanen, og hvis der ikke bliver bremsat op nu, ja, så får vi en unionstraktat en gang til, som skal til folkeafstemning, og som vi må opfordre til at stemme nej til.

Jeg tror, at det er ganske klart, hvad der foregår, og jeg tror, det er godt, at vi har en sådan debat, således at befolkningen kan se, at det er nogle væsentlige og afgørende politiske hovedlinjer, der jo i virkeligheden handler om forfatningsspørgsmål og om synet på, om vi i fremtiden skal have en unionsmagt, eller vi skal have et demokratisk samfund. Det synes jeg ærlig talt er utrolig vigtigt.

Jeg vil opfordre statsministeren til i stedet for at indtage, hvad jeg vil kalde en noget overlegen holdning til, hvem der kan forstå hvad, at gå ind i debatten, deltage i den. Nu skal jeg selvfølgelig ikke kortlægge, i hvor lang tid statsministeren har overværet denne debat – det skal jeg ikke

give en prognose på – men det overrasker mig da, at der er så mange ministre – inklusive dem, som forespørgslen er stilet til – som ikke har interesseret sig mere for denne her debat, end de har.

Jeg synes, vi skal prøve at få debatten tilbage på sporet igen efter dette lille intermezzo med statsministeren.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg synes på sin vis, det er et helt uhørt forsøg på at irettesætte folketingsmedlemmer, statsministeren gør sig skyldig i.

Jeg ved ikke, om det er, fordi statsministeren har haft en kaffeaftale eller har en middagsaftale, som statsministeren er bange for ikke at kunne nå, fordi Folketingets medlemmer ønsker at diskutere EU-spørgsmål, eller om det er, fordi statsministeren skulle i sommerhus i weekenden, eller hvad baggrunden er for, at statsministeren vælger at hidse sig op over, at folketingsmedlemmer engagerer sig i EU-debatten.

Jeg kan bare konstatere, at når statsministeren synes, at vi ikke skal have så meget debat, så er der sandsynligvis baggrund for, at vi skal have endog meget mere debat, for så er det nok, fordi vi er ved at berøre nogle områder, som er ømfindtlige i forhold til det, regeringen arbejder med.

Jeg vil bare tillade mig at konfrontere statsministeren med det faktum, at jeg tre, fire eller fem gange i dag har forsøgt at få svar på spørgsmål om regeringspartiernes holdning til et helt konkret spørgsmål, der debatteres under regeringskonferencen omkring det forsvarspolitiske samarbejde. Det er ikke bare noget liruclarum eller noget højtsvævende eller nogle sure vris. Det er nogle helt konkrete spørgsmål, som regeringspartierne ikke har kunnet svare på eller ikke har ønsket at svare på.

Og jeg kan jo konstatere, at det ikke er det, statsministeren så tager en kommentar til, for at gøre det klart, hvad regeringens politik er på det forsvarspolitiske område. Det er ikke det, statsministeren tager en kort bemærkning til. Nej, det er til at irettesætte os andre, fordi vi taler for meget EU og bruger tiden på at forsøge at få nogle klare meldinger fra regeringspartierne, uden at de kommer.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Jeg synes da, det er okay, at statsministeren får lyst til at sige noget også på den måde. Det synes jeg er helt okay. Det vil jeg også have lov til.

Men jeg vil alligevel sige, at hvis vi skal gøre det til en tradition under regeringskonferencen, at vi skal mødes ofte for at diskutere, hvad der sker under forhandlingerne, så er det jo en broget affære med store sager og små sager og detaljer og store perspektiver, og jeg synes da, vi ville begå noget af en fejltagelse, hvis vi kun snakkede om Østeuropa-projektet. Vi er jo heldigvis i den situation, at det er der et bredt flertal for i det danske Folketing.

Jeg vil da også gerne rose statsministeren for, at han har brugt mange kræfter – og jeg ved, at han fortsat vil gøre det på regeringskonferencen – på, at vi ikke efterlader nogen på perronen, at vi kæmper for, at Østeuropa kan få lige chancer i forhold til et nyt Europa.

Men statsministeren kommer jo altså ikke uden om, at vi også skal diskutere de andre ting. Vi skal diskutere alt det, som udenrigsministeren jo også gennemgik omhyggeligt. Det skal vi da også diskutere her. Det har vi en forpligtelse til. Alle danskere går jo op i det her på mange forskellige niveauer, og det skal vi da være eksponenter for, så de kan føle, at vi interesserer os for det hele.

Og så omkring undtagelserne: Det er jo ikke bare sådan noget småfnidder, undtagelserne – det tror jeg heller ikke statsministeren mener, men det kunne godt misforstås sådan, at statsministeren ville antyde det – for det handler jo om retspolitik, og det handler om forsvarspolitik. Det handler nemlig om, at vi via en folkeafstemning i Danmark har sagt, hvor vores forhandlingsrum ligger, hvad vi ønsker på det område.

Det kan man godt opleve som en begrænsning; men er det ikke dumt af en regering at opleve det som en begrænsning i stedet for som en retningslinje for, hvad vi ønsker på det område? I den ånd synes jeg egentlig, at regeringen skulle tage diskussionen om undtagelserne.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg vil gerne takke statsministeren, for jeg synes, at statsministeren har fuldstændig ret. En debat som denne her skulle gerne føre nogen steder hen, men det, jeg har overværet de sidste 2-3

timer, er tomgang, tomgang og tomgang. Det, der er blevet sagt omkring forbeholdene og undtagelserne, er stort set det, der blev sagt i december måned. Der er intet som helst nyt i det. Derfor vil jeg også opfordre til, at vi nu kommer i gang med at debattere det, det drejer sig om.

Til hr. Kristian Thulesen Dahl vil jeg gerne sige: Vi er også meget interesserede i, hvilke svar vi kan få fra udenrigsministeren og fra statsministeren på de spørgsmål, der er stillet her fra Folketingets talerstol; men vi kan jo ikke komme til at høre dem, før I er færdige, så vil I godt gøre jer færdige meget hurtigt?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Statsministeren efterlyser en egentlig politisk debat om regeringskonferencen, og det var sådan set det samme, jeg gjorde i hele min ordførertale.

Problemet i dag er jo – for mig at se – at vores udgangspunkt for en debat er lidt tyndt, hr. statsminister. Statsministerens egen tale handlede om fredens projekt, miljø og beskæftigelse, men det blev samtidig sagt, at det her i øvrigt ikke løser arbejdsløshedsproblemet. Der var desuden en anelse om effektivitet, og så var der lidt om, at det var nogle vanskelige institutionelle forhandlinger. Og så var der i øvrigt en lille historie fra Visby.

Jeg mener, at det, der er det reelle problem i Danmark, er, at regeringen ikke tør tage debatten om de store politiske emner.

Heldigvis var så en enkelt ordfører fra et regeringsparti, nemlig fru Elisabeth Arnold, lidt inde på noget af det, som vi synes er interessant at diskutere, f.eks. det retlige samarbejde om det problem, man har ved, at vi ikke har en fælles flygtningepolitik. Venstre så gerne, at vi fik en fælles flygtningepolitik i det egentlige EU-samarbejde, så der kunne ske noget på området.

Men det er jo lidt svært at drøfte politik med en regering, som nægter selv at lægge op til en diskussion om de store politiske emner. Derfor må vi da håbe, at man tager ved lære af denne debat, og at man måske næste gang i højere grad går ind på en egentlig diskussion om de nye emner, der er på tapetet op til regeringskonferencen. Det ved vi allerede lidt om nu, fordi vi har haft Torino-topmødet, hvor nogle af emnerne er blevet linet op.

Så vil vi i hvert fald meget gerne være med til at diskutere politik.

Annette Just (FP):

Ja, statsministeren behøvede såmænd slet ikke have ventet så længe.

Jeg vil gerne starte med at takke statsministeren for hans åbning af debatten for over fire timer siden. Det, statsministeren indledte med at sige, var, at nu skal vi lægge op til en fordomsfri, åben debat, for vi står over for en historisk mulighed, og det er jeg ærlig talt hundrede procent enig med statsministeren i.

Men så kan man se på, hvad det er for en forespørgsel vi har til debat: »Hvad kan statsministeren og udenrigsministeren oplyse om forhandlingerne på EU's regeringskonference?«

Vi ved alle sammen, at der har været 3-4 møder, og at der faktisk ikke er sket noget som helst andet, end at alle lande har sagt sådan cirka, hvad de havde skrevet op hjemmefra, og at forhandlingerne ikke er startet. Og det afspejlede sig også fint i de to taler, som der kom fra statsministeren og udenrigsministeren. Så langt, så godt!

Men vi kunne jo godt tage den engagerede debat om, hvad det egentlig er, regeringskonferencen skal handle om. Hvorfor har vi den regeringskonference? Det er, fordi vi lægger op til, at der skal kunne udvides med de øst- og centraleuropæiske lande og i særdeleshed også de baltiske lande. Det er vi alle sammen enige om, men vi har ikke turdet tage diskussionen: Hvordan gør vi det, hvordan forbereder vi EU på den udvidelse, der skal til?

Hvorfor er det så vigtigt, at vi laver den udvidelse så hurtigt – nogle ville sige over hals og hoved? Er det, fordi vi kigger lidt længere, at vi kigger helt til Rusland og ser på den politiske situation dér? Hvad sker der den 16. juni, når der er præsidentvalg – hvis der kommer et præsidentvalg? Vi ved vel alle sammen i dag, at Sjuganov står til at vinde sådant valg, hvis det går lovligt til: og så ved vi også, hvad det er, der i hvert fald er trommet op til at der skal ske.

Jeg tror ikke, der er en eneste dansker, der følger nogenlunde med, der ikke er helt opmærksom på den fare, der er for de øst- og centraleuropæiske lande, og på, hvor vigtigt det er, at vi får lagt et sikkerhedsnet ud, som de kan gribe fat i, et sikkerhedsnet, der for EU's vedkommende er det økonomiske sikkerhedsnet, og med hensyn til NATO's udvidelse er det militære sikkerhedsnet.

Jeg kan selvfølgelig glæde mig over, at statsministeren i sin tale, hvor han fik sagt en frygtelig masse, bl.a. fik sagt om bekæmpelse af

arbejdsløshed, at det nok var det vigtigste og væsentligste våben for at få det indre marked til at fungere. Det var en glæde for mig at høre statsministeren stå her og tale om det, ihukommende at Socialdemokratiet rent faktisk var imod det indre marked i sin tid, og siden hen har været for en masse muligheder for at nedbryde det indre marked ved at putte en masse socialpolitiske aspekter ind i det, som i virkeligheden er med til at bekæmpe det.

Statsministeren talte – og det gjorde udenrigsministeren for den sags skyld også – meget om fleksibilitet og om, hvad det ikke måtte omhandle. Det måtte ikke omhandle det indre marked, det måtte ikke omhandle det ene og det andet. Men der var ingen af de to herrer, der kom ind på, hvad det egentlig måtte omhandle. Hvor har regeringen tænkt sig at lave den fleksibilitet, således at man bryder det europæiske fællesskab op i mange afdelinger?

Fremskridtspartiet er ikke indstillet på, at vi på den måde skal være med til at forhindre noget som helst, der kan ligne et frit marked i EU.

Fremskridtspartiet mener til gengæld, at der er andre steder, hvor vi skal være meget mere sikre, når vi skal forberede EU på en udvidelse. Det skal vi bl.a. ved at komme i gang med den landbrugsreform, som alle erkender er nødvendig, men som ingen gør noget ved. Jeg synes, det er skammeligt, at man ikke allerede nu har sat det på som punkt nummer ét under regeringskonferencen, og vil derfor selvfølgelig anbefale, at vor regering lægger ud med at sige: Vi er nødt til at se på det her.

Hvis ikke vi får en landbrugsreform igennem, inden vi skal til at udvide EU, ja, så ved vi alle sammen, at det ganske enkelt bryder sammen, for der er ikke råd til, at vi skal betale f.eks. de polske landmænd den samme form for støtte, som vi giver de danske landmænd i dag. Man har lavet et lille forberedende arbejde, idet man har sagt ja til WTO, men det er på høje tid, at man får gennemført en reel markedsøkonomi, således at det ikke skal være landbrugspolitikken, der forhindrer udvidelsen af EU.

Ligesådan står det til med strukturfondene. Jeg har ikke hørt én eneste tale om strukturfondene, skønt alle ved, at det er en meget stor byrde på det europæiske budget. Hvis vi bliver ved med at tro, at vi bare kan lave omfordelingspolitik over strukturfondene, så går det galt. Vi bør alle sammen vide det og erkende det og derved åbne mulighed for, at EU er parat til at tage de nye øst- og centraleuropæiske lande ind.

Se, det er nogle af de områder, som vi burde have diskuteret i stedet for at stå og diskutere de fire forbehold, som vi har talt om siden 1992, eller andre ting, som vi har diskuteret siden 1990. Mange af de diskussioner og debatter, der har været i de sidste fire timer her, er faktisk de samme, som vi startede med i 1990, udvidet med dem, vi startede med i 1992, altså efter det første nej til Maastricht-Traktaten.

Forenkling og gennemsækelighed er noget, som er nødvendigt, og som man før i tiden har sagt det ville være rart at vi fik ind i Maastricht-Traktaten. Jeg har ikke hørt et ord om det i dag. Jeg er ked af det, fordi det burde være noget af det vigtigste.

Og så den militære dimension: Alle taler om Vestunionen og EU, alle taler om Petersberg-erklæringen og om, hvad man kan lave af humanitære redningsaktioner på det grundlag; men det, som vi rent faktisk var modstandere af, nemlig at der skulle en militær dimension ind i EU, er der ingen, der har turdet tage en reel diskussion om.

Derfor vil jeg på Fremskridtspartiets vegne gerne have lov til at fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

»Folketinget opfordrer regeringen til på EU's regeringskonference

- at arbejde for forenkling og gennemsækelighed og
- at sikre, at EU er velforberedt til udvidelse med central- og østeuropæiske lande ved
- at få gennemført en landbrugsreform, således at EU's landbrugspolitik er på niveau med WTO-aftalerne, og
- at få gennemført, at strukturfondene bliver afviklet til et markedsøkonomisk stabilt niveau, således at det indre marked kommer til at fungere uden konkurrenceforvriddning, samt
- at forhindre, at EU får en militær dimension til skade for NATO-samarbejdet.

Regeringen opfordres endvidere til at sikre, - at forhandlingsresultatet sendes til folkeafstemning.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 82).

Jeg mener, at det er meget vigtigt, at vi får forhindre, at EU får en militær dimension, så det

er meget bevidst skrevet på den måde, at Danmark skal forhindre, at vi får en militær dimension, ikke at vi i diskussionerne skal sige, at vi har et forbehold. Vi har stadig en mulighed for at forhindre, at EU får en militær dimension og derved bliver den føderale union, som kan være til skade for samarbejdet i hele Europa.

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se foran). Også dette dagsordensforslag indgår herefter i forhandlingerne.

Keld Albrechtsen (EL):

Først et par ord om de debatter, vi skal have her i Folketinget:

Jeg tror, det er meget nødvendigt, at vi med jævne mellemrum får disse forespørgselsdebatter, og jeg håber, at den kontrovers, der var ved indledningen af denne debat, og som jo har været medvirkende til, at den har taget længere tid end sædvanlig, er afklaret så langt, at vi kan være enige om både at bruge disse forespørgselsdebatter til at få oplysninger fra regeringen og få informationerne og debatten ud til befolkningen og til at give partierne lejlighed til at fremlægge deres forslag om, hvad de mener der skal ske med tingene, også i form af dagsordener, og det tror jeg vi vil kunne nå til enighed om. Det fornemmer jeg, og det håber jeg i hvert fald.

Så til regeringskonferencen og den daglige kontrol fra Folketingets side af, hvad der sker i Folketingets Europaudvalg:

Hr. Steen Gade var inde på spørgsmålet om mandatgivning, og dér vil jeg gerne bede den socialdemokratiske ordfører - nu ved jeg ikke, om han er til stede, men jeg kan da se, at partiets politiske ordfører er til stede - om en bekræftelse af det, som hr. Steen Gade var inde på, nemlig at der selvfølgelig fra regeringens side skal søges et forhandlingsmandat forud for alle væsentlige beslutninger på regeringskonferencen.

Det håber jeg er en banalitet, men jeg går ikke helt tryk fra denne debat på dette punkt, medmindre jeg rent faktisk får et svar på det spørgsmål.

Så vil jeg vende mig til det, som jeg synes er et hovedproblem ved regeringskonferencen, når vi ser på det, som statsministeren kaldte fredens projekt - jeg tror endda, at én af regeringspartiernes ordførere gik så vidt som til at sige, at udvidelsen af Unionen ville hindre en deling af Europa:

Problemet er jo, at udvidelsen, sådan som den planlægges nu, rent faktisk vil medføre, at vi igen får et delt Europa. For når man kigger på den analyse, der er udarbejdet om de enkelte landes positioner, er der vel nok i princippet tilslutning til udvidelsen, men de fleste lande har forskellige forbehold. Nogle forbehold handler i realiteten om penge; andre forbehold handler om andre ting. Men det korte af det lange er, at det er helt usandsynligt, at andre lande end Tjekkioslovakiet, undskyld, Tjekkiet – netop ikke Slovakiet, men kun Tjekkiet – og Polen vil kunne optages inden for en overskuelig fremtid. Det er realiteterne.

Vi ved jo, at Slovakiet har alvorlige problemer med demokratiet, og der er ikke udsigt til, at det land bliver optaget. Vi ved, at der er store mindretalsproblemer i Baltikum, som er uløste. Og vi ved, at der stilles så hårdhændede krav fra EU's side til de østeuropæiske landes økonomiske tilpasning og underlægning under Unionen, at der ikke er udsigt til, at lande som Ungarn og Slovakiet vil kunne foretage en sådan tilpasning på de betingelser, som man fastsætter fra Unionens side.

Derfor er det urealistisk, at det inden for overskuelig tid bliver andre lande end Tjekkiet og Polen, og det betyder, at vi får en ny deling af Europa langs med Polens og Tjekkiet's østgrænse. Det gamle Tjekkioslovakiet vil faktisk blive delt over. Og når det ses i sammenhæng med sikkerhedspolitikken, integration af Vestunionen i EU og den samtidige udvidelse af NATO, så får vi altså en situation, som ikke kan undgå at føre til en russisk reaktion.

Vi har allerede set, hvordan Rusland er begyndt at opbygge sit svar på Den Vesteuropæiske Union, nemlig et nyt imperium i øst, en samarbejdsaftale med Hviderusland og klare markeringer af, at man ønsker at skabe en union af samme art og selvfølgelig også en union, som har en sikkerhedspolitisk dimension ligesom i Vesten.

Derfor er det grundlæggende også et farligt projekt, man har bevæget sig ind i med hensyn til udvidelsen. Det lyder fint, men det dækker over den kendsgerning, at vi igen deler Europa. I virkeligheden er den allerstørste bekymring, vi i Enhedslisten har med hensyn til udviklingen i det næste årti, at man falder tilbage til tidligere tiders tilstand.

Vi har set, hvordan man i EU vil have en fælles rustningsindustri – kommissær Bangemanns plan. Man taler nu om, at rustningsindustrien

skal udvikles, og man bruger oceaner af tid på at diskutere militære løsninger på problemerne i Vestunionen, på selve regeringskonferencen og i NATO.

Det er det, der er vores frygt, og derfor går vi ind for en helt anden model, hvor alle de europæiske lande kan være med: en model, som kan udfolde sig i sådanne organer som Europarådet og OSCE, steder, hvor landene på mellemstatslig basis kan samarbejde, og hvor de ikke er udelukkede, således som de bliver det fra Unionen.

Det er dér, den egentlige diskussion om fremtiden ligger, og derfor er vi i Enhedslisten bange for, at unionsmagten som resultat af regeringskonferencen bliver yderligere opbygget, således at vi får det, som jeg tidligere under debatten har kaldt Fort Europa.

Og den unionsopbygning vil også ramme os her i Danmark, for vi vil se, at det, som vi har oplevet i de senere år: at lovgivningen flyttes væk fra dette Folketing og over til embedsmændene i Bruxelles, kun vil forværres, efterhånden som området med flertalsafgørelser udvides, og så vidt jeg har forstået, er det det, man vil tage fat på på et ministermøde den 13. i denne måned, hvor vi nærmer os sandhedens time for den danske regering, for dér skal man nemlig til at diskutere stemmевægte, magtfordelingen i Unionen og de institutionelle ting, og dér vil det vise sig, at Danmark takket være den forhandlingslinje, regeringen har ført, står i en isoleret mindretalsposition, og derfor kommer det også til at gå ud over os, og vi kommer til at mærke det på vores krop her i Danmark i form af endnu mere regeringer fra Unionen, end der er i forvejen.

Så sagde hr. Peter Duetoft på et eller andet tidspunkt under debatten, at man jo ikke kan lave den danske forhandlingslinje om, efter at der er gået 3 måneder. Nu har man vedtaget den i december, og så bliver man nødt til at køre linen ud, kunne man forstå på hr. Duetoft – også selv om man i mellemtiden måske har analyseret situationen og fundet ud af, at den er rivende gal.

Jeg forstår ikke helt hr. Duetofts synspunkt, hvis man efter tre måneder kan konstatere, at man er på vej til at stå i en isoleret og afmægtig forhandlingsposition.

Som Enhedslisten i øvrigt sagde til regeringen i efteråret: Hvis I fortsætter ad den linje, så bringer I Danmark i den elendigst tænkelige forhandlingsposition! Og det er nøjagtigt det, der er

sket: De mulige forbundsfæller, som man kunne have i en række spørgsmål, der berører de små landes rettigheder, f.eks. Storbritannien, skubber man fra sig, fordi man ikke vil have noget at gøre med Storbritannien i disse forhandlinger.

Man forsøger faktisk at undgå at komme i samtale med Storbritannien, og det vil sige, at den allierede, som Danmark har, og som er den mest naturlige at henvende sig til i en lang række spørgsmål, og som ikke vil have flere flertalsafgørelser, som ikke vil have en magtkoncentration i Bruxelles, og som ikke vil have en kæmpeunionsofbygning, skubber man fra sig.

Og i stedet indynder man sig hos Tyskland og Frankrig – dem, som vil have allermost union – fordi man tror, at de vil indføre en politik til gavn for beskæftigelsen og miljøet. Men vi har set, hvad det går ud på: Det går ud på nedskæringer, når man snakker om energibesparelser, det går ud på at flytte penge væk fra landbrugsordningerne og i stedet bruge dem til at bygge motorveje for, osv. osv. Det er det konkrete indhold i den miljø- og beskæftigelsespolitik.

Danmarks regering har manøvreret sig ud i en situation, hvor man står i en tabende position, idet man skubber dem væk, som man får brug for. De allierede, som man får brug for i den afgørende fase, når magten skal fordeles i Unionen, skubber man fra sig, og så vil man opdage, at det, som man ønskede at få, får man ikke, og til sidst står man uden allierede, når det gælder vitale spørgsmål for Danmark.

Vi kan jo ikke her i Folketingssalen gøre andet end at gøre opmærksom på det og gå ud til befolkningen og kritisere det og så opfordre til at stemme nej til det, der bliver resultatet af den regeringskonference. For hvis den danske regering fortsætter ud ad det spor, som ligger der i dag, så kan der ikke tænkes andet, end at resultatet bliver en masse mere union, og så bliver resultatet også – tror jeg fuldt og fast på – at vi vil få en gentagelse af det, der skete den 2. juni 1992, da danskerne mødte frem ved stemmerurnerne og brugte deres demokratiske ret til at sige nej til en unionstraktat.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Der var såmænd meget fornuft i det, hr. Keld Albrechtsen sagde her, idet han bl.a. sagde, at hvis ikke EU forbereder sig ordentligt og derved får etableret en mulighed for at udvide Unionen med de øst- og centraleuropæiske lande, så kan vi frygte, hvad den russiske reaktion vil blive.

Jeg var ganske kort inde på, at den russiske reaktion sandsynligvis ikke bliver særlig behagelig, og at vi skal forberede os på det. Og derfor er det nødvendigt, at vi får forberedt EU på det, og det er det, hele konferencen burde være centreret om.

Og det betyder jo, at der ikke skal være mere union, men at vi derimod på konferencen får sagt, at der er flere områder, der skal tilbage til nationernes selvbestemmelse, og det betyder, at vi skal have landbrugsreformer og struktur-reformer osv. Og vi er simpelt hen nødt til at få lavet EU om, således at de nye lande får mulighed for at komme ind i EU og dermed få den sikkerhed, som det giver, og det samme gælder selvfølgelig NATO.

Peter Duetoft (CD):

Jeg vil starte med at takke ministrene for deres start i dag. Jeg synes, det var et par glimrende oplæg til debatten.

Navnlig statsministeren understregede, at regeringskonferencens hovedmål er at forberede de nye demokratiers optagelse i EU, og jeg synes, statsministeren gjorde ret i netop at understrege vigtigheden af, at EU kan klare dette problem, og at EU er instrumentet til at klare problemet, og derfor er det unfair at påstå noget andet.

Derfor synes jeg, alle påstande om, at statsministeren ikke har meldt klart ud om det, er grebet ud af den blå luft.

Men sandheden er jo også, at hvis projektet og dermed regeringskonferencen mislykkes, vil den tendens til mere protektionisme, til mere nationalisme, til mere at koncentrere sig om sig selv, der er i Europa i øjeblikket, selvfølgelig få ny vind i sejlene, og det vil give os voldsomme sikkerhedspolitiske problemer.

Så selv om det er udvidelsen mod øst, vi taler om, er det altså grundlæggende vores sikkerhedspolitiske situation, der er til debat.

Formålet med hele regeringskonferencen må være at videreudbygge Den Europæiske Union således, at den arbejder for de oprindelige mål, at den accepteres af de europæiske befolkninger, og at den fungerer godt i praksis. Og det glæder mig da, at man på topmødet prioriterede tre hovedområder, som jeg vil nævne her.

Jeg vil slet ikke gå ind i diskussion om, hvem der har sagt hvad hvornår osv. Jeg synes i virkeligheden – og dér er jeg meget enig med statsministeren – det må være sørgeligt for en udlænding at overvære den europæiske debat,

hvis den debat, der har været i dag, er udtryk for den europæiske debat i Danmark. Jeg er da tilhænger af, at vi får flere forespørgsler, men jeg er også tilhænger af, at vi for fremtiden prøver at diskutere tingene på en lidt anden måde under forespørgslerne, end vi har gjort i dag.

Men lad mig vende tilbage til de tre hovedområder:

Det første er jo institutionerne og effektiviseringen af Unionen. Dér er vi i CD klar over, at man skal ændre stemmereglerne, så der bliver flere flertalsafgørelser, og det er vi tilhængere af. Og vi er tilhængere af det, som udenrigsministeren nævnte, nemlig det dobbelte flertal i Europa. Det har vi været talsmænd for meget længe, og det er vi altså stadig væk.

Mere demokrati i Den Europæiske Union, og det vil sige en bedre placering af Europa-Parlamentet – ja tak! Derfor håber vi, at regeringen vil støtte planerne om en forenkling af procedurerne, men vi vil da bestemt ikke afvise også at give Europa-Parlamentet forslagsret.

Så er der klargøringen af nærhedsprincippet, som vi bestemt mener er væsentlig, ikke mindst for accepten af EU i befolkningerne, og selv om alle andre i Europa øjensynlig har vendt sig bort fra tanken, er jeg stadig væk tilhænger af kompetencelister. Men hvis man ikke kan komme igennem med dem, håber jeg, at man kan få en procedure med diverse retsakter, der gør, at nærhedsprincippet bliver klargjort.

Endelig er vi også i CD tilhængere af at få menneskerettigheder og demokrati ind i Traktaten som krav til de nationer, der er medlemmer af Unionen.

Det andet hovedområde, som topmødet omtaler, er jo udenrigspolitikken, og dér mener vi faktisk, at man på konferencen er nødt til også at diskutere EU's forhold til andre organisationer. Vi er jo ved at få skabt en sikkerhedsstruktur i Europa, hvor der er mange organisationer, og vi skal passe på, at de ikke begynder at falde over hinanden, og derfor bliver forholdet til NATO, OSCE og FN naturligvis punkter, som man også er nødt til at diskutere på konferencen.

Om Vestunionen har CD jo tidligere sagt, at vi er tilhængere af et større samarbejde, men at vi ikke er tilhængere af en sammenslutning.

Derfor så vi faktisk med glæde på det finsk-svenske forslag; det kan vi godt gå ind for. Men vi er nødt til at se på det samarbejde, og vi er overbevist om, at et tættere samarbejde er muligt, uden at det fører til en fordobling af de

militære strukturer i Europa, for det skal vi jo ikke have.

Og forslaget om et fælles sekretariat med en generalsekretær, en mr. Europe, eller hvad han nu skal hedde, er da i orden; det har vi sådan set ingen problemer med. Men det løser heller ingen problemer. Den fælleseuropæiske udenrigs- og sikkerhedspolitik bliver jo ikke stærkere af, at et eller andet menneske rejser verden rundt og fortæller, at vedkommende kommer fra Den Europæiske Union. Den fælleseuropæiske udenrigs- og sikkerhedspolitik bliver kun stærkere, hvis der rent faktisk er en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Og dér håber jeg, at der på regeringskonferencen kommer en politisk diskussion om, hvad den fælleseuropæiske udenrigs- og sikkerhedspolitik egentlig er.

Én ting er store taler og flotte ord, men hvad mener man i virkeligheden med en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik?

Et enkelt problem: Da jeg var formand for Det Udenrigspolitiske Nævn, mødtes nævnsformændene i EU-landene hvert halve år, og jeg var som regel den mest upopulære på de møder, ikke fordi jeg ikke troede på Unionen, for jeg troede nok mere på den end de fleste af de andre, men fordi jeg altid var en af dem, der talte lidt henne i talerrækken, efter at jeg havde hørt på alle de flotte ord – tro mig, når jeg siger, at jeg faktisk godt kunne holde mund et stykke tid – for så plejede jeg altså at spørge: Men hvad er så det konkrete, hvornår vil Frankrig og England opgive deres plads i FN's sikkerhedsråd til fordel for en europæisk unionsrepræsentation?

Jeg fik aldrig svar. Det lykkedes aldrig. Men hvordan man eksempelvis kan forestille sig a- og b-medlemmer i en fælleseuropæisk udenrigs- og sikkerhedspolitik, kan jeg ikke forstå.

Derfor er man nødt til også at tage den diskussion og i det hele taget en indholdsdiskussion om, hvilken politik der skal føres, og selv om der er enkelte eksempler på det modsatte, er der ikke meget, der tyder på, at der faktisk findes en fælles politik i dag, for de gamle stormagter spiller jo stadig væk lidt bold med det hele.

Og så er der det tredje og måske i virkeligheden det allervigtigste, i alt fald i Danmark, nemlig at få omskabt Den Europæiske Union til noget, der også har med hverdagen at gøre, altså at gøre forståeligt, at Den Europæiske Union også er dagligliv og ikke kun udenrigspolitik, og at det samarbejde har betydning for mennesker i deres dagligdag.

Det er jo dér, vi løber panden mod en mur hele tiden, og det, der giver os problemer, er jo bl.a. påstandene fra hr. Keld Albrechtsen og co. om, at det er noget uhyrligt noget, og det hænger jo sammen med, at det ikke er lykkedes for os andre – og det må vi så erkende – at understrege tilstrækkeligt, hvor i dagligdagen det griber ind, og hvilke fordele det så har.

Og dér er jeg enig med statsministeren i, at arbejdsløshedsdiskussionen er utrolig vigtig, at kriminalitetsdiskussionen er utrolig vigtig, og at miljødiskussionen er vigtig, og dér kan jeg nu glæde mig over, at vi har fået en energiplan i Danmark, der er meget mere international, end den har været før, og derfor kan vi nu, efter at »Energi 21« er kommet fra regeringen, gøre endnu mere i EU for at bekæmpe de onde ting i miljøet. Så det er nogle af os jo glade for, og det må miljøet også være tilfreds med. Og det indre marked og den frie bevægelighed må jo også komme til at fungere bedre.

Når eksempelvis pensionister, der flytter til Spanien, oplever, at den spanske regering afviser at yde almindelig sygehjælp, fordi det er noget, der skal komme fra Danmark, så er det noget af det, der får folk til at sige: Jamen hvor er den frie bevægelighed så? Og det gør det jo ikke mindre grotesk, at Udenrigsministeriet er enig med den spanske regering, men at Sundhedsministeriet er enig med Europa-Kommissionen om, at man faktisk har ret til at få den pågældende hjælp dernelde. I alt fald er diskussionen om disse rettigheder klart med til at forvirre den folkelige forståelse for EU.

Så er der uddannelsespolitikken og bekæmpelsen af den sociale dumping, der bliver endnu farligere efter en udvidelse, fordi vi jo faktisk dermed får en række stater, hvis arbejdsløshedsniveau og miljø osv. ligger på et sådant niveau, at de vil kunne være medvirkende til en sådan dumping. Det er den ene side af diskussionen, og det er de retningslinjer, som jeg håber regeringen vil arbejde efter, og som jo klart ligger inden for de mandater, der er givet, og hvor jeg nu har givet CD's prioritering af de enkelte emner, hvor den folkelige forståelse bestemt ikke er det, der skal prioriteres i bund.

Men jeg må jo også sige, at jeg tror, det er utrolig vigtigt, at alle Folketingets partier – måske minus Enhedslisten – nu går ud og fortæller, at det også kræver nogle ændringer i Danmark, at hvis vi skal tage den nye konkurrence, der kommer ved åbningen mod Øst, op og være med til at bære vores andel af byrden,

så betyder det, at vi nationalt skal lægge noget af vores politik om.

Således skal industripolitikken, arbejdsmarkedspolitikken og uddannelsespolitikken være i overensstemmelse med disse ting i den forstand, at hvis vi eksempelvis får større lønkonkurrence fra de østeuropæiske lande, må vi via arbejdsmarkedspolitikken, uddannelsespolitikken og erhvervs politikken naturligvis sørge for, at det danske samfund så er konkurrencedygtigt på nogle andre områder, sådan at der ikke bliver en voksende arbejdsløshed og et angreb på velfærdsstaten af økonomiske grunde i det danske samfund.

Jeg tror, det er utrolig vigtigt, at den europæiske diskussion her får lov til at køre parallelt med en intern dansk diskussion om, hvad vi så gør for at ruste os bedst muligt til den nye situation i et stort fællesskab.

Dermed får vi jo også koblet det sammen med forståeligheden og folkeligheden i EU, hvilket igen har noget med dagligdagen at gøre, for det betyder så, at vi får koblet EU-diskussionen sammen med nogle hjemlige diskussioner om, hvordan vi vil indrette det danske samfund i årene fremover. Og jeg synes faktisk, et af de handicap, der gennem mange år har været i EF- og EU-diskussionerne, er, at man har adskilt den nationale diskussion og EU-diskussionen.

Så hvis konferencen lykkes, er det en gave til Europa, men hvis den mislykkes, er det et voldsomt tilbageslag for det kontinent, som vi er en del af, og derfor håber jeg på og regner jeg med, at den danske regering vil gøre alt, hvad den kan, for at føre regeringskonferencen frem til en lykkelig afslutning.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

I og med at alle Folketingets partier står bag denne forespørgsel til statsministeren og udenrigsministeren om EU's regeringskonference, skal jeg selvfølgelig for god ordens skyld formelt takke både statsministeren og udenrigsministeren for besvarelsen, også selv om meget af det, vi hørte, selvfølgelig var genbrug, selv om en del af det var slebet af til debatten.

Lad mig sige med det samme, at Dansk Folkeparti naturligvis er tilhænger af den slags debatter, og at vi også meget gerne ser flere af dem. Men jeg ved ikke, om vi ikke fremover alene skal rette dem til udenrigsministeren. Det kan jo være, at statsministeren føler, at han bruger sin tid meget bedre på alt muligt andet end at høre på, at nogle folketingsmedlemmer

diskuterer et ellers så vigtigt emne som EU's regeringskonference.

Jeg har under debatten forsøgt at få svar fra nogle ordførere om en bestemt model, som diskuteres inden for det forsvarspolitiske samarbejdsområde, men det er ikke lykkedes at få klare svar på, hvad regeringspartierne står for på det område.

Derfor vil jeg allerede nu bede statsministeren om at redegøre for, hvad regeringens holdning er på det område, for skal en debat som denne løftes op på et andet niveau og gøres mere præcis og have mere substans – hvilket statsministeren åbenbart ønsker – så må vi også have nogle klare svar.

Og når der nu diskuteres en model, hvor Vestunionen skal bruges til fælles aktioner, og hvor EU altså har en forsvarsmulighed gennem Vestunionen, er det så en model, som regeringen på nogen måde kan støtte, at Danmark, hvis vi ikke ønsker at deltage i den pågældende fælles aktion, alligevel kan blive forpligtet til at betale til den fælles aktion og til politisk at være solidarisk med den pågældende aktion? Der synes det jeg ville være interessant at få et klart svar fra regeringens side på, hvad man arbejder på på det område.

Vores overordnede synspunkt er som sagt, at Folketinget via disse debatter selvfølgelig skal inddrages i det forløb, der kommer fremover, også med hensyn til regeringskonferencen. Her i salen har vi åbenheden omkring debatterne, og partierne har mulighed for at fortælle regeringen, hvad de mener på de forskellige områder.

Men ud over det lægger Dansk Folkeparti meget stor vægt på, at regeringen også i Europaudvalget søger mandat, når der under regeringsforhandlingerne skal slås nogle søm i, så vi på den måde hele tiden ved, om et flertal i Folketinget overhovedet står bag regeringens politik ved regeringsforhandlingerne.

Vi har i dag set, at der har været nogle meget store uoverensstemmelser blandt de partier, der normalt regnes for, hvad de i hvert fald selv kalder »de EU-bærende partier«. Og det er selvfølgelig interessant at se, hvor vandene begynder at skille i forbindelse med mandatgivningen i Europaudvalget.

Men for Dansk Folkeparti er det også vigtigt, at vi på en helt anden måde får befolkningen inddraget i den løbende proces i forbindelse med regeringskonferencen, og det sker dels ved møder og dels ved forskellige orienterende skrivelser og den EU-oplysning, vi har her i huset,

osv. Men det må betragtes som et hovedproblem for Folketinget, at befolkningen er utrolig lidt engageret i, hvad der foregår på regeringskonferencen, og slet ikke diskuterer regeringskonferencen, hvilket befolkningen jo egentlig burde – i betragtning af, hvor vigtig regeringskonferencen er.

Dét er et problem for folkestyret, og det er et problem, som vi synes egentlig burde have haft en større placering i debatten i dag.

Alle politikere taler meget om, hvordan man skal inddrage befolkningen mere, men der sker meget lidt konkret. Det sker det, at man hvert år afsætter nogle midler på finansloven, så partierne kan komme ud til nogle møder, som godtfolk ude i landet holder, og hvor der desværre ikke kommer ret mange mennesker, og det gør selvfølgelig, at en meget stor del af befolkningen har et meget lille kendskab til, hvad regeringen egentlig foretager sig på regeringskonferencen, og det betyder så, at der er stor risiko for, at man begår akkurat den samme fejltagelse, som man begik ved Maastricht-Traktatens udarbejdelse: Regeringen kører sin linje, og regeringen føler, at den under forhandlingerne har stor succes med sin linje – det har vi også hørt her i dag – men når endemålet er nået, finder regeringen så ud af, at befolkningen slet ikke står bag det resultat, man kommer hjem med.

Sagen er jo rent faktisk, at i forbindelse med udarbejdelsen af Maastricht-Traktaten fik den danske regering ganske meget igennem, og det har jo nok baggrund i, at befolkningen stadig væk stod bag den daværende regerings oprindelige udspil til forhandlingerne. Og nu er man endnu en gang ved at begå den samme fejl, og det synes vi er for dårligt.

For Dansk Folkeparti er der kun én måde at inddrage befolkningen på, så man virkelig får engageret den, og det er selvfølgelig ved at spørge befolkningen om, hvad den vil have skal være det danske grundlag for regeringskonferencen, og det gør man selvfølgelig ved en folkeafstemning, hvilket vi desværre har alt for lidt tradition for i vores kultur her i Danmark.

Vi har tidligere foreslået en vejledende folkeafstemning om regeringsgrundlaget før konferencen, men det blev nedstemt. Men sammenholdt med, at vi ikke har kunnet få et klart svar fra regeringen på, om vi får en afstemning efter regeringskonferencen, vil jeg egentlig – i lighed med SF – på Dansk Folkepartis vegne under denne debat spørge, om vi i dag kan få et klart svar på det område. Men jeg er desværre bange

for, at vi ikke får det, og det er jo så derfor, vi også i dag har fremsat et dagsordensforslag, som netop går ud på, at befolkningen skal spørges.

I det dagsordensforslag, vi har fremsat, mener vi så, at det er en fordel at spørge befolkningen, inden selve regeringskonferencen formelt afsluttes, og det hænger selvfølgelig sammen med, at man så formelt set har mulighed for at genåbne forhandlingerne, hvis befolkningen ikke står bag resultatet.

Det mener vi giver en bedre debat i Danmark, når vi skal have afstemningen, idet det får debatten til ikke i så høj grad at handle om et ja eller et nej, men mere til at handle om indholdet. Og vi mener også, det er mere fair over for de andre EU-lande, at vi på den måde siger, at når en stor del af befolkningen er uenig i den linje, der køres, så spørger man befolkningen, inden man formelt afslutter forhandlingerne med de andre lande. Men nok om det!

Med hensyn til indholdet på regeringskonferencen er det Dansk Folkepartis opfattelse, at meget desværre trækker i den forkerte retning, idet der, som det ligger klart nu med den dagsorden, der kommer fra Torinotopmødet, jo er lagt op til, at kvalificeret flertal skal være en hovedregel i EU-samarbejdet, at Kommissionens magt på forskellig vis skal gøres større, og at Europa-Parlamentet mindst skal fastholde sin nuværende magt. At Europa-Parlamentet også skal have en mindre størrelse og sandsynligvis får mere magt, mener vi trækker det i den forkerte retning.

Når vi sammenholder det med, at der ikke oprettes et klart kompetencekatalog, som ville sætte klare hegnspele for, hvad EU skal beskæftige sig med, og hvorved subsidiaritetsprincippet jo også ville få en konkret udmøntning – hvilket vi ellers havde lagt op til, da vi i efteråret konfronterede regeringen med vore synspunkter om det – må vi faktisk sige, at det ser ret skidt ud her før starten af regeringskonferencen. Behovet for et klart kompetencekatalog ser vi bl.a. i forbindelse med Europaudvalgets møder, hvor vi godkender direktivforslag på baggrund af Traktatens art. 235. Det er et udtryk for, at man i dag reelt ønsker at gå længere i EU-samarbejdet, end traktatgrundlaget giver mulighed for, og så bruger man den lille traktatændringsparagraf, art. 235.

Derfor mener vi, i og med at vi ser det som et større og større problem, at det er vigtigt at få sat nogle klare grænser for, hvad EU overhove-

det skal beskæftige sig med. Men det er der desværre heller ikke lagt op til i Torinotopmødets konklusioner, og der er heller ikke noget i det, regeringen spiller ud med i dag, der kunne tyde på, at regeringen vil sadle om på dette område. Det vil sige, at fundamentet for, at der kan skabes et stadig stærkere, mere slagkraftigt og mere handlekraftigt EU-system, er til stede på regeringskonferencen, og det er vel også meningen på mange måder. Mange lande har et decideret ønske om en højere grad af føderal opbygning i EU-samarbejdet, så EU's organer får stadig større magt, og det er måske også den egentlige hensigt for en del af Folketingets partier. Men de kan selvfølgelig ikke sige i lige så klare vendinger til befolkningen, at det er det, de arbejder for.

Men hvad vælger man at gøre fra dansk side? Jo, flertallet af partierne siger, at den officielle begrundelse for, at Danmark skal gå med til alle de ting – som en meget stor del af den danske befolkning for mig at se er klart imod – er, som statsministeren kalder det, fredens projekt, dvs. at få optaget de østeuropæiske lande for at komme op på et medlemstal på omkring 27. Man ønsker altså at sælge et projekt om, at for at få et stort EU og have fredens projekt i baghovedet, skal vi som betaling gå ind for en lang række ting, som gør EU mere slagkraftigt, og så kan vi jo lige så godt sige det, som det er.

Men der er jo ingen garanti i det nuværende grundlag for, at udvidelsen overhovedet kommer til at finde sted i det omfang. Det er en forhåbning, man kan have, men der ligger ikke noget i kortene, der giver os nogen som helst garanti, og der står heller ikke noget om det i konklusionerne fra Torinotopmødet. Det kan godt være, det har været diskuteret under midt-dagen, men der står ikke noget konkret om, at når man har gennemført de og de forandringer, er EU gearet til at blive udvidet med så og så mange medlemmer.

Jeg vil sige, at vi står i en situation, hvor vi risikerer at skabe grundlag for et meget, meget stærkt og handlekraftigt EU. For os og andre at se bliver det en meget dyr pris at betale for det danske folkestyre for en udvidelse, vi alligevel ikke får efterfølgende – i hvert fald vil den ligge endog mange, mange år ud i fremtiden. Det kan godt være, EU bliver udvidet med to eller tre lande, men den massive, store udvidelse har nok længere perspektiver og ligger nok meget længere ude i fremtiden. Men dermed risikerer man at have solgt et helt projekt til befolkningen

på falsk grundlag, og det tror jeg for alvor er meget, meget farligt.

Så selv om jeg mener, der er meget, der trækker i den forkerte retning, vil jeg afslutningsvis give regeringen det råd, at den i det mindste under de fortsatte regeringskonferenceforhandlinger gør sig umage med at få knyttet udvidelsen håndfast sammen med eventuelle ændringer. Og at gøre noget håndfast er altså ikke bare at tale om det. Det skal også gøres klart i de tekster, der arbejdes med, at når man forandrer EU, har man samtidig gjort EU klar til en udvidelse med de og de medlemslande. Regeringen skal være langt mere konkret og langt mindre valen i det spørgsmål.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Jeg vil gerne sige tak til deltagerne i den lange debat, og jeg vil begynde med at sige, at jeg synes, vi skal interesse os meget for hele tilrettelæggelsen af Folketingets arbejde under og op til regeringskonferencen. Det er væsentligt, at Folketinget inddrages, og at presse og offentlighed bliver ordentlig orienteret i alle faserne.

Debatter af denne type er et led i bestræbelserne for løbende at kunne tage bestik af, hvor langt vi nu er kommet, og regeringen har allerede på et tidligere tidspunkt givet tilsagn om, at den arbejdsmetode vil blive fortsat, også i det videre forløb i regeringskonferencen, når den fortsætter til efteråret.

Til overmål skal jeg gøre en enkelt eller to bemærkninger om de danske forbehold. Jeg er ikke særlig interesseret i at gøre ret meget ud af dem, fordi det vil være at fordreje hovederne på danskerne at prøve at bilde dem ind, at denne regeringskonference drejer sig om de danske forbehold. Det gør den ikke. Det er rigtigt, at der skal diskuteres anliggender og temaer, som vedrører de danske forbehold, men som det også er sagt fra flere sider, anfægter ingen, at Danmark har ret til at bevare de danske undtagelser, som er nedfældet i den folkeretligt bindende Edinburgh-Afgørelse. Samtidig har vi klart tilkendegivet, at på det forsvarsmæssige område, som også er en del af Edinburgh-Afgørelsen, vil vi ikke forhindre de andre lande i at gå videre, hvis de ønsker det.

Så enkelt er det. Det er egentlig slet ikke så udviklet, men alligevel kan i hvert fald hr. Keld Albrechtsen ikke få ind i sit hoved, at det er sådan, det forholder sig. Det er selvfølgelig fuldstændig rigtigt, som hr. Keld Albrechtsen siger, at det fremgår helt tydeligt af »Dagsorde-

nen for Europa« og andre publikationer og alt, hvad vi skriver og siger, at de temaer, som har forbindelse med de danske forbehold, bliver diskuteret på konferencen. Det er så indlysende, og det er der ingen der bestrider. Men det, der samtidig står fast, er, at ingen anfægter vores ret til at bevare de danske forbehold. Det er lige så indlysende.

Lad mig tilføje, at jeg og regeringen selvfølgelig har fuld respekt for folkeafstemningen. Vi respekterer den afgørelse, der blev truffet i forbindelse med det danske ja til Maastricht og Edinburgh, og det skal slås fast med så store søm, vi overhovedet kan finde i kassen. Men samtidig skylder vi os selv, at vi ikke anbringer os selv i et tankefængsel. Vi er nødt til at tænke igennem, hvilke problemer der findes i det europæiske samarbejde, og jeg vil gerne takke fru Elisabeth Arnold, som i sit indlæg om asylpolitik påpegede nogle af de problemer, som rent faktisk eksisterer. Fru Elisabeth Arnold gik ikke ind i en diskussion om afskaffelse af de danske forbehold, men pegede på, at der rent faktisk er nogle problemer i de europæiske landes samarbejde, når det drejer sig om asylområdet, og at det ikke er nogen god situation, der eksisterer på dette område, som fru Elisabeth Arnold meget rigtigt gjorde gældende.

Når det drejer sig om et så centralt spørgsmål som de europæiske landes deltagelse i fredsbevarende eller – som det hedder nu – fredsimplementerende aktioner, kan vi også se, at virkeligheden bevæger sig meget hurtigt. IFOR-styrken, som befinder sig i Bosnien og består af 60.000 mand fra 32 lande, er udtryk for en fundamental nytænkning med hensyn til, hvordan man kan løse fredsbevarende opgaver, og det får stor betydning for, hvorledes man i fremtiden skal organisere en fredsbevarende indsats.

Hvis jeg må minde om det, er IFOR-styrken under NATO-kommando, men selvfølgelig også sanktioneret af FN, og det betyder, at selvfølgelig NATO-lande, men også neutrale lande og tidligere Warszawapagtlande, sågar tidligere Sovjetrepublikker, befinder sig under NATO-kommando. De baltiske lande deltager f.eks. inden for rammerne af det danske bidrag. Det er altså en konstruktion, som helt sprænger vores tilvante forestillinger, og derfor vil jeg også råde til, at man ikke bygger et tankefængsel, men ser udogmatisk på udviklingen, når det drejer sig om løsningen af fredsbevarende opgaver, og er opmærksom på, at verden bevæger sig, i takt med at vi skal løse nogle nye problemer.

Jeg har en bemærkning eller to til fru Charlotte Antonsen. Jeg synes, det er aldeles uinteressant at beskæftige sig med, hvor stor en andel af hvilke partiers vælgere, der har stemt hvordan ved den ene og den anden folkeafstemning. Regeringen opfatter sig som regering for hele landet og dermed for alle danske vælgere, og sådan skal det faktisk også være ifølge den danske grundlov. Derfor mener jeg også, det er helt ufrugtbart at begynde at spekulere på, hvorledes afstemningsresultatet fordeler sig på partierne. Det afgørende og vores fælles ambition må være at finde det forhandlingsresultat, som et flertal af den danske befolkning kan acceptere. Det er det, der er vores opgave.

Fru Charlotte Antonsen mente, at Venstre og De Konservative sammen kunne skabe klarhed om vores Europapolitik. Jeg må sige, at jeg har hørt meget forskellige tonefald i Europadebatte fra Venstre og De Konservative. Jeg ved ikke, om det er særlig klart, hvad de to partier er enige om, men jeg mener i hvert fald, jeg har så stor musikalsitet, at jeg kan høre afgørende og betydelige nuancer.

Jeg vil gerne takke hr. Kent Kirk for hans betragtninger om nærhed og om de nationale parlamenter. Jeg har nøje noteret mig hr. Kent Kirks synspunkter. De er væsentlige, og det er også indeholdt i det danske forhandlingsgrundlag, at vi på dette område skal prøve at gøre nogle fremskridt i forhold til den nuværende situation.

Både fru Charlotte Antonsen og hr. Kent Kirk beskæftigede sig med det udspil, der er kommet fra Sverige og Finland. Det er rigtigt, som fru Elisabeth Arnold gjorde opmærksom på, at udspillet er dikteret af den særlige situation, de to lande er i, og med at de nok er med i den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, men ikke i NATO-samarbejdet. Men lad mig gøre opmærksom på, at det, som Sverige og Finland foreslår her, ikke har noget som helst med den fælles forsvarspolitik at gøre. Det lød, som om fru Antonsen var kommet på den idé, at det havde noget med forsvarspolitikken at gøre, men det har det ikke. Tværtimod gøres det meget klart i udspillet, at det vedrører deltagelse i fredsbevarende aktioner, de såkaldte Petersberg-aktioner, men netop ikke vedrører territorialforsvaret af Sverige og Finland. Det er fuldstændig klart, at de vil bevare deres status som alliancefri lande, når det drejer sig om det territoriale forsvar, og der er heller ikke tale om, at Sverige og Finland går ind for en sammensmelt-

ning af EU og WEU. Tværtimod siges det meget klart, at de skal forblive to selvstændige organisationer.

Kernen i forslaget er til gengæld, at Sverige og Finland gerne ser en ordning, der indebærer, at EU's Ministerråd, hvor Sverige og Finland jo er medlemmer, kan træffe nogle beslutninger vedrørende Petersberg-aktioner, som man på en eller anden måde skal give WEU mulighed for at føre ud i livet. Det er dette punkt, som på nuværende tidspunkt fortsat er uklart i det svensk-finske forslag: Hvorledes skal denne sammenkædning mellem EU og WEU være? Der står i forslaget, at forbindelsen skal forstærkes – men hvordan? Det er der ikke redegjort nærmere for, og jeg vil gerne fremhæve, at det er uklart, hvorledes Sverige og Finland forestiller sig det videre samarbejde: Hvis man først har overdraget nogle opgaver til WEU, hvorledes skal det så forholde sig med NATO? Det er ikke klargjort i det svensk-finske forslag, og derfor betragter vi alene det svensk-finske forslag som et interessant indlæg i diskussionen.

Vi har altså ikke set konkrete forslag til, hvorledes det samarbejde skal udmøntes. Når de foreligger, vil regeringen selvfølgelig tage stilling til de konkrete forslag, og sådan vil det i det hele taget være med de udspil, der kommer fra andre lande. Man kan først tage helt konkret stilling, når forslagene ligger på bordet.

Til hr. Keld Albrechtsen vil jeg sige, at man skal passe meget på sine billedsprog. Det var Storm P., der engang sagde, at en eller anden led af sammenlignende billeddannelser i ubevogtede øjeblikke, og sådan synes jeg også, det gik for hr. Keld Albrechtsen, der rodede sig ud i nogle fodboldlignelser. Jeg synes ikke, de hang sammen, og jeg synes ikke, de afslørede noget stort kendskab til fodbold fra hr. Keld Albrechtsens side – og jeg vil gerne udtrykkeligt understrege, at jeg ikke sagde: Heller ikke til fodbold! Hvis man klumper sig sammen foran eget mål, er man i hvert fald sikker på, at man aldrig kan vinde; det er opskriften på at tabe. Skal man vinde en fodboldkamp, skal man frem på banen, skabe noget selv, skabe nogle chancer, komme til afslutninger og helst også score. Og det, som er målsætningen – hvis jeg må tillade mig at blive i billedet – er, at vi skal nå frem til udvidelsen. Det er det danske mål for konferencen, det er det, vi gerne vil nå, og det når vi ikke ved at klumpe os sammen.

Hr. Keld Albrechtsen havde et spørgsmål vedrørende observatørstatus inden for

Vestunionen. Der er vedtaget en erklæring, som klargør, hvad denne observatørstatus indebærer, og over for Det Udenrigspolitiske Nævn har jeg den 1. februar i år meget nøje redegjort for og forklaret om engelske forslag i så henseende. Disse forslag er gennemført nu, og de volder ikke Danmark problemer. Der er ikke tale om, at vores observatørstatus er ændret på nogen måde – det fremgår udtrykkeligt af det, der er gennemført – der er tale om, at man har tydeliggjort, hvad det egentlig vil sige at være observatør, og det kan jeg da kun synes godt om.

Hr. Keld Albrechtsen havde en teori om, at udvidelsen af EU ville betyde en deling af Europa, fordi den ville gøre livet surt for f.eks. Rusland; men det er faktisk en misforståelse. EU-udvidelsen udelukker slet ikke, at vi samtidig kan etablere et tættere politisk og handelsmæssigt forhold til Rusland. Faktisk har EU allerede indgået en partnerskabs- og samarbejdsaftale med Rusland, som dette Folketing har ratificeret – så vidt jeg husker uden hr. Keld Albrechtsens bistand – og det har vi altså gjort, fordi vi ønsker et nærmere samarbejde med Rusland.

Disse to ting: En udvidelse af EU og et øget og forbedret samarbejde med Rusland, går glimrende hånd i hånd, og jeg kan forsikre om, at vi på intet tidspunkt har hørt beklagelser fra russisk hold over EU's planer om udvidelsen. Der er endda ruslandskyndige, der mener, at Rusland ser en interesse i EU's udvidelse, fordi den vil bringe det økonomiske magtcentrum i Europa nærmere til de russiske grænser, og det er noget, Rusland også kunne have glæde af. Lad mig i den forbindelse sige, at specielt Ukraine, som jo er et stort og meget vigtigt land, klart hilser EU-udvidelsen velkommen, for den bringer EU nærmere Ukraines grænser. Så jeg synes, hr. Keld Albrechtsen har travlt med at opstille en delingslinje, som ikke eksisterer i praksis.

Hr. Kristian Thulesen Dahl havde fundet ud af, at regeringen ikke ønskede, at der blev stillet dagsordensforslag i dag, fordi vi var bange for at komme i mindretal. Jeg kan forsikre hr. Kristian Thulesen Dahl for, at det ikke er tilfældet, men vores synspunkt er ganske enkelt – og det er sådan set også et svar til hr. Gade – at vi finder, at det forhandlingsgrundlag, som blev færdiggjort i december, er et fortræffeligt forhandlingsgrundlag for regeringen. Det er meget mere omfattende, dybtgående og præcist end det, der kan udtrykkes i nogle få linjer i en dags-

orden, og derfor er der set fra regeringens synspunkt ingen grund til at erstatte det udmærkede forhandlingsgrundlag, vi har diskuteret igennem og gjort os umage med udformningen af, med nogle dagsordener, som ville berøre hele den store problemstilling, vi står over for på regeringskonferencen, meget mere overfladisk.

Jeg vil gerne gøre den bemærkning til hr. Holger K. Nielsen, at da hr. Holger K. Nielsen lovpriste SF's klogskab og intelligens, var det lige før jeg blev helt betænkelig, fordi han fandt, det var nødvendigt at understrege det så stærkt. Men det gjorde hr. Holger K. Nielsen altså, og han understregede, hvor klogt det var ikke at tage stilling til regeringskonferencens resultat. Lad mig sige det fuldstændig klart, som statsministeren også gjorde: Regeringen har taget stilling. Vi ønsker udvidelsen med de central- og østeuropæiske lande. Det er vores klare indstilling, det er det, vi ønsker at få ud af regeringskonferencen, og det vil forhåbentlig også vise sig at kunne lykkes.

I min indledning var jeg inde på hr. Steen Gades betragtninger over debatformen og behovet for en løbende diskussion og meningsudveksling. Det skal komme til udtryk i den betjening, vi giver folketingsudvalgene med hensyn til papirerne fra regeringskonferencen, og det vil også vise sig i betjeningen af presse og offentlighed.

Til sidst spørgsmålet om fleksibilitet, som flere har været inde på. Det er jo ikke noget, som føres frem fra dansk side, men det er ikke, fordi vi ikke kan lide ordet fleksibilitet; det lyder jo godt nok. Men på dette stadium af diskussionen er det uklart, hvad begrebet egentlig indebærer, og det vil jeg gerne belyse nærmere: Er det f.eks. SF's mening, at fleksibilitet skal vedrøre miljøområdet? Det kan jeg ikke forestille mig. Men det kan på den anden side heller ikke være sådan, at fleksibilitet er noget, man hele tiden vil have for sig selv på sine udvalgte områder, mens der ikke skal være fleksibilitet på andre områder. Den går ikke, og jeg er bange for, at det indre marked og en forpligtende miljøpolitik ville lide stor skade, hvis man ikke holdt fast ved, at i søjle 1 må der være det samme regelsæt for alle på miljøområdet osv. Der kan sagtens være overgangsordninger, det er en velkendt teknik. Men grundlæggende må der gælde de samme regler for alle, også for at det indre marked kan hænge sammen juridisk set, og for at EF-Domstolen kan gøre sit arbejde.

Derfor har Danmark holdt et lavt tonefald, når det drejer sig om fleksibilitet, men det betyder ikke, at vi vil afvise gode ideer. Vi vil gerne høre, hvad de andre har at byde på, og det vil blive et hovedemne under drøftelsen på mandag på udenrigsministerniveau. Vi vil prøve at få at vide, hvordan de andre lande forestiller sig, at fleksibiliteten kan udformes i f.eks. søjle 2 og søjle 3, og hvad de har i tankerne. Vi vil gerne se nogle ideer, og dem vil vi selvfølgelig også overveje.

Men lad mig føje til, at med hensyn til de central- og østeuropæiske lande er der ikke tale om, at de kommer til os og siger, at de gerne vil have en eller anden lille fleksibel ordning. De ønsker fuldt medlemskab med fulde pligter og fulde rettigheder, og de er bange for, at det hele udvikler sig til en diskussion, hvor vi henviser dem til en slags andenrangs medlemskab uden fulde pligter og uden fulde rettigheder.

Hr. Steen Gade sagde, at ØMU-konstruktionen i sig selv er udtryk for fleksibilitet. Jeg vil sige, at den er udtryk for en særlig udformning af fleksibiliteten, men ikke en i alle henseender særlig lykkelig udformning. Den er jo eksklusiv, og det betyder, at den udelukker nogle. Det er en konstruktion, man har måttet vælge, for så vidt angår Den Økonomiske og Monetære Union, men på andre områder af EU-samarbejdet ville en sådan eksklusiv form for fleksibilitet, som den i virkeligheden er, ikke være en fordel. Jeg synes ikke, den er hensigtsmæssig for diskussionen, for jeg er bange for, at det binder vores tanker for meget at henviser til ØMU'en som et eksempel på den type fleksibilitet, vi har brug for.

Charlotte Antonsen (V):

I diskussionen om forbeholdene er jeg faktisk enig med udenrigsministeren i, at forbeholdene kun kan ændres ved en dansk folkeafstemning. Men jeg synes også, at udenrigsministeren en gang imellem kunne formulere sig lidt anderledes. Udenrigsministeren kunne f.eks. sige, at forbeholdene kan ændres ved en dansk folkeafstemning. Det er noget, vi lægger vægt på.

Med hensyn til udenrigsministerens kommentar til mig om, at det er hele landet, der skal overbevises, er jeg fuldstændig enig, og jeg er også enig i, at regeringen skal regere for hele landet. Det var faktisk noget af det, jeg kørte min ordførertale på. Men i den forbindelse er det jo ikke uvæsentligt, hvis et af regeringspartierne har store problemer med at overbevise sine

egne vælgere, for vi skulle jo gerne nå frem til et endeligt resultat, som kan godkendes af hele landet.

Jeg har lidt svært ved at forstå udenrigsministerens kritik af min ordførertale. Udenrigsministeren er som bekendt normalt meget optaget af den demokratiske proces og den demokratiske diskussion, og det er lige præcis den diskussion, jeg efterlyser, om de centrale politiske emner, herunder forsvarspolitikken.

Så kommer mit næste svar til udenrigsministeren. Udenrigsministeren sagde, at der ikke er tale om forsvarspolitik i det finsk-svenske udspil, og at det bare er Petersberg-aktioner. Men jeg vil spørge udenrigsministeren: Er Petersberg-erklæringen ikke forsvarspolitik? Er fredsskabende aktioner ikke forsvarspolitik? Det er jo et af punkterne i Petersberg-erklæringen, og nu overhaler de neutrale lande Sverige og Finland Danmark i synet på behovet for en sammenkædning af EU og Vestunionen på en eller anden måde. I det omfang, jeg overhovedet har kunnet følge med i den sag – vi har jo ikke hørt noget i udvalget – ser det ud, som om der er tale om en sammenkædning, men ikke en egentlig sammensmeltning, på nuværende tidspunkt. Men hvis der bliver tale om en sammenkædning af de to organisationer, får vi jo også forsvarspolitikken ind i EU, og så er vi selvfølgelig nødt til at tage en ny dansk folkeafstemning om forbeholdet over for forsvarspolitikken.

Til sidst skal jeg sige, at jeg ikke helt forstod kommentaren om, at V og K ikke var enige. Jeg synes, det er noget helt centralt i den europæiske debat og burde være et centralt signal til den danske befolkning, at de partier, der i øjeblikket står bag den danske Europapolitik, er de samme partier, der i december sagde ja til regeringens udspil, altså de tre regeringspartier, Venstre og De Konservative. Det må virke forvirrende på den danske befolkning, at vi i praksis har den politiske situation, at V og K sammen med regeringen er med til at føre Danmarks EU-politik ud i livet, mens det udadtil nærmest ser ud, som om det eneste parti, Socialdemokratiet er interesseret i, når det gælder EU, er SF. Der er et knæfald for SF.

Vi hørte her til sidst, at regeringen ikke helt vil afvise fleksibilitet. Men det har udenrigsministeren jo afvist hidtil, og det er den forvirring, vi gerne vil væk fra: Sig dog klart og tydeligt til befolkningen, at SF er stået af! Lyt ikke mere til SF i denne sag! Vi kan jo alle sammen håbe, at SF vil vende tilbage – det ville da være fornuf-

tigt – men som sagen ligger lige nu, er SF ikke med i EU-politikken, og hvorfor så dette knæfald?

Kent Kirk (KF):

Jeg vil gerne takke udenrigsministeren for svarene, men jeg er nødt til at få uddybet noget vedrørende det finsk-svenske initiativ.

Jeg spurgte udenrigsministeren, om Sverige og Finland i ånden fra Nordisk Råds møde om Europa havde taget kontakt til den danske regering, inden de kom med initiativet, men det kan jeg jo få svar på senere. Det, jeg synes er interessant, er, at vi her har to alliancefri lande, og jeg er helt enig med udenrigsministeren i, at hvis de havde foreslået, at man skulle oprette et fælles-europæisk forsvar, der også skulle varetage det territoriale forsvar, havde det virkelig været opsigtsvækkende. Men det er jo ikke det, de to lande har foreslået. Det, de har forholdt sig til, er den europæiske debat om, hvordan vi skal indrette den europæiske sikkerheds- og forsvarspolitik, og her er der kommet en klar melding fra svensk-finsk side om, at de synes, at Petersberg-områderne skal med i forsvarspolitikken.

Statsministeren har jo tidligere sagt noget lignende på en konference, og derfor spørger jeg nu regeringen: Er regeringen enig i, at de områder, som er dækket af Petersberg – altså krisestyring, humanitært arbejde og fredsbevarende indsats – skal indgå i EU's politik? I så fald må man finde den rigtige måde, hvorpå man kan give Den Vesteuropæiske Union mandat til at udføre tingene, og jeg vil gerne understrege, at det udtryk, Sveriges og Finlands udenrigsministre bruger, netop er et »opdrag« til Den Vesteuropæiske Union. Man kan selvfølgelig diskutere sagen videre, men hvis vi kunne få den melding fra regeringen i dag, synes jeg, vi er kommet et skridt nærmere på klarhed.

Jeg synes også, det var et interessant møde i Birmingham om den status, observatørerne har i Den Vesteuropæiske Union. Det billede, jeg ser tegne sig, er, at observatørerne kan få en mere forpligtende rolle i Den Vesteuropæiske Union. Det vil betyde meget, at de alliancefri lande, der af historiske grunde ikke er med i NATO, som observatører til Den Vesteuropæiske Union kan blive inddraget lidt mere i den europæiske sikkerhedsstruktur, der skal udføres gennem Den Vesteuropæiske Union, og derfor synes jeg også, det er interessant, hvordan regeringen forholder sig til det spørgsmål. Det kan jo løse det problem, som specielt de alliancefri lande har, hvis

det er sådan, at man på den måde kan friholde dem fra Den Vesteuropæiske Unions artikel 5, hvor der tales om den gensidige forsvarsforpligtelse.

Til sidst vil jeg sige til udenrigsministeren, at jeg er helt enig med udenrigsministeren i udenrigsministerens betragtninger omkring fleksibilitet, for jeg tror i virkeligheden, at man taler meget, meget ved siden af, hvis det, man forestiller sig, er en fleksibilitet, hvor man kan sidde og vælge a la carte. Den diskussion, som jeg ser, og som specielt Tyskland/Frankrig fører sig frem på, handler jo i virkeligheden om en fleksibilitet, der meget ligner miljøgarantien, og det vil sige, at man i EU laver nogle generelle minimumsregler: Hvad er det for nogle politikker, vi er forpligtet til at samarbejde om? Og så ønsker de en fleksibilitet gående i retning af: Så kan vi i øvrigt køre meget, meget videre, hvis det er sådan, at de andre ikke vil med.

Det ser jeg som noget risikabelt, og derfor forstår jeg godt, at udenrigsministeren har en klar reservation her, for det kan jo netop betyde, at man sætter en motor i gang, der kommer til at køre så stærkt, at den kører fra alle de andre lande, som ikke har mulighed for at følge med. Og vi skal ikke udvikle det europæiske samarbejde hurtigere, end at befolkningerne kan følge med. Det tror jeg er den lære, man har kunnet udtrække af de folkeafstemninger, vi har haft.

Så derfor forstår jeg ikke rigtig, at SF er så begejstret for ordet fleksibilitet, hvis man fortolker det sådan, som jeg fortolker det her, og som jeg kan se i papirerne at det skal diskuteres nu her på mandag.

Steen Gade (SF):

Min kritik på det her punkt går på, at jeg synes, at regeringen ikke for alvor har gjort sig nogen overvejelser vedrørende begrebet fleksibilitet – man kan måske også sige, at vi ikke kollektivt har gjort os nogen overvejelser – og det synes jeg er utroligt, når vi rent faktisk er blandt dem, der har skaffet noget fleksibilitet. Det er mit grundsyn. Og jeg håber, at vi kan få det ud af diskussionen her i dag, og at det nu mere klart kommer til debat på regeringskonferencen, at vi kommer lidt videre end den opsummering, udenrigsministeren er kommet med. Vi er jo ikke kommet længere i den diskussion, end vi var for et halvt år siden og et år siden.

Udenrigsministeren ved i hvert fald godt, at det er SF's synspunkt vedrørende det, der er knyttet til det indre marked og dermed de dele

af søjle 1, at når man får retten til at sælge sine varer, er det politisk logisk, at miljø, arbejdsmiljø og lønmodtagerrettigheder selvfølgelig hører sammen med det. Det er urimeligt, at England har lov til at køre på fribillet. Det er en del af det, der hænger sammen. Det er kernen.

Der ligger elementer af politisk vurdering her, for det kunne godt tænkes, at der var nogle meget højreorienterede, som ville sige, at miljø ikke hører med; det er jeg helt med på. Men det må man gå åbent ind i og sige: Det hører sammen i det koncept, som er et hæderligt europæisk koncept. Så hænger det sammen.

Omkring ØMU'ens særlige form for fleksibilitet – jeg er glad for, at udenrigsministeren siger, at der er en form her, for det fremgik faktisk ikke af det skriftlige fra regeringen – mener jeg jo, at det danske forbehold rent faktisk har tilføjet Traktaten noget nyt, nemlig at man også kan sige nej. Man kan selv i høj grad tage stilling, kan man sige, i praksis. Selv om det måske ikke står sådan i sin juridiske form, er det jo rent faktisk det, der er sket ved, at Danmark har sagt nej, selv om vi – i givet fald – opfylder betingelserne.

Og så mener jeg, at vi har brug for at få nogle meldinger om, hvor vi kan se det for søjle 2 og for søjle 3, men det kan da også godt være, at dele af f.eks. kultursamarbejdets nærhedsprincip kunne konverteres til noget fleksibilitet. Jeg ved det ikke; det er heller ikke gjort færdigt hos os. Jeg konstaterer bare, at vi er alt for uforberedte på noget, som jeg tror bliver vigtigt, og som også bliver et perspektiv i fremtiden i et europæisk samarbejde, som har betydning.

Om Østeuropa siger udenrigsministeren, at de østeuropæiske lande ikke ønsker fleksibilitet. Nej, det er jeg helt klar over, men på den anden side ved de jo godt, at de skal have overgangsordninger. Det er det ene. På den anden side er det vel sådan, at hvis de er sikre på, at de politisk er med og ikke bliver andenklasses medlemmer, er der jo ikke tvivl om, at de også vil være med i sådan en diskussion.

Jeg håber, at alle Folketingets partier snart kan slutte op om SF's forslag om at få Dansk Udenrigspolitisk Institut til at lave en udredning på det her punkt omkring glidende medlemskab og i det hele taget omkring, hvordan integrationen af Central- og Østeuropa kan ske, sådan at ingen bliver efterladt på perronen, men på den anden side også sådan, at vi accepterer, at togene måske afgår med forskellig hastighed. Det er projektet, som jeg ser det.

Så jeg vil håbe, at debatten, selv om den ikke konkluderer særlig præcist på det her, alligevel kan blive et startskud til, at vi går mere ind i den her debat i stedet for at sætte paraderne op.

Hvis jeg lige må kommentere de dagsordener, der er foreslået, vil jeg meddele, at SF vil stemme nej til Liste Ø's dagsorden. Der står, at vi skal være imod flertalsafgørelser på alle områder. Det er SF som bekendt ikke. Så vi er uenige i noget af det, der står. Hovedformålet for SF er både at fastholde undtagelserne og at have et europæisk projekt; vi går på to ben. Det er ikke præciseret her. Og vi synes, at man mangler at gøre undtagelserne til en del af en strategi for at sikre, at EU ikke løber af med al magten på landenes bekostning.

Vi stemmer imod hr. Kristian Thulesen Dahls dagsorden. Vi synes, det er noget mærkeligt noget, at vi skal have en vejledende folkeafstemning, før regeringskonferencen reelt afsluttes.

Og vi stemmer imod det af fru Annette Just stillede dagsordensforslag. Der er dele af indholdet, f.eks. jubelen over WTO-aftalerne, som vi helt klart er imod. Her har vi da et sted, hvor EU på en række områder, når det gælder landbrug, prioriterer noget andet end den rene frihandel.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg kan forstå, at udenrigsministeren betvivler min ekspertise, når det drejer sig om det ædle fodboldspil. (*Afbrydelse af udenrigsministeren* (Niels Helveg Petersen)). Jamen jeg ved dog – så meget tror jeg jeg kan sige – at hvis man står i en meget vanskelig opstilling over for et meget stærkt hold og man så sender sine spillere frem på banen og blotter sit eget mål, ja, så kommer kontraangrebene jo altså også, og så bliver ens eget net fyldt med bolde den ene gang efter den anden. Og det er den situation, den danske regering vil bringe sig i ved regeringskonferencen. Så meget om det.

Jeg vil godt spørge udenrigsministeren – det er et spørgsmål, jeg har stillet til den socialdemokratiske ordfører, som jo imidlertid i lang tid ikke har deltaget i debatten – om vi kan få et tilsagn om, at regeringen forud for alle væsentlige beslutninger på regeringskonferencen vil søge mandat i Europaudvalget.

Jeg havde troet, at det var en banalitet, og at vi trygt og roligt kunne gå ud fra, at regeringen naturligvis ville gøre dette, men tavsheden omkring det her spørgsmål, som nu er stillet fle-

re gange under debatten, begynder faktisk at give mig anledning til bekymring. Så nu håber jeg, at udenrigsministeren vil gå op og give dette tilsagn.

Så vil jeg spørge udenrigsministeren, om det ikke er korrekt, som fru Charlotte Antonsen sagde, at Petersberg-opgaverne, som man kalder det, inden for Vestunionen naturligvis er forsvarspolitik, at det er militære anliggender, at det bl.a. handler om udrykningsstyrker, at det endda handler om styrker – eller i hvert fald materiel – som man vil have stillet til rådighed fra NATO, og at det derfor i sin natur er forsvars- og militærpolitik.

At man så kan bruge et begreb som fredsbevarende – og i andre tilfælde begrebet fredsskabende – ændrer jo ikke ved, at det er militærpolitik og forsvarspolitik, vi taler om. Og når vi går over til at tale om det fredsskabende – ligesom når der i Birmingham-erklæringen tales om krisestyring – er vi jo ovre i noget med udrykningskorps, som direkte går ind og blander sig politisk i situationer på de steder, hvor de bliver sendt hen.

Så det er i allerhøjeste grad militærpolitik og forsvarspolitik, det drejer sig om. Det håber jeg ikke at man vil forsøge på at bortforklare.

Jeg er ligesom hr. Kent Kirk utrolig interesseret i at vide, hvad den danske regering egentlig mener om det svensk-finske forslag, for det svensk-finske forslag er en sammenkobling af EU og Vestunionen på spørgsmålet om Petersberg-opgaverne, altså en EU-militær- og -forsvarspolitik, og det er det, vi har en undtagelse her i Danmark imod.

Så vil jeg slutte med at sige her, at Enhedslisten kan stemme for det dagsordensforslag, som Dansk Folkeparti har stillet. Det kan vi støtte. Det vil være en fornuftig ting at høre den danske befolkning, også inden man skriver under. Men det kan naturligvis ikke erstatte – det må stå lysende klart – en bindende folkeafstemning om resultatet af regeringskonferencen. Det er i hvert fald helt klart Enhedslistens synspunkt, og det går jeg også ud fra er Dansk Folkepartis synspunkt.

Så var hr. Steen Gade ked af, at vi fra Enhedslisten ikke havde nævnt undtagelserne i vores dagsorden. Undtagelserne er naturligvis fuldt ud omfattet af vores dagsorden. Undtagelserne er indbygget i vores dagsorden. Men som jeg også har gjort SF opmærksom på flere gange under den her debat, er der jo langt flere ting end undtagelserne, der vil blive et resultat af

den her regeringskonference; regeringskonferencen vil betyde mere union også på alle mulige andre områder end dem, der er omfattet af undtagelserne, og de ting har vi altså også taget med i vores dagsorden. Så jeg kan forsikre hr. Gade for, at undtagelserne naturligvis er fuldt og helt dækket ind af Enhedslistens dagsorden. Det kan jeg egentlig ikke forstå at SF rejser tvivl om.

Men jeg er selvfølgelig ked af, at SF ikke kan støtte en dagsorden imod unionsudviklingen. Det havde jeg håbet på efter de signaler, der kom fra SF's landsmøde, men så langt kom vi altså ikke i dag. Det kommer vi forhåbentlig, næste gang vi skal have en forespørgselsdebat. Så tror og håber jeg da på at SF er klar til at tage det skridt videre.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg vil da godt takke udenrigsministeren for besvarelsen af alt andet end de spørgsmål, jeg havde stillet. Men da udenrigsministeren i det mindste sagde, at han glædede sig til, at der kom flere debatter om det her emne, kan det jo være, at vi næste gang kan få svar på, hvad regeringen egentlig talt vil gøre for at sikre, at EU er mere velforberedt til at modtage de nye øst- og centraleuropæiske lande. Jeg synes måske nok, det havde været det væsentligste spørgsmål at besvare, men jeg kan forstå, at det ingen interesse har for udenrigsministeren på nuværende tidspunkt.

Så skal jeg kort meddele, at det af Dansk Folkeparti fremsatte motiverede dagsordensforslag kan vi ikke støtte, for der står, at der skal være en *vejledende* afstemning, *inden* regeringen skriver under, og det mener jeg egentlig talt er lettere umuligt i betragtning af, at jeg erindrings, at da man sidste gang i Maastricht skulle til at slutte forhandlingerne og ende op med et resultat, fortsatte forhandlingerne så at sige nærmest til og med den sidste dag op til, at man skrev under, og så gik det ud til ratificering, og så var det, man kunne have en folkeafstemning og lign.

Så jeg mener, at punktet er forkert formuleret, og det er i øvrigt også indeholdt i vores eget dagsordensforslag, hvor vi siger, at forhandlingsresultatet skal sendes ud til folkeafstemning, altså ikke en vejledende folkeafstemning, men en regulær folkeafstemning, som vi skal respektere, og at det skal være, når man har resultatet. Alt andet ville være lidt vanvittigt.

Om den af hr. Steen Gade foreslåede dagsorden må jeg sige, at på samme måde som han ikke kan støtte Fremskridtspartiet, fordi det går ind for markedsøkonomi og det indre marked og andre forbaskelser, så har vi det altså sådan, at når hr. Steen Gade taler om miljø- og forbrugerbeskyttelse og om lønmodtagerrettigheder, og at alt det skal sikres af EU, mener vi, at det skal være en dansk ting at sikre lønmodtagerrettigheder og lign., og at det skal EU holde sig langt væk fra. Rent ud sagt er det på tide, at vi får decentraliseret magten, så den ikke ligger i EU, men i de nationale parlamenter, hvorved vi kan blive nationernes Europa og ikke et føderalt Europa.

Og til dagsordenen af hr. Keld Albrechtsen fra Enhedslisten må jeg sige, at dér er jeg meget, meget enig i det, der står. Jeg synes ikke, det er nok, men det skal ikke forhindre Fremskridtspartiet i at stemme for den af Enhedslisten foreslåede dagsorden.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Blot fordi der blev stillet et enkelt spørgsmål til mig omkring det dagsordensforslag, som Dansk Folkeparti har fremsat her i dag. Det var hr. Keld Albrechtsen, som spurgte, om det, at vi ønsker en vejledende folkeafstemning om det, der ser ud til at blive resultatet af regeringskonferencen, *inden* konferencen formelt er afsluttet, for os at se erstatter en bindende folkeafstemning efterfølgende. Det siger sig selv – og jeg skal bekræfte det, hr. Keld Albrechtsen også selv mente om det – at det gør det *ikke* for Dansk Folkeparti. Vi mener, at en regeringskonferences resultat er en så stor ting for et land og så forpligtende en begivenhed, at det sagtens kan tåle at komme ud til konfrontation hos vælgerne i flere omgange, også selv om det måtte give nogenlunde det samme resultat.

Men det, der er afgørende for os, er naturligvis – og det er jo også det, der sådan set er det nye i dagsordensforslaget i forhold til tidligere debatter – at befolkningen får en chance for at sige nej til det, der ser ud til at blive resultatet, inden regeringen har tiltrådt resultatet, for det har jo den fordel, at det ikke kun behøver at blive en ja/nej-debat, og at det ikke behøver at blive en debat om, hvorvidt vi melder Danmark ud af EU-samarbejdet, hvis vi siger nej, men at det så blot har den betydning, at regeringskonferencen altså må fortsætte sit arbejde, fordi den danske befolkning ikke er tilfreds med resultatet. Det er det, der ligger som baggrund for vores ønske.

Og jeg må så bare afslutningsvis sige, at det ikke overrasker mig, at der ikke er flertal i Folketinget for det her ønske, for der er ikke engang flertal i Folketinget for – det fik vi konstateret i slutningen af sidste år – at spørge befolkningen om, hvad der skulle være det danske grundlag for regeringskonferencen. Så forstår jeg da godt, at vi heller ikke kan få flertal for det her.

Men jeg vil blot her ved afslutningen af debatten i dag annoncere, at Dansk Folkeparti alligevel vil blive ved med at forsøge at skaffe opbakning bag en større forståelse for, at det er i alles interesse, at vi afholder flere folkeafstemninger og specielt på et område som EU-spørgsmålet. Vi skal være langt mere fordomsfri med hensyn til at spørge befolkningen og lade befolkningen afgøre tempoet i EU-integrationen – hvilket jo ville blive tilfældet, hvis vi fik en folkeafstemning – frem for at det alene er politikerne herinde i Folketinget, der afgør spørgsmålet.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Til fru Charlotte Antonsen vil jeg gerne sige, at jeg er sikker på, at mine fortræffelige svenske og finske kolleger ville blive meget kede af det, hvis de hørte fru Charlotte Antonsens indlæg, for de siger udtrykkelig selv, at dette ikke er forsvarspolitik; det er sikkerhedspolitik.

Nu kan man jo altid diskutere, hvad der er hvad. Det er jo altså i egentligste forstand en strid om ord. Men i en svensk-finsk sammenhæng er deltagelse i Petersberg netop klart adskilt fra, hvad de kalder deres forsvarspolitik. Og de ville føle, at de havde gjort deres arbejde dårligt og forklaret sig dårligt, hvis det var den opfattelse, der fæstnede sig i udlandet, at deltagelse i Petersberg-opgaver var udtryk for forsvarspolitik.

Til hr. Kent Kirk vil jeg gerne helt konkret sige, at jeg første gang hørte om det svensk-finske udspil, onsdagen før det blev offentliggjort om søndagen. Jeg blev underrettet om, at der ville komme et udspil af den type – vi havde ikke set papir på det. Jeg vil gerne understrege, at det, jeg siger her, på ingen måde skal opfattes som nogen kritik, for vores, dvs. Danmarks, forhold på det forsvarsmæssige område er så væsensforskellige, at der ikke rigtig er nogen sammenhæng. Jeg accepterer helt den særlige baggrund, der er for, at man i Sverige og Finland kommer med et udspil af denne type.

Man har i artiklen brugt – men jeg tror, det er anderledes udtrykt i det egentlige baggrundspapir – udtrykket opdrag, men ikke nærmere præciseret, hvad det er for noget, og hvor tæt det er. Og på det punkt har vi altså faktisk brug for at få noget mere viden om, hvor tæt forbindelsen skal være efter svensk-finsk opfattelse. Man taler på engelsk om »reinforcing the link« mellem disse organisationer, men heller ikke det er jo særlig præcist. Derfor har regeringen det standpunkt, at vi ikke kan tage stilling til det forslag, så længe vi ikke kender dets egentlige, præcise indhold. Djævelen ligger meget ofte i detaljen i den slags anliggender.

Måtte jeg om EU-observatorerne gøre den bemærkning, at den klargøring af observatørstatus, der er gennemført, ikke pålægger os nogen nye forpligtelser. Det er udtrykkelig anført, at det er der ikke tale om.

Hr. Steen Gade mente, at vi burde gøre os flere overvejelser omkring begrebet fleksibilitet. Jamen jeg har faktisk gjort mig mange overvejelser, og det er da et emne, som vi i regeringen har diskuteret ved mange lejligheder, og vi er kommet til det resultat, at vi, når vi taler om det, også må give kritiske synspunkter til kende over for fleksibilitet, i hvert fald på nogle områder. Hr. Gade var selv inde på et af dem, nemlig den særlige britiske undtagelse, for så vidt angår den sociale protokol, som klart har skadet samarbejdet inden for EU i det hele taget, også blandt de medlemmer, som ikke har denne undtagelse.

Så det er ikke kun det, at englænderne er udenfor, men det er også det, at det i det hele taget har nedsat tempoet i, hvad vi kan nå på dette område. Så det er et godt eksempel på, at fleksibilitet kan have skadelige virkninger. Og ingen skal være i tvivl om, at vi ser det som et meget vigtigt mål under forhandlingerne, at Storbritannien også skal tilslutte sig den sociale protokol.

Men jeg vil i hvert fald give én indrømmelse til hr. Steen Gade i diskussionen om fleksibilitet. Enhver form for fleksibilitet, der indebærer, at de nye ansøgerlande før medlemskab knyttes så tæt som muligt til samarbejdet, er Danmark tilhænger af. Vi arbejder hårdt for at få fastslået fra Madridtopmødet, at under regeringskonferencen skal de nye medlemslande orienteres løbende og ikke bare orienteres, men også konsulteres. De skal selvfølgelig have mulighed for at give til kende, hvilke synspunkter de har vedrørende diskussionen på regeringskonferencen.

Og den type af fleksibilitet, hvor vi allerede nu tager skridt til at knytte de nye medlemslande tæt til samarbejdet, er regeringen stærkt tilhænger af.

Til hr. Keld Albrechtsen vil jeg sige, at når jeg tillod mig sådan at sætte spørgsmålstegn ved ekspertisen på det fodboldmæssige område, var det, fordi hr. Keld Albrechtsen på et tidspunkt kom til at sige noget om, at der var et lille hus, der brændte midt på banen. Og jeg har oplevet meget på en fodboldbane, men jeg kan oplyse hr. Keld Albrechtsen om, at det altså ikke er almindeligt på fodboldbaner at finde aftrædessteder.

Hr. Keld Albrechtsen spørger om proceduren, for så vidt angår underretningen af Europaudvalget og mandatgivningen under regeringskonferencen. Jeg vil tillade mig at henvise spørgsmålet til drøftelse i Europaudvalgets underudvalg. Jeg ved, at man her nøje drøfter, hvordan man bedst kan tilrettelægge tingene, og det synes jeg er en diskussion, som man skal føre til bunds i underudvalget under Europaudvalget.

Til hr. Keld Albrechtsen: Jamen er alle Petersberg-opgaverne automatisk sådan noget med forsvar? Nej, det er de faktisk ikke nødvendigvis. Tag et eksempel som minerydning. Der er selvfølgelig her tale om en opgave, der kun kan udføres af militært personel. Det skal være mennesker, der er trænet i at omgås sådanne tingester, der skal rydde dem. Men det er jo ikke en militær opgave; det er en humanitær opgave – og den er desværre alt for påkrævet, for der er alt for mange miner rundt omkring. Men her er der tale om en humanitær opgave, der helt klart i sin karakter kun kan løses af mandskab, der er uddannet inden for det militære system. Det er vist det tætteste, jeg kan komme på et svar.

Jeg skylder så til sidst fru Annette Just at give et svar på det spørgsmål, der blev rejst: om det ikke var vigtigt allerede nu at diskutere landbrugspolitikken, budgetterne, strukturfondene. For disse områders vedkommende gælder det, at der er forlig frem til 1999. Der er forlig om de egenindtægter frem til 1999, og der er aftaler om strukturfondene frem til 1999, men ingen aftaler efter 1999, og derfor kommer disse spørgsmål ikke automatisk op på regeringskonferencen. Og jeg kan føje til, at jeg synes, det ville være en dårlig idé, at udenrigsministrene skulle sidde og f.eks. diskutere en reform af den fælles landbrugspolitik. Kommer man ned i detaljerne i det, tror jeg ikke, at vi er det rette forum, om jeg så må sige.

Men det er da klart nok, og jeg har også svært ved at forestille mig, at man kan gøre regeringskonferencen endeligt færdig, uden at man samtidig på en eller anden måde også udstikker nogle retningslinjer for fremtiden på de samarbejdsområder, som fru Annette Just var inde på.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Her på falderebet synes jeg faktisk, at udenrigsministeren sagde noget interessant, for der er jo ikke noget nyt i, at der er afgrænsningsproblemer mellem sikkerhedspolitik og forsvarspolitik; det har der altid været. Men det er ikke desto mindre alligevel i Danmark blevet sådan, at det er forsvarspolitikken, vi har forbehold over for.

Derfor synes jeg, at det er et lidt underligt svar, jeg får, når udenrigsministeren siger, at finnerne og svenskerne vil blive kede af det, fordi det i en finsk-svensk sammenhæng er sikkerhedspolitik, når vi taler om Petersberg. Det er jeg sådan set ligeglad med – i dag i hvert fald – for nu er vi i en dansk sammenhæng, og dér har holdningen fra regeringen hele tiden været, at Petersberg-erklæringen er en del af forsvarspolitikken, og derfor er jeg da meget interesseret i – nu er Petersberg-erklæringen jo i hvert fald ikke ny – at spørge ministeren: Hvis vi nu ser bort fra det finsk-svenske forslag og alene ser på Petersberg-erklæringen – og dér må regeringen jo have taget stilling til for længe siden, om det er inden for eller uden for det danske forsvarsforbehold – hvad er så svaret: Er det med eller ikke med?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg har læst WEU's ministerrådserklæring fra Birmingham, og nu nævner udenrigsministeren så minerne, men udenrigsministeren er vel klar over, at Birmingham-erklæringen, som handler om udførelsen af disse såkaldte Petersberg-opgaver, hele vejen igennem handler om militære midler, udrustningsstyrker, fælles øvelser, multilaterale styrker, rustning, bidrag på krisestyringsområdet, effektive og troværdige europæiske *forsvarsmuligheder* for at udføre Petersberg-opgaverne. Det er korrekt, som fru Charlotte Antonsen siger, at det her er et spørgsmål om forsvarspolitik, og jeg synes, at fru Charlotte Antonsen fortjener et klart svar på et klart spørgsmål.

Så blev jeg, må jeg sige, meget bekymret over udenrigsministerens svar på mit spørgsmål om mandatgivning i Europaudvalget. Jeg tror, der ligger et problem her. Jeg forstår ikke, at regeringen ikke kan give et klart tilsagn om, at der forud for alle væsentlige beslutninger på regeringskonferencen indhentes mandat fra Folketingets Europaudvalg.

Jeg må indrømme, at jeg havde troet, det var en banalitet, men nu fornemmer jeg, at der er noget galt et eller andet sted. Skal der nu til at ske en forrykning, således at regeringen forsøger at få rykket forholdet mellem regeringen og Folketinget, således at det ikke længere skal være sådan, at der søges mandat om væsentlige ting i Folketingets Europaudvalg? Så må jeg godt nok sige, at så er vi ude i noget meget alvorligt, og jeg kan ikke forstå, at udenrigsministeren mener, at han ikke kan svare på det her, men at det må afvente drøftelser i et underudvalg.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Hvad det første spørgsmål angår, deltager Danmark jo på mange måder i at løse opgaver af den type, der hedder Petersberg-opgaver. Vi deltager i det tidligere Jugoslavien i Bosnien og i Makedonien, og vi har jo i tidens løb deltaget i mange af den type operationer. Det mener jeg også er et tilstrækkeligt svar på spørgsmålet. Danmark har en klar interesse i, at Europa er i stand til at løse den type af opgaver. Det, der er spørgsmålet, og det tror jeg ikke vil komme nærmere en løsning i dag, er: Under hvilke organisatoriske rammer skal det så ske? Men at vi skal deltage i opgaver af denne type, er jeg stærkt tilhænger af, hvilket også vil være kendt fra hele diskussionen om Jugoslavien.

Til hr. Keld Albrechtsen: Nej, regeringen har absolut ikke til hensigt at forrykke forholdet mellem Folketinget og regeringen. Det står heller ikke i vores magt.

Det er af respekt for det arbejde, der foregår i Folketingets underudvalg, at jeg ikke synes, at jeg skal foruddiskontere den løsning, som Folketinget skal finde frem til.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Så vidt jeg har fået oplyst, har det været sådan, da man forhandlede om Maastricht-Traktaten og Edinburgh-Afgørelsen og alt det, at man havde den ordning, at der forud for væsentlige beslutninger blev søgt mandat.

Så kan jeg ikke forstå, at der nu rejses tvivl, om den ordning stadig væk eksisterer. Det kan jeg simpelt hen ikke forstå. Det kan da ikke være rigtigt, at den ordning ikke længere eksisterer, og derfor synes jeg, at det ville være det rigtige, at udenrigsministeren kom op og gav det elementære budskab, at der forud for væsentlige beslutninger søges mandat sådan, som der jo gøres generelt på alle områder – og det går jeg ud fra forhåbentlig stadig væk ligger fast i forhold til den procedure, der er i Folketingets Europaudvalg.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Men hvis udenrigsministeren har valgt at undlade at besvare det klare spørgsmål, som ellers stilles på den baggrund, at det kun er Enhedslisten, der rejser det, så vil jeg bare sikre mig, at udenrigsministeren er klar over, at der er i hvert fald mindst 2 partier her i Folketinget, som godt kunne tænke sig at høre udenrigsministerens klare svar på det spørgsmål, som hr. Keld Albrechtsen stiller.

Nemlig spørgsmålet, om der er nogen som helst tvivl om i forbindelse med det kommende arbejde med regeringskonferencen, at regeringen naturligvis søger mandat i Folketingets Europaudvalg, når der skal træffes beslutninger af væsentlig rækkevidde.

Jeg var også overbevist om, at det stod lysende klart. Jeg må egentlig sige, at udenrigsministerens manglende klare svar på det område skaber tvivl, som jeg ellers ville håbe var helt uberettiget. Det håber jeg også den vil være, når udenrigsministeren svarer på spørgsmålet.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Jamen uklarheden skabes jo i virkeligheden ved hr. Kristian Thulesen Dahls eget ordvalg: »når der skal træffes beslutninger«. Jamen, beslutninger, endelige beslutninger på regeringskonferencen træffes jo ikke sådan hen ad vejen. Der bliver tale om, at man arbejder sig frem imod et resultat, men intet er jo besluttet, før alt er på plads, og derfor er der en uklarhed i den måde at stille problemet op på.

Men der er et arbejde i gang, det har der været i underudvalget under Europaudvalget, og jeg synes, at udvalget skal have tid til at gøre sine overvejelser færdige om, hvorledes dette skal nærmere indrettes. Det er i hvert fald ikke sådan, synes jeg, at regeringen skal diktere, hvordan det skal gøres. Jeg afventer med tryghed, at underudvalget gør sit arbejde færdigt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Formanden:

Som tidligere meddelt vil afstemningerne om de fremsatte dagsordensforslag blive foretaget på mødet tirsdag den 14. maj.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 267: Forslag til lov om ændring af lov om leje og lov om midlertidig regulering af boligforholdene. (Lejefastsættelse ved aftalens indgåelse, forhåndsgodkendelse ved sammenlægning af lejligheder og indretning af taglejligheder m.v.).

Af boligministeren (Ole Løvig Simonsen).
(Fremsat 8/5 96).

Sammen med denne sag foretoges

11) Første behandling af lovforslag nr. L 266: Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig regulering af boligforholdene. (Afværgelse af voldsomme lejeforhøjelser ved genudlejning).

Af Villy Søvnald (SF) og Keld Albrechtsen (EL) m.fl.
(Fremsat 7/5 96).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Boligministeren (Ole Løvig Simonsen):

Som det fremgår, ligner SF's og Enhedslistens forslag den del af mit forslag, som vedrører lejens størrelse ved lejeaftalens indgåelse. Men det kan vel ikke komme bag på nogen, at jeg ikke kan støtte SF's og Enhedslistens forslag, og det skyldes, at jeg er bange for, at SF's og Enhedslistens forslag, som går ud på, at udlejerne kun kan kræve en beregnet leje, uanset om der er tale om en gennemmoderniseret lejlighed, vil få den konsekvens, at udlejerne ikke længere vil foretage sådanne gennemgribende moderniseringer.

Jeg tvivler nemlig på, at udlejerne vil forbedre deres ejendomme, medmindre det også kan betale sig, og som jeg har forstået udlejerne, vil